

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет

Лілія Пивовар, Василь Денисюк

**НЕОЛЕКСЕМИ ПЕРІОДУ
ПАНДЕМІЇ COVID-19
В УКРАЇНСЬКІЙ ТА
ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ**

Умань – 2024

УДК 811.161.2'373:811.162.1'373
П 32

Рецензенти:

Зелінська О. Ю., доктор філологічних наук, професор
(Київський національний лінгвістичний університет);

Торчинська Н. М., кандидат філологічних наук, доцент
(Хмельницький національний університет).

Подано до друку за рекомендацією вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету Хмельницького національного університету (протокол № 9 від 19 травня 2024 року).

П 32 **Пивовар Л., Денисюк В.** Неолексеми періоду пандемії COVID-19 в українській та польській мовах : монографія / МОН України, Хмельницький нац. ун-т. – Умань : Видавець Сочінський М. М., 2024. – 174 с.

У монографії представлено семантико-структурну характеристику неологізмів української та польської мов, поява яких спричинена поширенням пандемії COVID-19. Вибірка з текстів ЗМІ за 2020–2022 рр. засвідчує словотворчість представників обох етносів, а також підтверджує, що лексика – найбільш динамічний шар мови.

Для філологів, соціологів, психологів, викладачів, усіх, хто цікавиться проблемами розвитку мови, зокрема української та польської.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	
РОЗВИТОК ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ МОВ НА	
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ	8
Загальні тенденції розвитку лексичного складу	8
Активізація та пасивізація як основні процеси розвитку	
лексичного складу мови	13
Кодифікація коронавірусного лексикону	20
РОЗДІЛ 2	
СЕМАНТИКО-СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ «КОВІДНОЇ»	
ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	26
Лексико-семантичні трансформації	26
Неолексеми на позначення хвороби	28
Неолексеми на позначення заходів і засобів безпеки	34
Неолексеми на позначення протестів проти обмежень	38
Неолексеми на позначення людей	39
Неолексеми на позначення психічного стану та емоцій	45
Неолексеми на позначення економіки і фінансів	46
Неолексеми на позначення політики та ідеології	47
Неолексеми на позначення освіти	49
Неолексеми на позначення права та порушень	51
Неолексеми на позначення екології	52
Неолексеми на позначення форм відпочинку	53
Неолексеми на позначення культури і творчості	54
Неолексеми на позначення часу	57
Неолексеми на позначення дійсності	58
Неолексеми на позначення статистики	59
Неолексеми на позначення інформації та дезінформації	59
Неолексеми на позначення документів	61
Інші неолексеми	61
Дериваційна характеристика	63
Морфологічне словотворення	64
Неморфологічне словотворення	71
Запозичення	71
РОЗДІЛ 3	
СЕМАНТИКО-СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ «КОВІДНОЇ»	
ЛЕКСИКИ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ	73
Лексико-семантичні трансформації	74
Неолексеми на позначення хвороби	74

Неолексеми на позначення заходів і засобів безпеки	77
Неолексеми на позначення протестів проти обмежень	81
Неолексеми на позначення людей	83
Неолексеми на позначення психічного стану та емоцій ...	91
Неолексеми на позначення економіки і фінансів	93
Неолексеми на позначення політики та ідеології	94
Неолексеми на позначення освіти	96
Неолексеми на позначення права та порушень	97
Неолексеми на позначення екології.....	98
Неолексеми на позначення форм відпочинку	98
Неолексеми на позначення культури і творчості	100
Неолексеми на позначення часу	102
Неолексеми на позначення дійсності	103
Неолексеми на позначення статистики	104
Неолексеми на позначення інформації та дезінформації.....	104
Неолексеми на позначення релігії та пов'язаних із нею	
понять	106
Неолексеми на позначення документів	107
Інші неолексеми	107
Дериваційна характеристика	110
Морфологічне словотворення	110
Неморфологічне словотворення	117
Запозичення	118
Спільне та відмінне в «ковідній» лексиці української та польської мов	119
ВИСНОВКИ	125
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	128
СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ	136
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДОСЛІДЖЕННЯ	137
ДОДАТКИ	161

ВСТУП

Мова постійно розвивається, реагує на потреби суспільства та зміни, що відбуваються довкола. Як правило, найбільш активною рушійною силою трансформацій у мовній системі є глобальні явища та кризові ситуації. Такою переломною подією загальносвітового масштабу стали поява та швидке розповсюдження нового вірусу SARS-CoV-2. Це спричинило оновлення лексики, дало імпульс мовній продуктивності та словотворчості мовців.

Хоч і гостра фаза пандемії COVID-19 минула, робота над усуненням її наслідків продовжується, адже вірус мутує, а це значить, що для кожного нового штаму в мові буде як мінімум одна номінація. Досі тривають дослідження процесу «ковідизації» мови, що позначено появою великого масиву нових слів. Вагомість позамовного чинника у словотворенні слушно підкреслив М. Степаненко: «...функційна активність іменника *коронавірус (ковід)* є характерною не лише для української, а й для інших мов, оскільки страшна епідемія поширилася на всі континенти, крім Антарктиди» (Степаненко, 2021, с. 125).

Особливий пласт неологізмів коронавірусної тематики є об'єктом вивчення багатьох лінгвістів. Інноваціям в англійській мові присвячено наукові розвідки О. Бабелюк, Л. Дідух (Бабелюк & Дідух, 2020), О. Бондаренко (Бондаренко, 2020), Н. Долусової, К. Красницької (Дулусова, Красницька & Степанюк, 2020), М. Жулінської (Жулінська, 2021), О. Лисичкіної, І. Лисичкіної (Лисичкіна & Лисичкіна, 2020), Л. Сандиги, Т. Свиридюк, С. Романчук (Сандига, Свиридюк & Романчук, 2020), Н. Тимощук (Тимощук, 2021), М. Фелоненка (Фелоненко, 2021), коронанеологізмам у німецькій – дослідження Л. Ковбасюк (Ковбасюк, 2020), Л. Рись, Л. Пасик (Рись & Пасик, 2020), Н. Романової (Романова, 2021), у французькій мові – Т. Весни, Т. Телецької (Весна & Телецька, 2020) та ін.

Питанням впливу COVID-19 на український словниковий склад займалися В. Ганечко (Ганечко, 2021), О. Деркачова (Деркачова, 2020; Деркачова, 2021), Т. Жила (Жила, 2022), О. Косович (Косович, 2021), С. Омельчук, Т. Мандич (Омельчук, 2020; Омельчук & Мандич, 2020), А. Попкова (Попкова, 2021), Д. Сизонов (Сизонов, 2021), М. Степаненко (Степаненко, 2021), О. Харченко (Харченко, 2020), О. Щепка (Щепка, 2021) та ін. У польській науковій літературі також не бракує розвідок, у яких проаналізовано ковідні інновації: В. Влоскович (Włoskowitz, 2020), М. Гембка-Волак (Gębka-Wolak, 2020), В. Космальська (Kosmalska, 2020), М. Маковська (Makowska, 2021), О. Матиящик-Лобода (Matyjaszczyk-Łoboda, 2021), М. Хойнацька-Кураш, М. Фальковська (Chojnacka-Kuraś & Falkowska, 2021), А. Черпіх-Кожел (Cierpich-Kozieł, 2020) та ін. Порівняльний аспект на матеріалі різних мов репрезентований у статтях М. Гольцової, Л. Чибіс (Goltsova & Chybis, 2021), Е. Концевіч-Дзідух (Koncewicz-Dziduch, 2022), С. Медведєвої, С. Никипорець, Н. Гадайчук, Н. Герасименко (Медведєва та ін., 2021), Й. Сатоли-Сташковяк (Satoła-Staškowiak, 2021), Л. Ходи (Хода, 2020), Я. Кесселової, Л. Буднікової та Н. Петрици (Kesselová, Budnikova & Petrica, 2023) та ін.

Незважаючи на жвавий інтерес мовознавців і низку досліджень лексичної системи періоду коронавірусу, бракує комплексного порівняльного аналізу українського та польського коронавокабуляру. Актуальність такої розвідки зумовлена і необхідністю кількісно-якісної характеристики інновацій, оскільки цей пласт лексики постійно змінюється і поповнюється.

Мета студії полягає в аналізі неологізмів, що виникли в українській та польській мовах унаслідок поширення пандемії COVID-19, а також у визначенні тенденцій і специфіки (словотвірної та семантичної) коронавокабулярів двох досліджуваних мовних систем.

Матеріалом дослідження слугували різні інтернет-джерела: новини відповідної тематики провідних

українських (*BBC news Україна, 24 канал, Главком, ТСН, ICTV, Кореспондент.net, Укрінформ, Obzrevatel, УНІАН, НВ, Українська правда, Суспільне, Hromadske, Радіо Свобода, та ін.*) і польських (*TVP, tvn24, polsatnews, na:Temat, interia.pl, Wyborcza.pl, Onet, Gazeta Prawna, naszemiasto, Gazeta.pl, wPolityce.pl, та ін.*) засобів масової інформації, соціальних мереж (зокрема *Facebook* і *Twitter*), блогів, форумів та коментарів. Послугувалися ми і корпусами української (<https://uacorpus.org/Kyiv/ua>) та польської (<https://nkjp.pl/>) мов. Обсяг вибірки становлять 1040 одиниць, серед яких 498 українських неолексем періоду пандемії та 544 польські ковід-інновації.

Період вибірки мовного матеріалу охоплює березень 2020 р. – жовтень 2022 р.

РОЗДІЛ 1

РОЗВИТОК ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ МОВ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Загальні тенденції розвитку лексичного складу

Беззаперечним є факт, що мова – відкрита й динамічна система, що постійно розвивається, реагуючи на потреби суспільства й зрушення, що в ньому відбуваються. Найбільш чутливими до перетворень є лексико-семантичний і словотвірний рівні, в яких простежуються зміни як кількісного, так і якісного характеру (Стишов, 2003, с. 10).

Динамізм словникового складу неодноразово був предметом наукових розвідок і польських, і українських вчених. Питанням оновлення й збагачення лексичної системи на сучасному етапі розвитку української мови присвячено праці О. Стишова (Стишов, 2003; Стишов, 2005; Стишов, 2012; Стишов, 2013; Стишов, 2015; Стишов, 2019), Д. Баранника (Баранник, 2001), Л. Лисиченко (Лисиченко, 2009), О. Тараненка (Тараненко, 2015), С. Єрмоленко (Єрмоленко, 2007), Н. Клименко, Є. Карпіловської та Л. Кислюк (Клименко, Карпіловська & Кислюк, 2008), Є. Карпіловської (Карпіловська, 2004; Карпіловська, 2008; Карпіловська, 2009), Л. Струганець (Струганець, 2002), Ж. Колоїз (Колоїз, 2007), М. Навальної (Навальна, 2011), А. Таран (Таран, 2011) та ін. Аналіз останніх змін у словотворі та лексиці польської мови здійснила К. Вашакова (Waszakowa, 2005; Waszakowa, 2011; Waszakowa, 2019). Динамічні процеси польського словникового складу вивчали мовознавці С. Дубіш (Dubisz, 2013), Б. Дунай (Dunaj, 2000), К. Ожог (Ożóg, 2001), Б. Остроменцька-Фрончак (Ostromęcka-Frażczak, 2016), Т. Смулкова (Smółkowa, 1998), Г. Ядацька (Jadacka, 2001) та ін.

Рушійною силою розвитку лексико-семантичного рівня є як позамовні, так і внутрішньомовні чинники, що виявляються здебільшого комплексно, у взаємодії (Стишов, 2012, с. 407). До інтралінгвальних факторів належать системність мови; збагачення питомих структурних ознак національної мови; інтеграція мовних елементів; принцип економії лінгвальних засобів; тенденції експресивізації та аналогії у словотворі та лексиці, та ін. До екстралінгвальних чинників, що мали вплив на українську мову, можна зарахувати такі: здобуття незалежності; відродження і розбудова нових державних установ та організацій; поява та функціонування багатопартійної системи; демократизація суспільства; Помаранчева революція; Революція Гідності; анексія Криму та бойові дії на Сході України й АТО; зростання національної свідомості й патріотизму, формування громадянського суспільства; піднесення соціального престижу української мови; покращення мовної політики в державі; розширення міжнародних контактів, інтенсивні міграційні процеси; науково-технічний розвиток, особливо впровадження нових інформаційних технологій та зростання ролі інтернету; зміна мовних смаків і моди та ін. (Стишов, 2019, с. 13). На розвитку та змінах польської лексичної системи найбільше позначилися позамовні фактори, що полягали в політичній трансформації, демократизації життя, вільному ринку, рубежі століть, розвитку засобів масової інформації, особливо електронних, відкритості на Захід, вступі Польщі до НАТО та Європейського Союзу, міграційних рухах поляків у пошуках роботи тощо (Ostromęcka-Frańczak, 2016, с. 81). Спільним сутнісним екстралінгвальним чинником, що позначився на словниковому складі і польської, і української мов, стала пандемія COVID-19.

Вищезазначені фактори є рушіями важливих процесів, що стосуються лексичної системи кінця ХХ – початку ХХІ століття. Однією з домінантних тенденцій є глобалізація (у польській науковій літературі більш

уживаним є термін «інтернаціоналізація»), пов'язана з євроінтеграцією, технічним прогресом, інтенсифікацією інформаційних потоків та відкритістю для міжнародних зв'язків. Як зазначає О. Стишов, у лексико-семантичній і словотвірній системах сучасної української мови цей процес виявляється в активному запозиченні слів з *lingua franca*, що засвоюються переважною більшістю мов світу та стають інтернаціоналізмами; калькуванні деяких слів; частому використанні іншомовних дериваційних ресурсів; популяризації нового типу словотворення – телескопії; активному вживанні варваризмів; семантичних запозиченнях тощо (Стишов, 2019, с. 14–15). Такі ж тенденції характерні й для польської мови (Ostromęcka-Frączak, 2016, с. 87; Waszakowa, 2011, с. 136). Однак науковці, зокрема О. Стишов (Стишов, 2012, с. 409), Б. Остроменцька-Фрончак (Ostromęcka-Frączak, 2016, с. 85), наголошують на тому, що глобалізації характерні й негативні наслідки, оскільки здебільшого англіцизми мають відповідники в польській або ж українській мовах, витісняють з ужитку питомі лексеми, є невинуватеними й обтяжливими. К. Вашакова зазначає, що інтернаціоналізація постає не як взаємодія, а як односторонній вплив, унаслідок чого слов'янські мови стають лише «реципієнтами» запозичень (Waszakowa, 2011, с. 130).

Протилежним глобалізації є процес націоналізації (автохтонізації), що полягає у відстоюванні ідентичності, самобутності, так званого «національного Я», відродженні специфічних рис, що засвідчують відмінність і неповторність мовної системи, а також творення нових слів з використанням усіх потенційних можливостей рідної мови. У сучасній польській мові це явище має зовсім інший вимір і здебільшого стосується полоноцентричних комунікативних спільнот (Waszakowa, 2011, с. 129). Націоналізація є характерною передусім для тих слов'янських мов, які зазнали утисків від панівної мови колишніх імперій, таких як, наприклад, СРСР (Стишов, 2019, с. 16). В українській мові аналізована тенденція

виявляється у творенні інновацій на основі питомої дериваційної бази, відродженні давніх слів і форм, обмеженні запозичень (особливо російських, а також англійських) шляхом використання відповідників тощо (Стишов, 2019, с. 17). У руслі автохтонізації шириться тенденція пуризації, що має на меті відродити призабуті лексеми, розвинути і збагатити номінативну систему. Однак простежуються й негативні наслідки цього процесу, що полягають у спробах актуалізувати та кодифікувати деякі застарілі, рідковживані, вузькорегіональні слова і штучні утворення замість апробованих і узвичаєних, що стали вже органічними складниками української мови (Стишов, 2019, с. 19).

Унаслідок демократизації суспільного життя і мови відбулася переоцінка розмовного стилю, що призвело до кількісного та якісного зростання поточних лексем не лише в художньому та публіцистичному, а й навіть в офіційному функційних різновидах. Явище в українській науковій літературі окреслюється терміном «орозмовлення». Такий процес спостерігається і в польській мові, але має іншу назву. Б. Остроменцька-Фрончак (Ostromęcka-Frażczak, 2016, с. 84) та К. Вашакова (Waszakowa, 2011, с. 126) послуговуються поняттям «демократизація». Вищезгадана тенденція поширюється під впливом засобів масової інформації, які, використовуючи можливості колоквіальної лексики, долають сухість та одноманітність книжного стилю, зацікавлюють сприймачів інформації і досягають відповідного стилістичного ефекту (Стишов, 2012, с. 413). Демократизація, або ж орозмовлення, зумовлюють низку інших процесів: схематизацію та затирання меж між стилями мови, збільшення частки аугментативів, вульгаризмів та лайливих слів (Стишов, 2019, с. 18–19; Waszakowa, 2011, с. 131). О. Стишов також виокремлює субстандартизацію, що тісно пов'язана з попередньою тенденцією і полягає в інтенсифікації вживання в розмовному, а також і в масмедійному та художньому

стилях некодифікованих розмовних слів, жаргонізмів і навіть аргю (Стишов, 2019, с. 19).

Протилежно спрямованим до демократизації процесом є окниження, або ж термінологізація, унаслідок чого відбувається інтенсивне входження нових лексем з різних терміносистем (Стишов, 2019, с. 413). Зростання питомої ваги книжних слів спричиняє появу метафоричних значень (наприклад, *фронт робіт*, *ерупція ідей* тощо) (Ostromęcka-Grączak, 2016, с. 85), а також засмічення текстів запозиченнями з інших мов навіть тоді, коли є доречніші та більш вдалі питомі відповідники (Стишов, 2019, с. 17–18).

На сучасному етапі в українській та польській мовах потужною є тенденція до лаконізму або ж економії, що, зокрема, виявляється в активізації аббревіатур, різних видів складних слів, усічень, неосемантизмів з метою уникнути багатослівних і громіздких зворотів (Стишов, 2019, с. 21). У польській мові, як зазначають К. Вашакова (Waszakowa, 2011, с. 135) та Б. Остроменцька-Фрончак (Ostromęcka-Grączak, 2016, с. 85), тісно пов'язаним з економією та досить поширеним є спрощення мовних маркерів ввічливості, унаслідок чого мовці значно рідше послуговуються довшими етикетними формулами, евфемізмами.

Лексична система віддзеркалює характер епох, для кожної з яких притаманний певний мовний смак суспільства, тому ще однією важливою тенденцією є мода на відповідні слова. У фокусі посиленої уваги перебувають передовсім запозичення, розмовні слова, жаргонізми, аргонізми, позначені незвичайністю звучання і семантики, високою частотою використання (Стишов, 2019, с. 22). Польський дослідник В. Пісарек виокремлює такі аспекти мовної моди: англійськість, що полягає в послуговуванні англіцизмами, медійність, виявом якої є популяризація лексем із засобів масової інформації, вульгаризація, унаслідок якої поширюється вживання ненормативних лексичних одиниць (Pisarek, 1993, с. 34).

Згадані вище процеси викликають у мовознавців неоднозначні погляди: тенденції глобалізації або ж

інтернаціоналізації, демократизації або орозмовлення, мовної економії та моди свідчать про загрозову ситуацію чи, навпаки, про багатство та розвиток мовної системи (Drózdź-Łuszczuk, 2022, с. 85). Думки з цього приводу розділилися: від пуристичних установок, перфекціонізму до так званого лінгвістичного лібералізму (Ostromecka-Frączak, 2016, с. 86). Наприклад, Б. Остроменцька-Фрончак є прихильницею толерантного ставлення до мовних явищ і вважає, що мова впорається з тимчасовою нестабільністю норми та інноваціями (Ostromecka-Frączak, 2016, с. 86).

Отже, тенденції мовного розвитку взаємопов'язані, вони діють у комплексі. Хоча дослідники вбачають причини розвитку лексичного складу в тих чи тих тенденціях мовного розвитку, ці тенденції значною мірою тільки створюють передумови переходу слова з однієї мови до іншої. Внутрішньомовні причини розвитку лексичного складу тісно пов'язані з позамовними. Суспільні, політичні та економічні події (революція, пандемія, війна та ін.) поживляють деякі тенденції мовного розвитку. Зважаючи на те, що зовнішні умови функціонування мови зумовлюють панівне становище будь-яких із тенденцій її розвитку, лише певне співвідношення внутрішньомовних і позамовних факторів робить можливим або, навпаки, неможливим звернення до лексичного фонду іншої мови для задоволення потреби номінації.

Активізація та пасивізація як основні процеси розвитку лексичного складу мови

Активізація лексичного складу належить до найактивніших процесів у нинішньому періоді розвитку української та польської мов. Науковці послуговуються двома термінами-синонімами – активізація та актуалізація. Як переконує аналіз наукової літератури, у сучасній лінгвістичній україністиці є кілька підходів до розуміння терміна *актуалізація*. Зокрема, в енциклопедії

«Українська мова» задекларовано таку дефініцію: «актуалізація мовної одиниці – семантико-стилістичне наголошення вільного і фразеологічно зв'язаного слова, порушення узвичаєних синтаксично-семантичних зв'язків у словосполученнях, реченнях, змістове виокремлення слова завдяки несподіваним асоціативним зв'язкам його з іншими поняттями» (Єрмоленко, 2004, с. 14). Однак, на наше переконання, ця дефініція не відображає власне активності тієї чи тієї лексеми в різних дискурсах, як усних, так і письмових, а тому необхідно обов'язково врахувати цю особливість, яку можна охарактеризувати так: збільшення активності лексичної одиниці в мовному вжитку у зв'язку з актуалізацією поняття, позначуваного нею. Актуалізованими на нинішньому етапі розвитку української мови є лексеми найбільш значущих для українського суспільства сфер: це переважно сфера економіка та ІТ-індустрії, хоч конкуренцію їм складає лексика пандемії коронавірусу та російсько-української війни. Запропонована С. Єрмоленко дефініція у процес актуалізації включає повернення з пасивного фонду в активний тих лексичних одиниць, що функціювали в попередні періоди розвитку української мови, зокрема, на сучасному етапі мовного розвитку це чітко простежується у використанні груп лексики на позначення реалій російсько-імперського (напр., назви навчальних закладів – *ліцей, гімназія*) та радянсько-імперського (напр., слова *мафія, терорист, страйк* крізь призму телебачення та періодики отримали стійку асоціацію з капіталістичним Заходом) періодів. Доказом цього є академічний «Словник української мови», де у визначеннях була подана чітка вказівка на неналежність цих явищ радянській дійсності (*мафія* – «терористична організація на о. Сіцилії, що виникла в кінці XVIII ст.; тепер використовується поміщицько-буржуазною верхівкою для боротьби з прогресивними організаціями» (СУМ, 1974, с. 654); *страйк* – «форма класової боротьби пролетаріату капіталістичних країн, яка полягає в колективному відмовленні робітників і

службовців від праці з пред'явленням підприємцям або урядові економічних і політичних вимог» (СУМ, 1978, с. 749)) та ін.

Тож власне другий підхід потрактовує актуалізацію як повернення до активного вжитку лексики, що опинилася на периферії суспільної мовної практики та входила до пасивного мовного запасу українців, зберігаючись не так в усно-мовленнєвому, як у писемному пасиві (словники, твори класиків української літератури). Актуалізованими при цьому визнано ті лексичні одиниці, що набули високого ступеня мовленнєвого вживання чи які раніше вважали застарілими або функційно обмеженими (наприклад, спеціальні політичні, економічні або технічні терміни). Це дає підстави стверджувати, що така лексика теж актуалізована, оскільки зазнала стильових і дискурсних транспозицій, перейшовши зі сфери вузького вжитку, яким послуговуються переважно фахівці з тієї чи тієї галузі, у сферу широкого вжитку, тобто перемістилася з периферії мовної свідомості окремих носіїв мови в активний словник більшості, що позначилося на частотності вживання мовних одиниць, а відтак і потенційній можливості розвитку семантичних трансформацій – від звуження до розширення семантичної структури або ж повної зміни семантики слова.

Підходи до понять «актуалізація» і «актуалізована лексика», попри теоретичні розбіжності, задекларовані в них, не є взаємовиключними, але доповнюють один одного. На нашу думку, актуалізація лексичного складу – це передовсім збільшення функційної значущості словесного знака та частотності його мовного вживання поза належністю тієї чи тієї лексеми до тієї чи тієї групи слів, що має специфічні темпоральні, стилістичні та соціальні характеристики. Основними причинами актуалізації лексем в українській і польській мовах новітнього періоду її розвитку є зміни у свідомості їх носіїв – актуалізація окремих лексичних одиниць відбувається під впливом екстралінгвальних чинників. Підвищення функційної

значущості словесних одиниць у сучасному мовному процесі відбувається, як правило, у зв'язку з новою роллю в житті суспільства тієї чи тієї реалії або поняття.

Процес актуалізації лексичних одиниць в українській та польській мовах новітнього періоду включає передовсім повернення до активного вживання лексики, якою послуговувалися в попередні періоди розвитку мови і яка зберігається на периферії мовної свідомості носіїв і є органічною частиною пасивного словникового запасу українців / поляків.

Пасивний запас мови – це частина словникового фонду мови, що складається з лексичних одиниць, уживання яких обмежене особливостями понять і явищ, позначуваних ними (назви рідкісних реалій, застарілі слова – історизми і архаїзми, терміни, власні імена, неологізми). Одиницями пасивного словника можна послуговуватися тільки в деяких функційних різновидах мови. О. Тараненко пропонує таке визначення пасивного словника – це «частина лексики, що мало або зовсім не вживається в повсякденному мовленнєвому спілкуванні, але зрозуміла носіям певної мови. Це слова, що виходять чи вже вийшли з активного вжитку (застарілі слова) або, навпаки, тільки входять у вжиток (неологізми), слова нелітературної мови з територіально або соціально обмежених шарів лексики (діалектизми, професіоналізми, жаргонізми, елементи просторіччя, зокрема груба та непристойна лексика); у межах літературної мови – маловживані слова книжної лексики (термінологічної, офіційно-ділової, публіцистичної, поетичної); лексика на позначення реалій життя ін. народів (екзотизми)» (Тараненко, 2004, с. 462).

Активний словник є частиною словникового запасу, що складається з лексичних одиниць, якими активно послуговуються носії мови, причому в тісному зв'язку з найбільш істотними для того чи того суспільства реаліями, поняттями і ситуаціями. Одиниці активного словника відіграють найважливішу роль у реалізації основної функції мови – комунікативної. Ядро активного словника

становлять стилістично нейтральні лексеми, яким властива широка семантична структура, висока валентність і здатність бути базою для творення нових одиниць.

Акцентуємо на тому, що межа між активним і пасивним словниковими запасами дуже рухлива, і залежно від умов слова можуть переходити з одного запасу до іншого.

Закономірно, що потреба суспільства в тій чи тій лексиці залежить від особливостей його розвитку, що можна простежити на активізації як окремих лексем, так і навіть шарів лексики.

Паралельно з актуалізацією лексики спостерігається протилежне за своєю суттю явище – зниження частотності вживання, функційної значущості окремих лексичних одиниць чи шарів лексики – пасивізація, суть якої полягає в такому: коли ті чи ті поняття і явища стають актуальними, слова на їх позначення мовці починають використовувати активніше; коли поняття і явища переміщуються з ядра життя соціуму на його периферію або взагалі зникають, лексеми на їх позначення пасивізуються. Отже, якщо поняття стосуються життєво важливих аспектів мовців, то лексичними одиницями на їх позначення мовці послуговуються активніше, тобто ці одиниці стають актуалізованими; якщо ж поняття починають зникати із життя соціуму, рідше вживатися, утрачають свою значущість для більшості мовців, то потреба у словах на позначення цих понять і реалій поступово зменшується або ж узагалі наближається до нуля. Традиційним прикладом можуть слугувати слова, що позначали, наприклад, реалії царської Росії (початок ХХ століття), та слова, що позначали явища, пов'язані з радянською ідеологією, зокрема діяльністю комуністичної партії (від 20-х років і до кінця ХХ століття). Хоч актуалізація та пасивізація є ніби двома компенсаторними процесами в лексичній системі тієї чи тієї мови, проте їм властива неоднакова інтенсивність та обсяг. Актуалізація зазвичай відбувається набагато швидше і стосується ширших шарів лексики, ніж пасивізація. Актуалізація та пасивізація лексики

відбуваються в мові постійно, але більш інтенсивними стають у періоди суспільних змін, що продемонстрували, наприклад, пандемія, повномасштабне вторгнення РФ на українські землі та ін.

Таке розуміння сутності процесів у лексичному складі мови дає можливість говорити, що актуалізація лексики тісно пов'язана з перерозподілом між активним і пасивним запасами мови, що є одним з основних динамічних процесів у розвитку української та польської мов початку ХХІ століття.

Із пасивного запасу української мови до активного вживання нині переходять такі групи лексики: 1) слова, обмежені у вживанні за советів своїми часово-стилістичними характеристиками (*гелікоптер, навзаєм, наживо* та ін.); 2) слова, обмежені у вживанні функційно-стилістичними характеристиками (*гаражди, газдиня, лайдак* та ін.); 3) слова, обмежені у вживанні ідеологією керівної партії та морально-етичним змістом і які стосувалися табуйованих тематичних сфер, зокрема релігійної (*диякон, літургія (обідня), оунівець, панотець, секс* та ін.).

Отже, у складі актуалізованої лексики української мови новітнього періоду можна виокремити передусім три групи слів: а) актуалізовані часово обмежені лексеми; б) актуалізовані стилістично обмежені лексеми; в) актуалізовані тематично обмежені лексеми.

Перша група слів – актуалізовані в період розвитку української мови часово обмежені лексичні одиниці – включає в себе дві підгрупи: а) лексику, яку вважали в радянський період розвитку української мови застарілою; б) лексику, яку вважали в радянський період розвитку української мови новою. Серед застарілої лексики виокремлюють історизми, тобто слова, що вийшли з ужитку у зв'язку зі зникненням реалій, позначуваних ними, та архаїзми, тобто слова, що називають реалії, які через ті чи ті причини були витіснені з активного вживання відповідниками-синонімами.

Актуалізована стилістично обмежена лексика представлена чотирма основними розрядами слів: 1) книжна лексика, тобто лексика книжно-писемного варіанта літературної мови, вживана в радянський період розвитку української мови переважно в науковому, офіційно-діловому та публіцистичному стилях; 2) розмовна лексика, тобто лексика усно-розмовного варіанта літературної мови, що вживалася переважно в неофіційних ситуаціях спілкування; 3) жаргонна лексика, тобто лексика, властива жаргонам і прийнятна в мовленні людей, об'єднаних спільністю інтересів, занять та ін. (наприклад, один із передвиборних лозунгів президента «Сделаем їх вместе»); 4) просторічна лексика, тобто лексика, що не відповідає нормам літературного слововживання, але не обмежена у своєму функціюванні ні територіальними, ні соціальними характеристиками, і яка порушує передовсім морально-етичні норми (наприклад, матюччя, які, попри чинність ст. 173 КУпАП, заповнили простір не тільки вулиць, але й телебачення, періодики, зали засідань Верховної Ради та ін.).

Актуалізована лексика, раніше обмежена у вживанні морально-етичними настановами, включає такі групи: 1) лексика, пов'язана з категоріями сучасного суспільства; 2) лексика, пов'язана з тематичною сферою «релігійне життя»; 3) лексика, що стосується тематичної сфери «статеві відносини».

Підвищення на нинішньому етапі розвитку української мови функційної значущості і частотності вживання лексики, що не входила до пасивного складу, також пов'язане зі змінами в суспільно-політичному, економічному та духовному житті українського соціуму й особливою актуалізацією тих чи тих понять, які стосуються різних сфер людської діяльності.

Загалом у складі актуалізованої лексики української новітнього періоду можна виокремити чотири основні лексичні розряди: 1) актуалізована часово обмежена лексика (застаріла та нова); 2) актуалізована стилістично

обмежена лексика (книжна, розмовна, жаргонна, просторічна); 3) актуалізована тематично обмежена лексика (лексика релігійної сфери, лексика, що асоціювалася раніше з реаліями «буржуазного» суспільства, та лексика, що означає поняття статевих стосунків між жінками і чоловіками; 4) актуалізована лексика активного запасу.

Для польської мови можемо говорити про такі ж процеси, однак із суттєвим застереженням: ідеологічних та морально-етичних переслідувань вона зазнала після Другої світової війни, коли всі сфери діяльності польського суспільства повністю опинилися під контролем Радянського Союзу.

Нинішня ситуація, спричинена пандемією коронавірусу, декларує вибух словотвірних потенцій питомих і запозичених адаптованих / неадаптованих лексем, що здатні поєднуватися з такими ж одиницями. Натомість звертає увагу факт фонетико-графемного представлення: українській мові властиве повноголосся, тому виправданим є номінації з компонентом *корона*, тоді як для польської мови, якій властиве неповноголосся, такі слова можуть бути сприйняті як запозичення.

Прикметним залишається й те, що лексика коронавірусу за окресленими критеріями має належати до пасивного фонду, тоді як квантитативний параметр свідчить про протилежне – активне вживання переміщує цю лексику до активного вокабуляра.

Кодифікація коронавірусного лексикону

Після проголошення в лютому 2020 року ситуації з поширенням вірусу SARS-CoV-2 пандемією та його офіційним перейменуванням на COVID-19 (літерно-цифрова абревіатура – COronaVIrus Disease 2019) народи світу розпочали подвійну боротьбу – за своє виживання і за творення нових номенів, для чого, як засвідчує час,

послугувалися як узуальними, так і оказіональними моделями. За цей час кожна з мов поповнила лексичний запас значною кількістю слів, особливо якщо врахувати, що справа не обмежилася тільки іменниками. Слова, звичні для нас до пандемії, набували нових значень, суттєво змінювали семантичну структуру, набували нових конотацій і, як одиниці лексичної системи, розвивали синоніміїні, антоніміїні, омоніміїні, енантіосеміїні відношення, що не могло не позначитися на потребі включення цих лексем до словників, а контекстів – до корпусів мов. Наприклад, Генеральний регіонально анований корпус української мови (версія Grac v. 17) на запит «коронавірус» видає 253993 контексти (<http://surl.li/zeofdu>), а на «ковід» – 10149 (<http://surl.li/wqlomv>).

Створення словників коронавірусу стало одним із ключових питань для фахівців-мовознавців, тим паче, що перші спроби створити щось схоже все ж належать не їм. Зокрема, на необхідності словника акцентувала Е. Завідзка, спеціаліст із медичної мікробіології, лаборант, член групи госпітального інфекційного контролю, у статті «Słownik terminów covidowych» від 5 жовтня 2020 р., де запропонувала фахову дефініцію основних 20 слів і сполучень слів «коронавірусної» лексико-семантичної групи (Zawidzka, 2020).

Наступною спробою, результатом якої стало оприлюднення в січні і лютому 2021 р. «коронавірусних» слів, утворених поляками за 2020 р., є «Koronamowa, czyli neologizmy powstałe w 2020 r. w związku z pandemią. Słownik słów covidowych» (Piotrowski & Kasprzykowski, 2021). Однак і ця праця стосувалася радше загальноінформаційного та соціолінгвістичного аспектів, аніж лексикографічного.

В Україністиці, на жаль, таких спроб не засвідчено.

Прикметно, що до лексикографічної кодифікації «коронавірусних» лінгвальних надбань зверталися науковці інших слов'янських етносів, зокрема серби і хорвати.

Докторки філології Інституту сербської мови Сербської академії наук і мистецтв М. Ніколіч і С. Слієпчевіч Белівук створили онлайнвий «Речник појмова из периода епидемије ковида» (<http://www.isj.sanu.ac.rs/recnik-pojmova/>). Пропонована праця містить усі необхідні компоненти словникової статті: реєстрові слова розміщені в алфавітному порядку, мають наголос, граматичні та стилістичні дані, є інформація про системні відношення синонімії та омонімії. Омоніми, розрізнені цифровим індексом, подано окремими статтями. Дефініцію, переважно описову, супроводжує ілюстративний матеріал з інтернет-джерел. Відмінювані слова подано в початковій формі, якою для іменника є Н. в., одн.; для прикметника – Н. в., ч. р., одн., проте одразу наведені закінчення для форм ж. р. і с. р.; для дієслів – інфінітив у формі док. і недок. виду (див. знімки екрана).

Истипийуи за српски језик SANU | ИНСТИТУТ СЕРБСКОГ ЈАЗЫКА SANU

Об Институте | Новости | Отдели | Авторы | Публикации | Другие занятия | О сербском языке | Архив | Конференции

Речник појмова из периода епидемије ковида

А Б В Г Д Ђ Е Ж З И Ј К Л Љ М Н Њ О П Р С Т Ћ У Ф Х Ц Ч Ш

К

карантин м 1. заштитна мера за спречавање ширења заразних болести, која обухвата привремену изолацију и задржавање болесних особа и животиња из крајева захваћених заразном болешћу.
2. установа на граници у којој се драже изолују лица, животиње или роба која би могла пренети зару.

1. U Engleskoj i после karantina ostaju stroga ograničenja zbog koronavirusa (rs.n1.info.com, 26. 11. 2020). Карантин би донео више штете

LANGUAGE SWITCHER
🇷🇺 🇪🇸 🇬🇧 🇮🇹

Претрага...

Digitalni arhiv izdanja SANU

Првих 75 година | Српски језик SANU

РАСКОВНИК

карантинка 1 ж коловок. пеј. особа женског пола у карантину узрокованом епидемијом.

Ako ništa drugo, ove mlade Karantinke će konačno naučiti da kuvaju (twitter, 15. 3. 2020).

карантинка 2 ж коловок. фризура настала у кућним условима, резултат шишања од стране неког од укућана или самосталног шишања.

Ofarбай me karantinski, šareno. Ošišaj me na karantinku (twitter, 12. 4. 2020); Što se tiče frizure, furam KARANTINKU (twitter, 10. 4. 2020) Ako se desi ovaj scenariu u Srbiji već vidim mnoge koji će furati takozvanu karantinku da ne kažem uraditi jednu Britni Spirsicu (twitter, 25. 3. 2020).

ковидан. -дна, -дно 1. који је оболео од ковида, 2. (одр.) који припада ковиду; који се односи на ковид.

1. Druže, jesi ti kovidan? (twitter.com, 18. 3. 2020); Bolje kovidan nego providan (twitter.com, 13. 4. 2020); Pitanje dana: Da li si kovidan? (grand.online, 15. 3. 2020).

2. За одговор уметности је наравно прерано, али ако ковидни печат буде страдање једног изванредног ликовног ствараоца који је корону добио док је правно споменик једном убијеном премијеру, онда је тај симболнички печат мени превише. (PTC); Kovidno vreme i političko nevtreme (radiokim.net, 27. 3. 2020); Pacijentkinja је tretirana tako zato što је imala izuzetno izražene simptome vezane, i tipične i klasične, ono što savremena medicina zna, vezano за kovidnu infekciju kao kovid (rts.rs, 17. 4. 2020).

«Словник терминів періоду епидемії ковіду».

Хорватські науковці запропонували «Словник коронавірусу» ([«Pojmovnik koronavirusa»](https://jezik.hr/koronavirus/), <https://jezik.hr/koronavirus/>), який презентує суто загальну інформацію: до реєстрового слова укладачі наводять тільки дефініцію, але не подають ані граматичної, ані стилістичної характеристики, відсутній ілюстративний матеріал (див. знімок екрана).

Початок сторінки «Словника коронавірусу» на букву К.

Ураховуючи досвід закордонних колег, окреслимо засади укладання словника коронавірусної епохи для української мови.

Незаперечним видається порядок розташування слів у словнику – абетковий.

Включення спеціалізованої і міжгалузевої термінологічної лексики до словника детермінує наявність інформативно ємної дефінітивної частини, яка може бути представлена як описово, так і з залученням синонімів.

Обов'язковими компонентами словникової статті є граматична і стилістична інформація про реєстрове слово, відображення системних зв'язків.

Інтернаціональний характер багатьох «ковідних» слів указує на транслітерацію як один зі способів включення в лексичну систему української мови запозичень, що передбачає дотримання орфографічних норм чинного правопису (2019 р.). Якщо у джерельній базі трапляються варіанти з відмінним від нормативного написанням, їх залишати в такій формі в ілюстративному матеріалі, а самі орфографічні варіанти подати після реєстрового слова.

Реєстрове слово необхідно подати на початку словникової статті великим напівжирним шрифтом, через кому – таким же шрифтом варіанти. Реєстровий варіант має відповідати чинному правопису (2019). Обов'язковим елементом реєстрового слова є наявність наголосу, що відповідає чинним акцентуаційним нормам. Початковими для реєстрового слова є узвичаєні в українській лексикографічній практиці форми: для іменників – Н. в., одн. (якщо неологізм має тільки одну форму числа – однину чи множину, тоді наводити її); для прикметників – Н. в., одн., ч. р; для дієслів – інфінітив відповідного виду; для прислівників – зафіксована в контексті форма.

Після реєстрового слова йде зона граматичної розмітки, де необхідно вказати: для іменників – закінчення Р. в. одн. (для іменників *pluralia tantum* – мн.), а також рід; для прикметників – закінчення родових форм (ж. р. і с. р.); для дієслів – вид, особові закінчення; для прислівників –

головну граматичну ознаку – незмінність, якщо будуть зафіксовані прислівники-неолексеми у формі ступеня порівняння, їх також необхідно вказати.

Стилістично-функційна зона розмітки має бути представлена відповідними ремарками, що вказують на стиль, сферу спілкування, ставлення та ін.: *розм., жарт., ірон., мед., соц.* та ін.

Після граматичної та стилістично-функційної зон подати дефінітивну. Її особливість – необхідність тлумачити нові слова, а тому тут можлива як описова дефініція, так і однослівна – з використанням синонімів. Останній спосіб, однак, обмежений специфікою кодифікованих лексем – нео. Таке можливе в разі наявності між лексемами відношень синонімії.

Зона ілюстративного матеріалу має містити достатню кількість контекстів із різних джерел, за винятком тих, що зафіксовані обмежено – один чи декілька разів.

Виявлені конотації подавати через дві скісні риски (//) зі стилістично-функційною та дефініційною зонами, проілюструвавши достатньо прикладами.

Омоніми подавати окремими статтями, використовуючи для розрізнення верхній індекс (**КАРАНТИНКА¹, КАРАНТИНКА²...**).

Якщо неологізм настільки метафоризувався, що став компонентом стійкого сполучення слів, тоді такі одиниці доцільно подати після ілюстративної частини статті реєстрового слова, що є ключовим у фразеологізмі, відокремивши ромбом, а стійкі сполучення слів передати напівжирним шрифтом, доповнивши тлумаченням і відповідними контекстами.

РОЗДІЛ 2

СЕМАНТИКО-СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ «КОВІДНОЇ» ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Лексико-семантичні трансформації

Очевидним є той факт, що лексичний рівень характеризується найвищим ступенем залежності від явищ позамовної дійсності, чутливістю до змін і схильністю до кількісних та якісних перетворень. Словниковий склад під час пандемії коронавірусної інфекції COVID-19 оновився та збагатився значним масивом нових лексем. Зокрема, за приблизними підрахунками, у німецькій мові з'явилося понад 1200 неологізмів (Breitenbach, 2021), а в англійській – понад 1000 (Roig-Marín, 2021, с. 194). Для впорядкування такої кількості лексичних інновацій пропонують різні тематичні поділи.

Нові слова сучасної німецької мови, спричинені виникненням і поширенням коронавірусної інфекції, поділяють на такі тематичні групи: 1) хвороба та її розповсюдження; 2) хворі люди; 3) здорові люди; 4) захист, лікування; 5) суспільно-політичне життя; 6) побут; 7) навчання; 8) медіа, новітні засоби комунікації; 9) розваги; 10) фінанси; 11) спортивні ігри (Ковбасюк, 2020, с. 114). Є схожа спроба поділу новоутворень німецькомовного дискурсу за тематикою: 1) заходи запобігання пандемії коронавірусу; 2) форми проведення освітнього процесу; 3) дозвілля та розваги; 4) суспільне та політичне життя; 5) військова галузь; 6) медицина; 7) економіка; 8) наукова сфера; 9) розмовна мова; 10) мова емоцій (Орел & Кривич, 2022, с. 83). Деякі класифікації німецькомовних неологізмів досить розгорнуті й налічують кількадесят семантичних типів і підтипів: 1) терміни (медичні, технічні, наукові, математичні, профільні, біологічні, соціологічні, галузеві, політичні, економічні, промислові, статистичні, психологічні, фармакологічні);

2) терміни + специфічний мовний код; 3) дія, спрямована на об'єкт (потенційного носія хвороби); 4) засоби (гігієни, санітарії, індивідуального захисту, боротьби з вірусами); 5) функційний стиль + стилістичне забарвлення; 6) обмеження (пересування, процесуальності); 7) об'єкт; 8) функційні помешкання; 9) методика, профілактика; 10) меблі; 11) гроші; 12) зміна локалізації особистості; 13) функційний стиль; 14) тропи (метонімія, метафора); 15) освіта; 16) час; 17) заперечення; 18) ліки; 19) різка зміна стану речей; 20) відпочинок; 21) суб'єкт; 22) джерело візуалізації; 23) ступінь поширення інфекції; 24) (специфічний) одяг; 25) число; 26) емоції; 27) план діяльності; 28) оцінка; 29) кордон (позитивний сенс); 30) органи влади; 31) поведінка (негативний сенс); 32) речові докази; 33) форма діяльності; 34) етикет; 35) заходи щодо збереження здоров'я (практичні, профілактичні, «динамічні»); 36) фізичний стан (негативний сенс); 37) наука; 38) рух; 39) заборона; 40) професія; 41) хвороба; 42) обов'язок; 43) сукупність; 44) віртуальні покупки; 45) простір (негативний сенс); 46) воля; 47) самодостатність; 48) офіційне блокування роботи; 49) дистанціювання; 50) мова, мовлення (Романова, 2021, с. 97–98).

Серед неологізмів англійської мови, пов'язаних із пандемією COVID-19, виокремлюють такі лексико-семантичні групи: «Освіта», «Подорожі», «Соціальне життя», «Здоров'я», «Культура», «Робота» (Петренко & Чуланова, 2021, с. 132). Є й інша типологія, де в результаті аналізу матеріалу запропоновано шість тематичних груп: 1) інформація; 2) ізоляція; 3) людина; 4) економіка; 5) хвороба й симптоми; 6) вакцинація (Жулінська, 2021, с. 65–69). Доречним убачають поділ неологізмів на такі групи: 1) медичні терміни; 2) новотвори на позначення суспільних явищ, що з'явилися після початку пандемії; 3) медійні (Фелоненко, 2021, с. 68). Деякі дослідники впорядковують англійські лексичні інновації за різновидами метафор на позначення явищ COVID-19:

метафори війни, подорожі, спорту, медицини (Бабелюк & Дідух, 2020, с. 9–10).

Спроб систематизувати коронанеологізми української мови є небагато. Зокрема, пропонують структурувати нову лексику за орієнтовними словотвірними гніздами: 1) коронавірус; 2) COVID-19; 3) карантин (Харченко, 2020, с. 106). Також виокремлюють низку груп неологізмів пандемії залежно від їх специфіки: 1) КОВІД-19 і його назви; 2) КОВІД-19 і його час; 3) КОВІД-19 і людина; 4) КОВІД-19 і суспільство; 5) КОВІД-19 і економіка; 6) КОВІД-19 і політика; 7) КОВІД-19 і навчання; 8) КОВІД-19 і медицина (Щепка, 2021, с. 87). Однак вищезгадані типології не є вичерпними, оскільки не охоплюють значного пласту мовних інновацій періоду COVID-19.

В аспекті нашого дослідження розроблено і застосовано такий поділ на лексико-семантичні групи відповідно до тематики та сфери, яку репрезентують зібрані інновації: 1) хвороба; 2) заходи і засоби безпеки; 3) боротьба з хворобою й опір; 4) люди і стосунки між ними; 5) психічний стан та емоції; 6) економіка і фінанси; 7) політика й ідеологія; 8) освіта; 9) право і порушення; 10) екологія; 11) відпочинок; 12) культура і творчість; 13) час та періоди; 14) дійсність; 15) статистика; 16) інформація й дезінформація; 17) документи; 18) інше.

Неолексеми на позначення хвороби

Назва нової, небаченої раніше вірусної інфекції сприяла появі низки неологізмів на позначення власне COVID-19. Ця група налічує найбільшу кількість інновацій серед зібраного матеріалу – 110 лексичних одиниць. Зауважимо, що новотвори характеризуються неоднорідністю оцінного компонента. Нейтральність притаманна лише кільком лексемам: *ковід-інфекція* / *COVID-інфекція*, *ковід-штам*, *коронаінфекція*:

У Тернополі запідозрили спалах **коронаінфекції** (ASPInews; 14.03.2020); Перевірили 94 жителі області на наявність **COVID-інфекції** (Дніпропетровська ОДА; 06.04.2020).

Вимову, наближену до оригіналу, зберігає слово *коронавайрус*, що може мати різну оцінність (іронія, жартівливість) залежно від контексту та наміру адресанта:

Ми типу майже три роки сиділи на дистанційному, переважно через **коронавайрус**, і всьо ок, так? А КОЛИ ВІЙНА [...] (Twitter; 06.07.2022).

Експресивне забарвлення назв коронавірусної інфекції досягається за допомогою відповідних словотворчих засобів. Суфікси **-ен(я)**, **-к(а)**, **-ик-**, **-к(о)** передають оцінне значення з відтінком зменшуваності, пестливості: *ковідько*, *ковідик*, *уханька*, *ковіденя*:

Українська дитяча письменниця і мовна активістка Лариса Ніцой прийшла у захват від українського слова для позначення коронавірусної інфекції COVID-19, яке вона змогла почути за невідомих обставин. Цим словом, яке так зігріло душу захисниці української мови, стало «**ковідько**» (Знай.ua; 04.01.2021); Внутрішня напруга у країнах світу, Кліматичний Апокаліпсис і **Ковідик** із Заштрикуванням (YouTube; 15.08.2021).

Взаємодопомога під час пандемії, схильність жертвувати власним комфортом, здавати кров, ділитися їжею задля порятунку інших, отримала назву *турботовірус*:

Турботовірус: як українці роблять добро під час карантину (Platfor.ma; 20.03.2020).

Ця лексема позначена експресивністю й позитивною конотацією, закладеною у смисловій структурі першого компонента слова.

Зафіксовано пейоративні форми *ковідняк*, *ковідло*, *короняк*, *ковідисько*, *ковідище*, що виражають несхвалення, зневагу:

І в той час, коли надворі вітер почав уже нашіптувати свою тиху думу про наближення Різдва, а з хати можна було

виходити лише з «цидулкою-пояснювальною» (то все той **ковідисько**), та й причин-виправдань виходити у мене було зовсім небагато (Facebook; 21.12.2020); Та все у нас буде доладу, не переймайтеся. Пережили комуняк – переживемо і **ковідняк** (Форум Kidstaff; 22.01.2022).

Прикметно, що для цього автори новотворів послуговуються службовими морфемами, які надають новій лексичній одиниці зниженої, пейоративної семантики.

На позначення симптомів COVID-19 послуговуються лексемами *ковід-пневмонія*, *ковід-симптоми*. Кілька неологізмів уже стали термінами, що стосуються погіршення стану здоров'я: *маскне* (запалення шкіри нижньої частини обличчя, спричинене довготривалим носінням захисної маски або респіратора), *коронасомнія* або *ковідсомнія* (розлади сну після перенесеного коронавірусу). Невідворотні наслідки коронавірусної інфекції виражені інноваціями *коронасмертність*, *коронасмерть*:

В Італії за усієї її страхитливої статистики **коронасмертності** (3405 трупів на вчорашній день) поки що померли дві інфіковані коронавірусом особи у віці до 40 років, і обидві були важко хворими хроніками (Останній бастион; 23.03.2020); Доведений зв'язок **коронасмертності** та забрудненості повітря (YouTube, 07.09.2021).

Різновиди інфекції також отримали свої назви, наприклад *дельта-вірус*, *дельта-варіант*, *дельта-штам*, *омікрон-варіант*, *омікрон-штам* а також похідні прикметники *дельтовий*, *омікроновий*, *омікронський*:

Дельта-варіант коронавірусу поширюється у світі, тож деякі країни відкладають скасування коронавірусних обмежень (DW; 27.06.2021); **Омікрон-штам** менш смертельний, але втричі заразніший за **дельта-штам** – вчений (Слово і діло; 22.12.2021); Причини для занепокоєння залишаються, але **омікрон-варіант** коронавірусу, схоже, викликає менш тяжкі форми COVID-19 (DW; 23.01.2022).

Словниковий запас урізноманітнися і появою низки дієслів зі значенням ‘захворіти / перехворіти / хворіти на COVID-19’, що реалізовано відповідними засобами словотвору: *заковідити, ковідити, ковідитися, ковіднутися, коронувати, коронуватися, перековідити, сковідитися*:

Ну, по-1ше, в березні **перековідила** моя дружина. Маски тоді я не носив, каюсь, але вже часнику наперся – і жінка не могла суперечить хе-хе. І не захворів. Але найцікавіше трапилося минулого тижня [...] (Політичний форум; 20.12.2020); Рік від початку епідемії! COVID уже «**коронував**» понад мільйон українців! (Телеканал Україна; 11.07.2022); Чортківський епідеміолог: чому й 2021-му «світить» знак ковіду та як «**коронувалося**» село Сосулівка (Чортків City; 05.02.2021).

Під час коронавірусної пандемії активізовано процеси метафоризації, що полягають у перенесенні характерних ознак з одного об’єкта на інший на основі певної подібності між цими об’єктами у відображенні у свідомості мовця (Серебрянська, 2018, с. 112). Творення неологізмів на позначення COVID-19 за допомогою метафоризації є дієвим засобом оцінки, що впливає на формування образу коронавірусу та ставлення до нього (применшування загрози і зневажливе висміювання чи адекватне сприймання і розуміння ситуації). Зокрема, пандемія ототожнюється із загрозою, небезпекою: *короназагроза, ковід-небезпека, коронанебезпечний, ковід-небезпечний*:

Короназагроза, сподіваємося, рано чи пізно минеться, а от життя – і його окраса – сади й квітники, має тривати, щоб там не було (Слово Варвинщини; 23.04.2020).

Неодноразово блогери, автори сюжетів чи коментарів указують на масовість поширення інфекційного захворювання: *короназараза, коронапошесть, короначума, коронамор, ковідомор, коронабум*:

Ковідомор у рф. Як на тлі катастрофи з COVID-19 росія котиться у пірву – Яковина (НВ; 02.11.2021); За минулі сім

днів **корона-чума** вразила більше 300 наших співвітчизників (Гроші YouTube; 28.03.2020).

Однак найчастіше COVID-19 порівнюють із лихом, жахом, про що свідчать лексеми *короналихо, короназло, коронажах, коронанапасть, коронакатастрофа, коронаапокаліпсис, коронаармагедон, ковід-катастрофа, ковід-апокаліпсис*:

На Олімпіадах часто бувають несподівані чемпіони і призери, а **ковід-катастрофа** і самоізоляції роблять ці Ігри абсолютно непередбачуваними (Галас; 03.02.2022); ІНДІЯ. **КОВІД-АПОКАЛІПСИС**. Майже 355 тисяч заражених коронавірусом за добу (Ранок з Інтером; 26.04.2021).

Серед різновидів метафор на позначення коронавірусу можна виокремити метафори стихійного лиха, що руйнує все на своєму шляху: *ковід-цунамі, коронавітер, коронастихія, коронацунамі, коронашторм, ковід-хвиля, коронахвиля*:

Американці пускають навіть лабораторно встановлений хворий медперсонал до роботи. Бо в США те, що відбувається після Нового року уже називають **ковід-цунамі** (Facebook; 11.01.2022); Наші люди в Італії. Думки з епіцентру **коронастихії** (Главко; 28.03.2020); «В цьому році ми витримали удар двох **коронахвиль**», – Ганна Старостенко (Вечірній Київ; 31.12.2021)).

Також хвороба асоціюється з ворожою силою, невідомою істотою – *коронатінню*, яка кидає виклик людству:

Бій із «корона-тінню» (LB.ua; 12.03.2020).

Це підкреслюють такі мілітарні метафори, як *коронафронт, коронавійна, ковід-фронт, ковід-наступ, коронаудар, коронаборотьба, ковід-виклик, коронавиклик*:

На передовій **коронавійни**: у Кам'янці створили мобільну групу медиків (VDALO; 01.04.2020); Друга фаза, хоч і дещо послабила обмеження, але щоденні зведення з **коронафронт**у, не знижують рівень невизначеності, все

більше свідчить про можливу другу хвилю або нескінченну першу (НБ бізнес; 27.08.2020).

Пандемія захопила світ зненацька, спричинила безліч непрогнозованих наслідків, тому її порівнюють із хаосом (*ковід-хаос, коронахаос*), а безладні, незрозумілі дії отримали назву *коронадурості*:

Психотерапія для народу, або Скільки коштує громадам **«коронадурість»**? (Українська правда; 27.05.2020).

Вищенаведені неолексеми спрямовані на осмислення загрози COVID-19 для людства, відтворення нагальності й важливості ситуації та заклик до посиленої уваги до власного здоров'я та життя. Протилежну прагматичну мету мають неологізми *барановірус, макаронівірус, псевдоковід, псевдокорона, псевдокоронавірус, ковідофренія, коронаабсурд, коронацирк, псевдоковідний, короназмова*:

НЕПРАВДА: Трамп закликає не носити маски, не бути рабами та не вірити в **«барановірус»** (Вокс Україна; 22.09.2020); Ага, вже бачили сьогодні відео від журналіста Остапа Стахіва про цей ваш **коронацирк** з гумовими шалашами. Тупо відмивання грошей (BBC News Ukrainian (коментар); 22.02.2021); Навіть у Швеції та Білорусі коїться **коронаабсурд**? (ar25.org (коментар); 08.11.2020).

Наведені лексичні одиниці мають яскраво виражену експресивну оцінку, що надає відтінку іронії, неприхованого глузування. Ними активно послуговуються ті, хто вважає небезпеку коронавірусу надто перебільшеною або ж узагалі видуманою, нехтує превентивними заходами та висміює осіб, які старанно виконують приписи санітарно-епідеміологічних служб. Рівноцінний негативно-експресивний відтінок отримали й інновації, похідні від лексеми *пандемія*: *пландемія, псевдопандемія, скамдемія, пандурмія, пландемічний*:

Зараз на цю **пандурмію** списується все що завгодно, усі негаразди в країні ... (Волинські новини (коментар); 04.07.2020); У Лондоні тривають масові протести проти

пандемії, локдаунів і психотерору (+відео) (ar25.org; 27.06.2021).

Словотвірні засоби, що надають лексемі позитивної оцінки, зменшено-пестливого забарвлення, залежно від контексту можуть виражати прямо протилежні емоційні відтінки:

Ширяйтеся, бо раптом може виплисти, що **пандемійка** не справжня (Цензор.нет (коментар); 25.08.2021).

Нейтральним є термін *твіндемія*, що походить від англійських слів *twin + pandemic* та означає одночасний спалах захворюваності на коронавірус і грип, тобто поєднання двох пандемій:

У ЄС заявили про загрозу «**твіндемії**» – одночасного сплеску захворюваності на COVID-19 та грип (Hromadske; 18.01.2022).

Неолексеми на позначення заходів і засобів безпеки

Щоб уповільнити поширення коронавірусної інфекції, уряди країн запровадили низку заходів безпеки, які перелаштували умови та повсякденний уклад життя, правила поведінки, значно обмежили окремі види людської діяльності. 83 лексичні одиниці із зібраного нами матеріалу вербалізують зміни та нові реалії, спричинені хворобою та заходами боротьби з нею: *ковід-обмеження / covid-обмеження, коронаопір, коронаобмеження, ковід-тест, коронатест, ковід-пакет* тощо.

З початком пандемії запроваджено особливий режим – локдаун, що призвів до заборони вільного пересування, скасування міжнародних і міжміських транспортних сполучень, закриття закладів. Такі дії були спрямовані на ліквідацію спалаху інфекції та на захист населення: *ковід-захист, короназахист, ковід-безпека, ковід-безпечний, коронабезпечний*. Лексема *lockdown*, запозичена з англійської мови, стала основною для творення нових,

переважно нейтральних, слів: *ковід-локдаун* / *короналокдаун*, *локдауновий*, *локдаунський*, *псевдолокдаун*. *Лохдаун* є одиницею розмовно-зниженого тону, що має негативний відтінок і передає осуд тих, хто дотримується обмежувальних заходів.

Для спостереження за санітарно-епідемічним станом створено спеціальні органи контролю за поширенням коронавірусу: *коронакомісія*, *ковід-служба*. Нагляд за дотриманням *ковід-вимог* / *коронавимог* здійснювали правоохоронці, яких було залучено до *ковід-патрулів* / *коронапатрулів*, що притягували до адміністративної відповідальності осіб, які перебували в громадських місцях і транспорті без засобів індивідуального захисту.

Безперечним є факт, що найбільшу словотвірну активність виявили слова *ковід* та *коронавірус*. Однак, крім зазначених лексем, поштовхом для утворення низки мовних одиниць став номен *карантин*, про що свідчать такі неологізми: *коронтин*, *коронакарантин*, *ковід-карантин*, *карантинчик*, *кавоізоляція*, *карантинка 1*, *покарантинному*:

11 хабарів за тиждень пропонували прикордонникам, щоб уникнути **карантинку** (Буг; 06.02.2021).

Недотримання норм та ігнорування обмежень отримали назву *псевдокарантину* або *антикарантину*:

Як карантин – так карантин! **Псевдокарантин** під виглядом карантину нікому не потрібен (Погляд; 17.03.2020).

Гнівна реакція людей, спрямована на порушника режиму карантину, отримала назву *карантин-шеймінг*. Для окреслення нелегких обставин ізоляції послуговувалися контамінованою лексемою *карантець* (*карантин* + *капець*). Дієслово *карантинити* утворило об'ємне й розгалужене словотвірне гніздо: *прокарантинити*, *покарантинити*, *перекарантинити*, *закарантинити*, *закарантинитися*, *докарантинити*, *відкарантинити*, *відкарантинитися*, *недокарантинити*, *карантинитися*:

Світ **недокарантинив**. Чи заженуть людей спалахи інфекції знову в обмеження? (Перший український інформаційний; 12.07.2020).

Наприкінці 2020 розпочався *вакцинобум*, тобто масова вакцинація від COVID-19, що викликала як схвалення, так і чимало побоювань. Цей процес активно обговорювали в періодиці, соціальних мережах, на телебаченні, унаслідок чого з'явилися нові слова. Більшість лексем на позначення щеплення характеризується експресивністю та негативною оцінністю. Недовіра до вакцини була спричинена різними факторами: це і дезінформація, і теорії змови. Однак найчастішими причинами відмови від щеплення були побоювання побічних ефектів і переконання в неефективності, навіть у небезпеці через швидкість розробки. Це спровокувало вибух мовотворчої активності та появу низки оказіональних новотворів, що презентують несхвалення вакцинації як заходу запобігання хвороби: *штрикізація*, *ковідошмурдяк*, *ковідовакцинація*, *заштрикізація*, *жизизація*, *вакциноафера*, *факцина*, *факцинація*, *фуфловакцина*:

Добровільно примусова **жизизація**, бо вакциною цю рідину назвати важко (Цензор.нет (коментар); 07.07.2021); Ви справді вірите в якусь **фуфловакцину**???? (Irshava News (коментар); 28.02.2021); Так що, виходить що **ФАКцини** не працюють? Тоді просте запитання нашо вона потрібна така **ФАКцинація**, коли нічого не міняється? (Кий-інфо; 12.03.2021).

До нейтральних належать такі лексичні одиниці: *коронавакцина*, *ковід-вакцина*, *ковід-антидот*:

У бідних країнах закінчується **ковід-вакцина** – ВООЗ (Українська правда; 22.06.2021); Ото вже вистава від хати й до хати / Бажатиме людям лиш щирих щедрот: / Здоров'я міцне всім і кожному мати, / Сто грамів, салко – це **ковід-антидот** (В. Денисюк, авторська колядка).

Вакцинація в авто отримала назву *вакцидрайв*, а доза, введена з метою посилення ефективності щеплення, – *бустерка*:

Вакцинація в авто: у Франції відкрили перший «**вакцидрайв**» (Суспільне; 14.04.2021); Уряд розширив програму «єПідтримка» – 500 гривень за «**бустерку**» виплачуватимуть з 14 березня (Київ.Media; 09.02.2022).

Одним із засобів безпеки періоду коронавірусної пандемії стали маски / респіратори, у яких обов'язково потрібно бути в громадських місцях, у транспорті. Зазначимо, що *маска*, як основа для творення нових слів, є менш продуктивною порівняно з попереднім лексемами (*карантин, вакцина, локдаун*). Зафіксовано такі нейтральні інновації: *ковід-маска, маскомат* (автомати з продажу одноразових захисних масок). Однак багатьма цей засіб індивідуального захисту сприймався як символ поневолення, тому й отримав назву *намордник* (пор., у «Словнику української мови»: 'дротяна, ремінна і т. ін. сітка, яку надівають на морду собаки або іншої тварини' (СУМ, 1975, с. 131)):

Намордник залиште Біллу Гейтсу. Як працює антиковідний рух в Україні (Radio.Трек; 19.01.2021).

До тематичної групи на позначення заходів боротьби з COVID-19 та засобів безпеки зараховуємо слова, що стосуються лікарні і конкретизують лексеми, які раніше функціювали в мові: *covid-лікарня, ковідарій, ковід-відділення, ковід-госпіталізація, ковід-госпіталь, ковід-ліжко, ковід-лікарня, ковід-центр, коронапоміч, автоковід, коронабус*:

На Львівщині 1633 людей госпіталізовані у **ковід-відділення** лікарень (Суспільне Новини; 01.10.2021); Черг, аби влаштуватися в **ковідарії**, немає, ніхто не хоче ризикувати своїм життям за копійчану зарплату (Європейська Солідарність; 21.10.2021).

Сюди ж належать слова з префіксами **анти-**, **проти-**, що вживаються на позначення засобів боротьби із

захворюванням, захисту від небезпеки: *антикорона, антиковід, антикоронавірус, протиковідний, протикоронавірусний, антикоронавірусний, антиковідний, антикоронний, антитандемічний*:

В Україні виготовлятимуть оральний **протиковідний** препарат Pfizer, – МОЗ (LB.ua; 23.03.2022); В Україні розпочався **антиковідний** локдаун (interfax-Україна; 08.01.2021).

Неолексеми на позначення протестів проти обмежень

Заходи безпеки і численні обмеження, запроваджені урядами різних країн світу у зв'язку з початком пандемії, викликали масові протести. Це вмотивувало появу таких неологізмів: *ковід-спротив, коронапротест, коронабунт, ковід-протест*:

Ковід-спротив має чимало прихильників (Укрінформ; 01.10.2020); У Новій Зеландії **ковід-протести** набирають нових обертів (UNN; 23.02.2022).

Однією з форм колективного спротиву став *коронамайдан* у відповідь на розміщення евакуйованих українців з Уханя (РБК-Україна; 20.02.2020). На окреслення виступів проти нововведень під час пандемії, неприйняття епідеміологічних приписів, а також критичного й недовірливого ставлення до COVID-19, сумнівів у його існуванні послуговувалися лексемами *коронаскептицизм, ковід-скептицизм, ковід-дисидентство* і похідними від них прикметниками *коронаскептичний, ковід-дисидентський*:

Анатомія **«ковід-дисидентства»**. Чому мільйони вірять у всесвітні змови (BBC news Україна; 26.12.2020).

До цього тематичного поля зараховуємо також лексичні одиниці з префіксом **анти-**, що має виразний відтінок

несхвалення, зневажливості до коронавірусних обмежень: *антимасковий, антимасочний, антикарантинний*:

Антимасковий бунт у США. В Америці набуває поширення бунт проти маскового режиму теперішньої адміністрації Байдена навіть на рівні губернаторів штатів (Leopolis.news; 18.05.2021); На **антикарантинний** протест у Брюсселі вийшли тисячі людей (Укрінформ; 26.12.2021).

Неолексеми на позначення людей

Епідемія коронавірусу викликала широку палітру оцінок і протягом досить короткого проміжку часу призвела до значних розбіжностей у суспільстві та поділила людей на ворожі табори. Відмінності між групами полягають передовсім у ставленні до обмежувальних заходів, оцінюванні рівня небезпеки, моделях поведінки.

Такі суспільні протиріччя та різноманіття настроїв знайшли своє вираження і в ковідному вокабулярі (87 одиниць на позначення людей, їхніх позицій та стосунків під час пандемії). У цій тематичній групі вважаємо за доцільне виокремити декілька підгруп: 1) лексеми, що стосуються осіб, які визнають факт існування вірусу і старанно дотримуються всіх карантинних норм; 2) лексеми, що стосуються осіб, які схиляються до думки про перебільшення небезпеки хвороби або навіть переконані в штучному походженні COVID-19 і спланованій пандемії; 3) лексеми, що стосуються осіб, які не мають чітко окресленої позиції і байдуже ставляться до коронавірусу; 4) лексеми, що стосуються осіб, які використовують нові реалії у своїх цілях та наживаються; 5) лексеми на позначення дітей; 6) інші лексеми на позначення осіб; 7) лексеми на окреслення взаємин між людьми.

Нараховано 25 неологізмів на позначення людей, які не заперечують існування коронавірусу. Серед цієї підгрупи можна виокремити лоялістів, тобто тих, хто є законослухняним, дотримується санітарно-

епідеміологічних приписів та вважає заходи обмеження достатніми: *карантинник, карантинниця, карантинщик, карантинщиця, ковід-віруючий, ковідниця, ковідофренік, коронавіруючий, самоізолянт, локдаунщик, масочник:*

Я вдома була весь цей період. В цьому плані я жорстка **карантинниця**, я не виходжу з дому (Twitter; 07.04.2020); До **«масочників»** у нас і досі багато людей ставиться з іронією чи зневагою – боягузи й панікери (Matrix-info; 08.07.2020).

Крайню форму підходу до пандемії презентують панікери, які занадто бояться захворіти, сіють істерику і які коронавірусні обмеження вважають недостатніми: *ковід-зашуганий, ковідіотка, ковід-істерик, ковідовдарений, ковідозалежний, ковід-настрашений, ковідошизанутий, ковід-фашист, ковід-фаталіст, коронавт, короназомбі, коронапанікер, коронафашист, коронафоб, короназалежний, ковід-сектант, коронасектант:*

У нас тут ще один **ковідістерик** з'явився? (Форум Overclockers.ua; 14.10.2021); **Ковідозалежні** ТСНщики статистику з дури беруть (Facebook (коментар); 23.06.2020); **Ковідовдарений** з бункеру досі не зрозумів, що неможливо карантинном побороли інфекцію, яка має довгий інкубаційний період і розповсюджується повітряно-капельним шляхом ще навіть до виявлення симптомів (Форум «Українська правда»; 20.07.2020).

Вицезгадані неологізми характеризуються виразним негативним, часто іронічним, навіть злісним, звучанням. За допомогою таких лексем скептики висловлюють свій осуд та зверхне ставлення як до лоялістів, так і до панікерів, що в їхній свідомості постають як особи наївні, не надто розумні та якими легко маніпулювати.

Коронавт (Радіо Свобода; 25.03.2020)

Чималою за кількістю інновацій (24 одиниці) є група тих, хто не лише вважає вживані заходи та обмеження надмірними, а й бунтує проти них, висловлює спротив, захищаючи в такий спосіб права і свободи людей: *антивакс, антиваксер, антивакцинальник, антикарантинник, антиковідист, антиковідник, антиковідниця, антимасочник, антимасочниця, безмасочник, безмасочниця, коронаактивіст, голормордий:*

Відомий закарпатський лікар звернувся до «**антикарантинників**» (дерозакарпаття; 20.03.2020); Цифра дня. Скільки злісних «**безмасочників**» оштрафували в підземці (Big Kyiv; 29.07.2021).

Лексеми ковід-атеїст, вірусоскептик, ковід-дисидент, ковід-дисидентка, коронаатеїст, ковід-скептик, коронадисидент, коронаскептик позначають тих осіб, які заперечують існування вірусу:

[...] Але якщо продовжимо грати в добрих поліцейських на місцях, не виконувати рішення уряду, і відзначати це грандіозним концертом на площі міста, продовжимо не вірити

в COVID-19 і будемо **ковідатеїстами** ... тоді я впевнений програємо всі ми ... вся Україна», – наголосив Зеленський (24 канал; 14.11.2020); У Норвегії від коронавірусної хвороби помер Ганс Крістіан Гаардер, якого називали головним **коронаскептиком** країни (zahid.net; 20.04.2021).

Деякі інновації не вдалося кваліфікувати до конкретної групи з огляду на нестабільність їхнього значення та залежність від контексту. Такі неолексеми є презентантами енантіосемії в сучасному українському мовленні. Наприклад, *ковідіотами* та *коронаїдіотами* називають і тих, хто не дотримується маскового режиму й соціальної дистанції, і тих, хто, навпаки, надмірно панікує:

Німецький політик критикує виробника вакцин Pfizer: «**Ковідіоти**, зловживання владою і манія величчя» (THE EPOCH TIMES; 15.08.2021); Ляшко: небезпеку штаму «Дельта» бачать усі, окрім «**ковідіотів** і антивакцинальників» (УНІАН; 22.10.2021).

Люди, які байдуже ставляться до подій, пов'язаних із коронавірусом, отримали назву *ковід-пофігістів* та *шашличників*:

Чи платитимуть золотоніські **шашличники** тисячні штрафи за дозвілля у лісі? (Золотоноша City; 30.03.2020).

Для *коронашахраїв*, *ковід-шахраїв* і *коронабандитів* пандемія стала легким способом збагачення та наживи, тому протягом COVID-19 спостерігався «вибух» афер:

Істерія населення щодо коронавірусу вже ослабла, а **коронашахраї** відносно припинили свої діяння, однак ще на початку року це був справжній тренд у шахрайстві (tv5; 01.02.2021).

До української мови також увійшли слова, що стосуються нового покоління: *ковіденя*, *короніали* або *ковідіали*. Ними номінують молодь і дітей, народжених під час пандемії:

А я розкажу про те, як пандемія змінила ринок, хто такі «**ковідіали**» і які методи роботи з клієнтами працюватимуть у 2022 році саме на прикладах України та викликів, з якими

доводиться мати справу у продажі. – Коментує Galnet Людмила Калабуха (TOPNews Україна; 15.09.2021).

До «іншого» зараховуємо лексеми-синоніми, що стосуються хворих на коронавірус: *ковід-пацієнт, ковід-пацієнтка, ковід-хворий, коронахворий, ковід-інфікований / covid-інфікований, коронаінфікований, коронапацієнт, ковідносець*:

Із виявлених в Україні **коронаінфікованих** кожен п'ятий – медик (ФАКТИ; 28.04.2020); Досвідчений **ковід-пацієнт** ділиться пережитим зі співмешканцями по палаті, застерігає від нехтування настановами лікарів (МІСТО; 06.04.2021).

Сюди ж належать поодинокі неологізми, яких не вдалося долучити до попередніх тематичних підгруп, наприклад, лексема *covid-детектив*, що з'явилася на окреслення шпигунів, яких наймали німецькі компанії, аби перевірити, чи працюють їхні підлеглі вдома так само старанно, як і в офісі:

COVID-детективи і ранній локдаун. Як борються з пандемією в Естонії (НВ; 11.12.2020).

Спеціалістів із COVID-19 називають *ковідологами*, посадовців, які влаштовують шоу з метою медійного розголосу, – *ковідіантами*, а осіб, померлих від вірусу, – *ковід-жертвами* або ж *ковід-трупами*.

Пандемія вплинула на міжособистісні стосунки. Зокрема, гнівна реакція на порушників карантину отримала назву *карантин-шеймінг*:

Всього лише рік тому такий набір букв як «ковідіот» або «**карантин-шеймінг**» здавався б повною нісенітницею, а тепер – це цілком вживані і зрозумілі слова (Про Ковель; 12.10.2020).

Мандрівники, які їздили під час коронавірусу і ділилися своїми враженнями та світлинами з поїздок, могли зіткнутися з осудженням за подорожі, або *трєвел-шеймінгом*:

Тревел-шеймінг, або «сором за подорожі» – новий феномен у світі, який бореться з пандемією (Радіо МАХІМУМ; 26.07.2020).

У зв'язку з COVID-19 світ охопила епідемія мови ворожнечі, що відображають лексеми: *ковід-гейт*, *коронахейт*:

Читайте про **корона-хейт** у свіжій колонці українського письменника, посланця толерантності ПРООН в Україні Любка Дереш» (Facebook; 10.10.2021).

Набрало обертів цькування хворих на коронавірус (*коронабулінг*, *ковід-булінг*, *ковід-цькування*), тому побоювалися публічно заявляти про свій діагноз, а розповідали про інфікування лише після повного одужання:

Коронабулінг в Україні: як сусіди знущаються з хворих на COVID-19, та як допомагають (#шотам; 14.01.2021).

Інцидент, який отримав широке публічне розголошення, позначають такі інновації: *ковід-скандал*, *ковід-суперечка*, *коронаскандал*:

Джокович програв суд і буде депортований з Австралії через **ковід-скандал** (Obozrevatel; 16.01.2022).

Вимушена ізоляція призвела до напруги у стосунках та кризи в багатьох родинах, унаслідок чого збільшилася кількість так званих *коронарозлучень*:

Іспанія: «**коронарозлучення**» за 24 години. Драматичні наслідки вимушеного карантину (Католицький оглядач; 07.05.2020).

Пандемія внесла свої корективи й у святкування *коронавесіль*: наречені в масках та рукавичках, розписи без присутності гостей, були навіть випадки онлайн-весіль через ZOOM. Побачення чи пошуки пари на час карантину в режимі онлайн уможливив спеціальний додаток для знайомств – *карантіндер*:

Карантіндер – як знайти любов в умовах самоізоляції (Beautystyleculture.com; 13.09.2021).

Неолексеми на позначення психічного стану та емоцій

COVID-19 вплинув не тільки на фізичне здоров'я, а й на психіку. Ті обставини, у які потрапив світ, – загроза вірусу, невизначеність, соціальна ізоляція, зміна звичного ритму життя – у край важко позначилися на стані людей. У зв'язку з пандемією посилюються депресії, емоційна нестабільність, тривога.

Нав'язливий страх захворіти коронавірусом отримав назви *коронастрах*, *коронафобія*, *ковід-фобія*:

Коронафобія поширюється набагато швидше, ніж сам вірус. І також вимагає серйозної профілактики (Вечірній Кам'янець; 16.03.2020).

Лексеми *ковідопаніка*, *коронапаніка* використовуються на позначення різких нападів неконтрольованого страху:

Через «**коронапаніку**» британці встановили абсолютний рекорд закупівлі продуктів (Європейська правда; 31.03.2020).

Захисною реакцією організму на небезпеку став *covid-стрес*, *коронастрес*, який досить часто переростає у більш тяжку форму – *коронадепресію*:

Джеймс Брук: як Україна переносить **коронадепресію** (НВ Бізнес; 02.11.2020).

Традиційний список психічних розладів, ознаками яких є виражені емоційні порушення та неадекватна поведінка, поповнився різноманітними інноваціями: *ковідоманія*, *коронаманія*, *ШВЛоманія*, *коронапараноя*, *короноя*, *ковід-психоз*, *коронапсихоз*, *ковід-істерія*, *коронаістерія*, *коронаїдіотизм*, *коронамаразм*, *короназалежність*, *ковідошиза*, *ковідомаразм*, *ковідіотизм*, *коронабісся*,

коронабезумство, коронабожевілля, ковідобісся, ковід-божевілля, маскобісся:

Коронаістерія: пасажирка мала позитивний ПЛР-тест, рейс SkyUp затримався у Єгипті на 4 години (24 канал; 18.10.2021); Британці навіть ввели новий термін – **«коронаідіотизм»**; Що радять психологи, щоб не впасти в той самий «ідіотизм»? (Галичина; 03.03.2020)).

Усі зазначені неологізми відображають негативні вплив COVID-19. Однак у цій тематичній підгрупі є лексема з позитивним відтінком: *коронапозитив*, що позначає намагання знайти щось оптимістичне під час важких коронавірусних реалій:

Трохи **коронапозитиву**: в столиці менше стали хворіти медики (Українська правда; 03.07.2020).

Неолексеми на позначення економіки і фінансів

Скорочення виробництва, закриття торгово-розважальних закладів, збитки туристичної індустрії, зниження пасажиропотоку, обмеження в пересуванні, заборона масових заходів та інші жорсткі карантинні приписи не минули жодної країни та спровокували суттєві зміни у фінансово-економічній системі світу. На позначення економіки під час COVID-19 фіксуємо декілька лексем: *ковідономіка, коронаекономіка, панденоміка, корономіка:*

«Світова **коронаекономіка**»: швидке відновлення чи загроза тривалої рецесії? Розповідає економіст (Українське радіо; 24.03.2021).

Збитки, завдані численними заборонами через небезпеку вірусу, призвели до глобальної кризи, що відображають неологізми *короназбитки, коронакриза, коронакризовий, ковід-криза, коронарецесія:*

Цей закон, на жаль, ніяк не вирішує питання справедливого розподілення економічних **«короназбитків»** (НВ Бізнес;

02.04.2020); Ейфорія для довкілля: які екологічні наслідки матиме **корона-криза** (Апостроф. Суспільство, 16.04.2020); **Коронакриза**: Австрія витратила на підтримку готелів і ресторанів понад €4 мільярди (Українформ; 17.01.2022).

Створення *ковід-фонду* / *коронафонду* мало стати дієвим заходом та боротьби з хворобою:

Нідерланди планують створити «**коронафонд**» для країн, які найбільше постраждали від COVID-19 (mind; 02.04.2020).

Кошти цього фінансово-управлінського інструменту повинні були спрямовувати на першочергові потреби та покриття видатків на охорону здоров'я. До неологізмів фінансового сектору зараховуємо лексичні одиниці *ковід-гроші*, *коронагроші*, *коронаціна*, *коронаштраф*, *ковід-премія*, *коронапремія*, *коронаоблігація*, *коронапозика*:

Міністри ЄС всю ніч обговорювали порятунок економіки: про «**коронаоблігації**» не домовилися (Європейська правда; 08.04.2020); Звісно, куди ефективніше було б професійно впроваджувати реформи, раціонально використовувати **ковід-гроші** і замість доріг готувати країну до загострення епідемії (Newsua.one; 02.12.2020).

Також економічна лексика поповнилася лексемами, що стосуються маркетингу та бізнесу: *коронамаркетинг*, *короназнижка*, *коронашопінг*, *ковід-бізнес*, *коронабізнес*:

*Незаконний **ковідбізнес** з розмахом налагодили чотири розумники в Закарпатті (UAR; 04.01.2022); Відповідно, ні про яке падіння ринку нерухомості і прогнозовані раніше великі **корона-знижки** мови не велося. Ціни на нерухомість у Болгарії залишилися стабільними – без дисконтів, але й без підвищення (Мінфін; 01.09.2020).*

Неолексеми на позначення політики та ідеології

На окреслення загального напрямку та характеру діяльності держави, її представників влади під час пандемії COVID-19 послуговуються лексемами *ковідополітика* та

коронаполітика, а зовнішня політика держави, ведення переговорів отримали назву *коронадипломатія*. Восени 2020 року, незважаючи на карантин, відбулися місцеві вибори, які найменували *коронавиборами*:

Пора одужувати. Як Україна готується до **коронавиборів** (Кореспондент.net; 07.10.2020).

Вище перераховані неолексеми є переважно нейтральними, однак більшість неологізмів, що належать до цієї тематичної групи, мають виразну негативну оцінність.

Прихильники теорій змови вважають, що коронавірус із масовою вакцинацією – це один з апаратів контролю над населенням і можливість запровадити нічим не обмежену владу, тому так звані «антиковідники» послуговуються лексемами *ковід-диктатура*, *коронадиктатура*, *коронарежим*, *ковідотиранія*:

«**Ковідотиранія** в Канаді. Б'ють літнього чоловіка, який порушив карантинні заходи», – йдеться у підписі до відео в поширюваних повідомлення (Stopfake.org; 21.01.2021),

а саму зміну суспільно-політичного ладу, що нібито полягала в переході від демократії на диктатуру, окреслюють *коронапереворотом*:

Державний **КОРОНАпереворот**: мертва блокада громадянських свобод українців (Україна молода; 10.04.2020).

Полюбляють конспірологи і слова *ковідотерор*, *ковід-терор*, *коронатерор*, вважаючи, що COVID-19 є засобом насилля та фізичного знищення людства:

Скільки ще можна займатися коронатерором? Зараз на цю **пандурмію** списується все що завгодно, усі негаразди в країні ... (Волинські новини (коментар); 04.07.2020).

Деякі ж навіть прирівнюють пандемію до ідеологічної системи нацизму, маючи на увазі тотальне панування політичних еліт, утвердження вищості вакцинованих і впровадження обмежень для антивакцинаторів:

ковідонацизм, ковід-фашизм, коронарасизм, коронафашизм, ковідизм:

Деякі люди використовують слово «**коронарасизм**», щоб описати збільшення расової дискримінації, спричиненої COVID-19 (Новий шлях. Українські Вісті; 19.03.2021); **Ковідонацизм** в дії. Сегрегація почала працювати (Facebook; 24.11.2021).

Об'єкти, у яких в окремих країнах нібито примусово мали тримати незгодних із карантинними заходами, за аналогією до німецьких концтаборів назвали *ковід-концтаборами* (Вокс Україна; 11.12.2020):

як у фашистському антипод-гетто – найбільшому **ковід-концтаборі** планети (forum.pravda.com.ua; 06.01.2022).

Неолексеми на позначення освіти

Пандемія COVID-19 та вимушене введення карантинних заходів ознаменували перехід системи освіти на дистанційну форму навчання, поставили новий виклик перед педагогами, що полягав у подоланні складнощів не лише технічного, а й методологічного та методичного видів забезпечення. На позначення навчального процесу в умовах коронавірусу активно використовували лексему з відтінком розмовної мови – *дистанційка*:

Навчання розбрату: «**дистанційка**» за два роки так і не отримала прийнятної форми, щоб задовільнити батьків, вчителів (Ексклюзив ТСН; 04.02.22).

Час перебування студентів та учнів на карантині окреслювали за допомогою слова з емоційно-експресивним забарвленням – *карантікули*. Під *карантиносесією* розуміють період складання студентами іспитів в умовах дистанційного навчання.

У зв'язку з пандемією виникла потреба в пошуку програми, що забезпечила би зручний доступ до роботи, освіти, особистих зустрічей в онлайн-режимі. Таким

засобом зв'язку по всьому світу під час коронавірусу став сервіс Zoom, про існування якого до березня 2020 року мало хто знав. Більшість усіх шкільних та університетських заходів проводили саме в Zoom, унаслідок чого виникло поняття *зумозалежності*:

А у школярів та вчителів розвивається **зумозалежність** – навчання через систему відео «Зум» (Gorod.cn.ua; 09.11.2021).

З'явилася низка мовних одиниць на позначення нових форм організації навчання в середніх та вищих закладах освіти: *ковід-урок, коронаурок, зумінар, зум-заняття, зум-вебінар, Zoom-лекція, ZOOM-практичне, зомт-конференція, зомт-зустріч*:

Головні принципи **зумінару**: безпечний простір, тепла атмосфера, практичне навчання, єднання людей (Громадський простір; 01.04.2020).

За посередництвом Zoom проводили наради, різні зустрічі та конференції:

5 листопада у місті Дніпро відбулась Всеукраїнська **ZOOM-конференція** з теми «Освіторіум про краєзнавство та історію» (vcolnuft.volyn.ua; 06.11.2020); 27 січня 2021 року була проведена інструктивно-методична **ZOOM-нарада** для заступників директорів, які організують інклюзивне та індивідуальне навчання [...] (Brovary-osvita.gov.ua; 27.01.2021).

Популярними трендами під час COVID-19 стали пранки над вчителями та систематичне зривання уроків. Це явище отримало декілька варіативних назв: *зубомбінг, зум-рейд, зум-злив*:

Зубомбінг та заборони. Що зараз відбувається з ZOOM (Процес; 23.04.2020).

У зв'язку з цією проблемою багато уваги звертали на правильну поведінку під час відеоконференцій, зокрема наголошували на необхідності вимикати мікрофон, щоб не створювати зайвий шум. Такі установлені норми називали *Zoom-етикетом*.

Неолексеми на позначення права та порушень

Пандемія COVID-19 спричинила низку проблем у державно-правовому інституті. У зв'язку з карантинними обмеженнями гостро постало питання захисту прав людини на вільне пересування, на свободу вираження поглядів, на регулювання діяльності суб'єктів підприємництва в умовах коронавірусу, а відстеження державними органами інфікованих і контактних осіб викликало шквал обговорень про порушення права на приватність.

На окреслення зростання попиту на захист особистих та трудових прав під час пандемії та режиму карантину з'явилося поняття *віруспруденція*. Правове регулювання суспільних відносин під час COVID-19 отримало назву *коронаправа*.

Пандемія разом з обмеженнями прав і свобод людини призвела до численних порушень і стала підґрунтям для застосування старих і загальновідомих шахрайських схем, пристосованих до нової дійсності. Зокрема, зловмисники розробляли мобільні застосунки, що нібито мали показувати актуальну інформацію про захворюваність у місті, на вулиці чи навіть у будинку. За допомогою таких додатків шахраї отримували приватну інформацію. На позначення цього тренду 2020 року послуговувалися лексемою *коронашахрайство*. З'явилися також поняття *коронаафера* / *коронаафера* або *ковід-афера*, *ковід-мародерство*:

Переважна більшість шахрайств, і «**коронаафер**» в тому числі, базуються на так званій соціальній інженерії (Delta Finance; 09.09.2020); В Україні готується корупційна афера сторіччя – справжнє **ковід-мародерство** (Прямий, 16.01.2021); **Коронаафера**: Число ймовірних смертей від Covid в Італії виправлено зі 132161 до 3783 – у 35 разів менше (Народний оглядач, 31.10.2022).

Неолексеми на позначення екології

На позначення стану навколишнього середовища під час коронавірусної пандемії з'явилася лексема *коронаекологія*:

Коронаекологія! Як ізоляція людей вплинула на природу? (НТН; 06.04.2020).

Промислові виробництва та міський транспорт є основними джерелами шкідливих викидів, що впливають і на здоров'я людини, і на глобальні зміни клімату. Із запровадженням жорстких карантинних обмежень економічна активність значно знизилася, використання енергії скоротилося, а транспортне сполучення зазнало суттєвих змін. Унаслідок таких процесів екологи почали говорити про позитивний вплив пандемії на довкілля: очищення повітря та водойм, зниження рівня шумового забруднення і навіть певною мірою відновлення дикої природи тощо. З іншого боку, збільшилися медичні відходи, зокрема маски, засоби дезінфекції, рукавички, унаслідок чого виникла проблема їхньої утилізації та переробки. На позначення цих негативних наслідків коронавірусу використовуються лексеми *ковід-відходи / covid-відходи, ковід-сміття, коронасміття*:

Екоактивісти зняли дно на Лазурному березі Середземного моря. Воно вкрите масками, рукавичками та іншими засобами захисту. Все тому, що люди не завжди користуються урнами і частина «**коронасміття**» виявляється в воді (33 канал; 28.05.2020); У Київській та Миколаївській областях виявили звалища **COVID-відходів** (УНІАН, 12.02.2021); Місцеві мешканці ексклюзивно НАШому розповіли, що бачили трактор, яким викопали яму. Згодом декілька фур вивантажили **ковід-сміття** в цей котлован (Ужгородка; 23.03.2021).

Неолексеми на позначення форм відпочинку

Пандемія внесла свої корективи й у форми відпочинку. З початком коронавірусу закликали утриматися від подорожей. Унаслідок закриття кордонів та авіасполучень із низкою країн сектор туризму зазнав збитків. Більшість людей була вимушена проводити свої *коронавідпустки* вдома в умовах жорстких обмежень. Але все ж, незважаючи на небезпеку, після часткового відкриття кордонів подорожі відновилися й отримали назву *коронаподорожей*, *коронатуризму*:

Коронатуризм: тести, карантин ... і пляж під заборонаю (Балканський оглядач; 28.03.2021).

Ще однією формою відпочинку періоду коронавірусної інфекції були *коронапати*, *коронавечірка*, *ковід-пати*, *ковід-вечірка*, що найчастіше влаштовувала молодь, яка нехтувала санітарно-епідеміологічними приписами й не усвідомлювала загрози COVID-19:

Незважаючи на заходи «соціального дистанціювання», люди продовжували ходити на пляж, студенти влаштовували «**корона-пати**», на вулицях було ще багато людей, аеропорти теж не закривали і не перевіряли приїжджих (*marie claire*; 13.04.2020); **Ковід-пати** розігнали поліцейські, викликані здивованими сусідами. Якщо ваша вечірка схожа на цю – навіть не думайте нас запрошувати (Апостроф; 27.04.2020); **Коронавечірка** на пляжі. Британські туристи спричинили політичний скандал (BBS news Україна; 29.12.2020); «**Ковід-вечірка**» в Лаврі: Московська церква зібрала на богослужіння тисячі вірян – в тисняві і без масок (BigKyiv, 29.03.2021).

За такі незаконні розваги порушники карантину отримували штрафи.

Неолексеми на позначення культури і творчості

COVID-19 викликав хвилю трансформацій у сфері культури: було скасовано гастролі, фестивалі, зачинено концертні зали, культурні центри та інші майданчики для проведення масових заходів, у зв'язку з чим більшість подій відклали на невизначений час. Деякі інституції одразу ж почали вивчати можливості цифрових технологій, аби перенести всі заплановані активності в онлайн-формат. Згодом усім довелося освоїти нову форму спілкування з глядачем. Зокрема, артисти навчилися виступати перед порожнім залом у рамках інтернет-трансляцій, музеї організували віртуальні зали та екскурсії. Незважаючи на суворі карантинні обмеження, у Німеччині, на критій арені в Лейпцигу, 22 серпня 2020 року все ж улаштували масовий захід – так зване *коронашоу* із залученням 4 тисяч добровольців, метою якого було дослідити механізм поширення коронавірусу (ua.news; 22.07.20). На окреслення культури в умовах пандемії з'явилися лексеми *ковід-культура* та *коронамистецтво*:

А може, «**корона-мистецтво**» стане чимось ностальгійним, власне, спільним досвідом, на який ми зможемо озирнутися і який, таким чином, об'єднає наші покоління? (Суспільне Культура; 31.03.2021).

У кіноіндустрії виник новий жанр – *коронасплоітейшн*:

Ще до того, як влада США встигли ввести карантин через пандемію коронавірусу, друга за впливом американська треш-студія Full Moon на чолі з продюсером-візіонером Чарльз Бенд, почала працювати над створенням жанру «**коронасплоітейшн**» (news-ukraine.info; 04.11.2020).

За період пандемії настрої в суспільстві змінилися. Коронавірус почали сприймати не лише як загрозу, але і як об'єкт гумору, що дало можливість послабити відчуття тривоги і безпорадності, результатом чого стала поява лексем *коронагумор*, *коронажарт*:

Корона-гумор – огляд найпопулярніших мемів, пов’язаних з коронавірусом (tv7+; 19.03.2020).

Знизити напругу допомагали й жартівливі передбачення, тобто *коронаскопи*:

Презентація та відкриття експозиції фотопроєктів «**КОРОНАСКОП** або ЩАСЛИВИЙ КВИТОК» – 06 липня 2021 року, о 18:30 з одночасною tv-трансляцією в групу ФБ «Центр Українського Мистецтва» (fotoafisha.com; 28.06.2021).

Досить популярними стали й карикатури на ковідну тематику – *короняшки*.

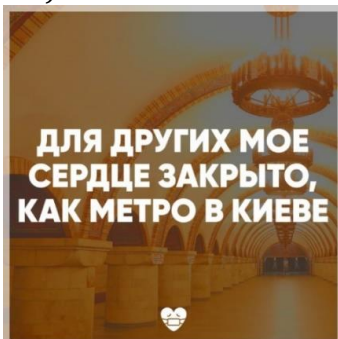
Короняшка «Смертельна гра» (DW; 18.05.2020).

На Різдво в україномовному Інтернет-просторі ширилися так звана *ковідки*, тобто ковідні колядки, наприклад:

Ковід-ковід ковідниця гарна в масці молодиця, а без маски не така, дайте антисептика (КОРОТКО про все у Вінниці; 29.10.2020).

Також *ковідкою* називали коротку історію, байку часів COVID-19 (Франко, 2020). За аналогією до валентинок створили *карантинки*, які можна було надсилати, щоб (як зазначає сам автор карантинки) освідчитися в коханні під

час періоду коронавірусної пандемії в Україні (Найсмішніші, 2020).

Карантинка «Для інших моє серце закрито, як метро в Києві».
Автор: Дмитро Коваленко (Facebook; 28.03.2020).

Окрім того, лексему *карантинки* використовували на позначення білоруських жартівливих листівок, що мали на меті підтримати друзів і знайомих у нелегкий період COVID-19:

На тлі всього цього негативу з коронавірусом я вирішив зробити онлайн-сервіс **карантинки**, щоб розбавити обстановку і підняти людям настрій (24 lifestyle; 24.03.2020).

Жартівлива листівка-карантинка «Під час кризи інвестую в цінні папери. Здебільшого в туалетний». Автор: Артем Удот (Karantinka.exore.pro; 12.04.2020).

Знизити психоемоційну напругу допомагали й інші види творчості, зокрема *коронатанець*:

Наразі режисера працює над двома фільмами: документальним проєктом «Ти в своїй країні. Україна. 2019» і «**Коронатанець**» – пластично-символічні історії життя людини в пандемії (barabooka.com.ua),

і навіть створення оберегу за аналогією до мотанки – *ляльки-коронавіруски* (Бібліотека).

Неолексеми на позначення часу

За період пандемії словниковий запас поповнився лексемами, що мають часовий відтінок. Зокрема, у мові функціювали нові назви пір року, наприклад *коронаосінь*:

Починається астрономічна **коронаосінь** (Twitter; 22.09.2020).

Унаслідок мовотворчої активності з'явилися неологізми на позначення місяців *ковідень*, *карантинень*, *коронавересень*, *коронажовтень*, *коронагрудень*:

Ось уже й **коронажовтень** минає. Наші заср...нці при владі обіцяють до **коронагрудня** дотягти, а там далі, як чорт поможе.... гроші з бюджету відмивати (probarera.org (коментар); 16.10.2020).

На означення інших часових меж почали використовувати слова *ковід-тайм*, *коронабудні*, *коронапауза*, *коронарік*, *коронатайм*, *короначас*, *ковід-пауза*, *ковід-епоха*:

Коронабудні залишили всіх вдома. Але нам це не завадило поставити командну ціль, розважились і освоїти Tik Tok! (Facebook; 02.04.2020); Приблизно два з половиною місяці тривала в Україні **корона-пауза**, але нині уряд оголосив поетапний вихід із карантину (ФБУ; 09.06.2020).

До цього ж тематичного поля належить низка прикметників із префіксами **до-**, **перед-**, **після-**, **пост-**, що слугують диференціаторами темпоральної семантики: *докарантинний*, *доковідний*, *докоронавірусний*,

докоронний, допандемічний, передкарантинний, передковідний, передкоронавірусний, передпандемічний, післякарантинний, післяковідний, післякоронавірусний, післякоронний, післялокдаунувий, післялокдаунський, післяпандемічний, позаковідний, позакоронавірусний, посткарантинний, постковідний, посткоронавірусний, посткоронний, постлокдаунський, постпандемічний:

Оскільки авіаційна галузь повільно пробуджується від свого довгого **післяпандемічного** сну, ринкові сили, схоже, вирівнялися й оптимізм зростає у всьому світі (Економічна правда; 02.02.2022); «Останній» шанс: лучан кличуть на **передкарантинний** концерт «ГаРМІДер ангар-stage» (Волинські новини; 10.11.2020); **Посткоронавірусний** синдром: що варто знати людям, які вже перехворіли на COVID-19 (Високий замок; 26.11.2020).

Неолексеми на позначення дійсності

Після спалаху COVID-19 у всьому світі почалися значні зміни в усіх сферах життєдіяльності людей. Карантинні обмеження та жорсткі локдауни стали новою реальністю останніх років. Лексичних інновацій на позначення «коронавірусної» дійсності зафіксовано небагато, зокрема функціювали в мові такі неологізми: *коронавсесвіт*, *ковід-реальність*, *ковід-ситуація*, *коронареальність*, *коронаситуація*, *коронасвіт*:

Ми щодня отримуємо безліч питань у зв'язку зі сформованою **коронаситуацією** (tripmydream.ua; 24.03.2020); **Коронареальність**: Україна на межі серйозних потрясінь (Правда Волинь; 13.04.2020); Через півроку після того, як їх «Короназомбі» стали першим повнометражним художнім фільмом про пандемію, «**коронавсесвіт**» студії розрісся до повноцінної франшизи про двох дівчат на ім'я Барбі і Кендра, які після подій зомбі-апокаліпсису першої частини і порятунку Джо Екзотика в другій, занурюються в жанр наукової фантастики, намагаючись розібратися в конспірології «Зони 51» не залишаючи домашній карантин

(news-ukraine.info; 04.11.2020); Реанімації завантажені на 86 %: **ковід-ситуація** у Вінниці та області напружена (cvu.org.ua; 17.11.2021).

Неолексеми на позначення статистики

З початком пандемії почали оприлюднювати офіційну щоденну статистику, пов'язану з COVID-19, що отримала назву *коронастатистика* або ж *ковід-статистика*:

Ковід-статистика за минулу добу. На Дніпропетровщині за минулу добу зафіксували 2159 нових випадків COVID-19 (Пильний погляд; 22.02.2022).

Розроблено онлайн-карти та аналітичні дашборди, що висвітлювали докладний багатофакторний аналіз захворюваності на рівні окремих населених пунктів, усієї країни та світу загалом. Унаслідок цього коронавокабуляр поповнився новими словами, зокрема такими, як *коронацифри*, *коронакарта*, *ковід-карта*, *ковід-дані*, *ковід-показник*, *коронахроніка*, *коронащоденник*, *коронавипадок*, *ковід-випадок*:

Хворих побільшало: свіжі **коронацифри** в Україні (Gazeta.ua; 18.01.2022); **КОРОНАХРОНІКА**: на Рівненщині щодня працюють п'ять центрів вакцинації (RadioТрек; 30.07.2021).

На окреслення найбільшої кількості хворих на коронавірусну хворобу з'явилася лексема *коронарекорд*:

Київ встановив новий добовий **коронарекорд** (UA.NEWS; 31.08.2021).

Неолексеми на позначення інформації та дезінформації

У масмедіа пандемія COVID-19 стала найбільш обговорюваною темою. Кількість випадків захворювання,

інформація про нововведення, викликані коронавірусом, посідали перші місця за часткою в сукупному обсязі матеріалів ЗМІ. На позначення новин, що стосувалися пандемії, послуговувалися лексичними одиницями *коронаінфо*, *коронановини*, *коронадайджест*:

Коронановини – це те, що ми читаємо у інформаційних стрічках протягом останніх тижнів, адже практично всі новини подаються під «соусом» поширення цієї небезпечної хвороби (Правда Волинь; 19.03.2020).

Розробили також спеціальних інформаційний бот, тобто *коронабот*, за допомогою якого можна було ознайомитися з правилами в'їзду до інших країн в умовах коронавірусної інфекції (Ostromęcka-Frączak, 2016, с. 86).

Досить поширеними стали так звані *ковід-прогнози* або *коронапрогнози*, що часто були змішані зі страхом, чутками та іншими спекуляціями й ускладнювали доступ до фактів, унаслідок чого відбувся вибух неправдивої інформації: *коронабрехні*, *коронафейків*, *коронаміфів*, а також *ковід-пропаганди*, що лише посилювали антивакцинаторські настрої в усьому світі:

По святих місцях коронавірус не ходить? Експерти про найабсурдніші **коронаміфи** (ICTV; 02.10.2021).

Поширення величезного об'єму одночасно перевірених та неперевірених тверджень на тлі COVID-19 спричинилося до активного вжитку поняття *інфодемія* або ж *інфопандемія*:

«**Інфодемія**» коронавірусу: як лікарі рятують світ від дезінформаційного вибуху (Mind; 15.02.2020); Така собі світова маніпуляційна технологія управління людьми – коронавірусна **інфопандемія**, засіб уярмити «богоспасаемий русській мір» (socvektor.org.ua; 06.05.2020).

Неолексеми на позначення документів

З розгортанням кампанії щеплення населення від COVID-19 почали впроваджувати «паспорти вакцинації» для відвідування певних громадських місць і перетину кордонів. Це стало поштовхом для утворення низки нових мовних одиниць: *коронапропуск, коронапротокол, коронапаспорт, ковід-сертифікат / covid-сертифікат, ковід-протокол, ковід-паспорт / covid-паспорт, ковід-документ*:

Протестувальники зібралися в суботу на протест проти запровадження «**корона-пропуску**» в Нідерландах, оскільки доказ вакцинації проти COVID-19 став обов'язковим для відвідування барів, ресторанів, театрів та інших місць (Європейська правда; 25.09.2021); Тепер і у «жовтій карантинній зоні» потрібен **ковід-документ** (НТН; 20.11.2020).

Процес документування отримав назву *ковід-паспортизація*:

Даю 99 % вірогідності, що коли міжнародна **ковід-паспортизація** буде затверджена, США, ЄС та ВОЗ синхронізують списки вакцин, які будуть прийматись для сертифікатів з вакцінування (dou.ua; 17.06.2021).

Інші неолексеми

До цієї групи зараховуємо ті лексичні одиниці, що не відповідають семантичним критеріям до попередніх тематичних полів, наприклад: лінгвістична *ковідологія* (наука, що вивчає розвиток мови в час пандемії (ковідні метафори, коронавірусні неологізми)), *корона-експеримент, ковід-експеримент, ковід-несподіванка, ковід-сюрприз, коронаплан, короначелендж, карантіні*:

Влада Барселони дозволила провести шоу за участю групи Love of Lesbian в межах **COVID-експерименту**, щоб пересвідчитися у безпеці масових заходів (suspilne.media;

27.04.2021); **Ковід-експеримент**: як Швеція пережила пандемію без суворого карантину (BBC news Україна; 04.08.2021); **«Ковід-сюрприз»**: Кабмін встановив нові карантинні норми (0352 Сайт Тернополя; 14.09.2021).

Діаграма 1

Серед проаналізованих 498 лексичних одиниць найбільшу частку становлять тематичні групи на позначення хвороби, заходів та засобів безпеки, людей та стосунків між ними, психічного стану та емоцій.

Таблиця 1

Тематичні поля української ковід-лексики:	Кількість	Відсоток
неолексеми на позначення хвороби	110	21,9 %
неолексеми на позначення заходів та засобів безпеки	83	16,8 %
неолексеми на позначення опору	13	2,6 %
неолексеми на позначення людей та стосунків між ними	87	17,4 %

неолексеми на позначення психічного стану та емоцій	30	6,1 %
неолексеми на позначення економіки та фінансів	24	4,9 %
неолексеми на позначення політики та ідеології	18	3,7 %
неолексеми на позначення освіти	18	3,7 %
неолексеми на позначення права та порушення	6	1 %
неолексеми на позначення екології	4	0,8 %
неолексеми на позначення відпочинку	6	1,2 %
неолексеми на позначення культури та творчості	14	2,7 %
неолексеми на позначення часу та періодів	38	7,7 %
неолексеми на позначення дійсності	6	1,2 %
неолексеми на позначення статистики	12	2,4 %
неолексеми на позначення інформації та дезінформації	11	2,2 %
неолексеми на позначення документів	8	1,6 %
інше	10	2 %
Всього	498	

Дериваційна характеристика

Способи творення неологізмів на позначення явищ COVID-19 неодноразово стають об'єктом наукових досліджень, оскільки це дає можливість вивчити тенденції у словотвірній мовній системі.

Морфологічне словотворення

Пошук нових слів, що мали вербалізувати події та реалії життя в період пандемії коронавірусу, активізував процес лінгвокреативності і продемонстрував можливості словотвору. У творенні коронанеологізмів української мови переважає морфологічний спосіб. Найпоширенішою моделлю є словоскладання (263 лексичні одиниці). Мотиваційною основою для більшості таких новотворів стала лексема корона (149 одиниць): коронаабсурд, коронаактивіст, коронаапокаліпсис, коронаармагедон, коронаатеїст, коронаафера, коронабандит, коронабезпечний, коронабезумство, коронабізнес, коронабісся, коронабожевілля, коронаборотьба, коронабот, коронабрехня, коронабудні, коронабулінг, коронабум, коронабунт, коронабус, коронавакцина, коронавересень, коронавесілля, коронавечірка, коронавибори, коронавиклик, коронавимога, коронавипадок, коронавідпустка, коронавійна, коронавіруючий, коронавітер, коронавсесвіт, коронагруші, коронагрудень, коронагумор, коронадайджест, коронадебютант, коронадепресія, коронадиктатура, коронадипломатія, коронадисидент, коронадурість, коронаекологія, коронаексперимент, коронажарт, коронажах, коронажовтень, короназагроза, короназалежний, короназараза, короназахист, короназбитки, короназло, короназмова, короназнижка, короназомбі, коронаїдіот, коронаінфекція, коронаістерія, коронакарантин, коронакарта, коронакатастрофа, коронакомісія, коронакриза, короналихо, короналокдаун, коронамайдан, коронаманія, коронамаразм, коронамаркетинг, коронамистецтво, коронаміф, коронамор, коронанапасть, коронанебезпечний, коронановини, коронаоблігація, коронаобмеження, коронаопір, коронаоптиміст, коронаосінь, коронапаніка, коронапараноя, коронапаспорт, коронапатруль,

коронапауза, коронапацієнт, коронапереворот,
коронаплан, коронапозика, коронапозитивний,
коронаполітика, коронапоміч, коронапошесть,
коронаправо, коронапремія, коронапрогноз,
коронапропуск, коронапротест, коронапротокол,
коронапсихоз, коронарасизм, коронареальність,
коронарежим, коронарекорд, коронареція, коронарік,
коронарозлучення, коронасвіт, коронасектант,
коронаситуація, коронаскандал, коронаскептик,
коронасмерть, коронасміття, коронастатистика,
коронастихія, коронастрах, коронастрес, коронатанець,
коронатерор, коронатест, коронатінь, коронатуризм,
коронаудар, коронаурок, коронафашист, коронафейк,
коронафобія, коронафонд, коронафронт, коронахаос,
коронахвиля, коронахейт, коронахроніка, коронацирк,
коронацифри, коронаціна, коронацунами, короначас,
короначелендж, короначума, коронашахрай,
коронашопінг, коронашоу, корона-штурм,
коронаштраф, коронащоденник.

Дещо менше зафіксовано інновацій, утворених словоскладанням від лексеми ковід (97): *сovid-детектив*, *сovid-лікарня*, *сovid-стрес*, *ковід-апокаліпсис*, *ковід-атеїст*, *ковід-афера*, *ковід-безпечний*, *ковід-бізнес*, *ковід-божівілля*, *ковід-булінг*, *ковід-вакцина*, *ковід-вечірка*, *ковід-виклик*, *ковід-вимога*, *ковід-випадок*, *ковід-відділення*, *ковід-відходи* / *сovid-відходи*, *ковід-віруючий*, *ковід-гейт*, *ковід-госпіталізація*, *ковід-госпіталь*, *ковід-гроші*, *ковід-дані*, *ковід-диктатура*, *ковід-дисидент*, *ковід-документ*, *ковід-експеримент*, *ковід-епоха*, *ковід-жертва*, *ковід-захист*, *ковід-зашуганий*, *ковід-інфекція* / *сovid-інфекція*, *ковід-істерія*, *ковід-карантин*, *ковід-карта*, *ковід-катастрофа*, *ковід-концтабір*, *ковід-криза*, *ковід-культура*, *ковід-ліжко*, *ковід-лікарня*, *ковід-ліки*, *ковід-локдаун*, *ковід-маска*, *ковід-настрашений*, *ковід-наступ*, *ковід-небезпечний*, *ковід-невразливі*, *ковід-негативний*, *ковід-несподіванка*, *ковід-обмеження* / *сovid-обмеження*, *ковідощизанутий*, *ковід-пакет*, *ковід-*

паспорт / covid-паспорт, ковід-патруль, ковід-пауза, ковід-пацієнт, ковід-пневмонія, ковід-позитивний, ковід-показник, ковід-пофігіст, ковід-премія, ковід-прогноз, ковід-пропаганда, ковід-протест, ковід-протокол, ковід-психоз, ковід-реальність, ковід-сектант, ковід-сертифікат, ковід-симптоми, ковід-ситуація, ковід-скандал, ковід-скептик, ковід-служба, ковід-сміття, ковід-спротив, ковід-статистика, ковід-суперечка, ковід-сюрприз, ковід-тайм, ковід-терор, ковід-тест, ковід-труп, ковід-урок, ковід-фаталіст, ковід-фашист, ковід-фобія, ковід-фонд, ковід-фронт, ковід-хаос, ковід-хвиля, ковід-центр, ковід-цунамі, ковід-цькування, ковід-шахрай, ковід-штам.

Виявила словотвірну активність під час словоскладання і лексема *Zoom* / зум: *Zoom-етикет*, *Zoom-зустріч*, *Zoom-конференція*, *Zoom-лекція*, *Zoom-нарада*, *Zoom-практичне*, *зум-вебінар*, *зум-заняття*, *зум-злив*, *зум-рейд*. Функціують у мові від початку пандемії такі неологізми: *автоковід*, *дельта-варіант*, *дельта-вірус*, *дельта-штам*, *омікрон-варіант*, *омікрон-штам*, *фуфловакцина*.

Значно менше зафіксовано складних слів, утворених поєднанням твірних основ за допомогою сполучних голосних. Чималим дериваційним потенціалом характеризується лексема *ковід*, від якої способом основоскладання утворено низку неологізмів: *барановірус*, *вакциноафера*, *вакцинобум*, *вірусоскептик*, *голомордий*, *зумозалежність*, *кавоізоляція*, *карантинесесія*, *ковідобісся*, *ковідовакцинація*, *ковідовдарений*, *ковідозалежний*, *ковідологія*, *ковідоманія*, *ковідомаразм*, *ковідомор*, *ковідонацизм*, *ковідоносець*, *ковідопаніка*, *ковідополітика*, *ковідотерор*, *ковідотиранія*, *ковідошиза*, *ковідошмурдяк*, *короноекономіка*, *макароновірус*, *маскобісся*, *турботовірус*. Цікавим прикладом є лексична одиниця *ШВЛоманія*, що з'явилася шляхом поєднання аббревіатури та основи слова.

Особливу увагу привертають коронанеологізми, що утворені нетрадиційним дериваційним способом і які певною мірою є грою з мовними формами. Такі інновації називають складноскороченими, контамінованими або ж телескопізмами, що виникли внаслідок злиття повної основи одного слова з усіченою основою іншого або злиття усічених основ двох слів. Серед зібраного нами матеріалу можна виокремити такі різновиди контамінації:

- 1) накладання повної форми першого слова на афезу другого: *віруспруденція* (вірус + юриспруденція), *зумінар* (зум + семінар), *карантинень* (карантин + березень), *карантинка*² (карантин + валентинка), *карантинка*³ (карантин + картинка), *ковідень* (ковід + квітень), *ковідка*¹ (ковід + байка), *ковідіант* (ковід + комедіант), *ковідіот* (ковід + ідіот), *ковідка*³ (ковід + колядка), *ковідономіка* (ковід + економіка), *ковідофренія* (ковід + шизофренія), *коронавт* (корона + астронавт), *коронаінфо* (корона + інформація), *коронаскоп* (корона + гороскоп), *корономіка* (корона + економіка), *короноя* (корона + параноя), *коронтин* (корона + карантин), *маскомат* (маска + автомат);
- 2) накладання апокопи першого слова на повну основу другого: *інфопандемія* (інформація + пандемія), *карантіндер* (карантин + тіндер), *пандурмія* (пандемія + дурня/дурман?);
- 3) накладання апокопи першого слова на афезу другого: *карантець* (карантин + капець), *карантікули* (карантин + канікули), *панденоміка* (пандемія + економіка).

У процес творення коронанеологізмів залучено також потенціал суфіксації. Таким способом утворено лексеми на позначення осіб: *антиковідниця*, *антимасочниця*, *безмасочник*, *безмасочниця*, *карантинник*, *карантинниця*, *карантинщик*, *карантинщиця*, *ковід-дисидентка*, *ковіденя*¹, *ковідіотка*, *ковід-істерик*, *ковідниця*, *ковідник*, *ковідофренік*, *ковід-пацієнтка*,

коронапанікер, локдаунщик, масочник, самоізолянт, шашличник. Шляхом суфіксації з'явилася низка прикметників (дельтовий, ковід-дисидентський, ковідіотський, ковідний, коронавірусний, коронакризовий, коронаскептичний, короновий, локдауновий, локдаунський, омікроновий, омікронський, пандемічний), деякі дієслова (ковідити, уханити) і навіть прислівник (коронавірусно). Неологісти активно послуговувалися суфіксами суб'єктивної оцінки, що мають конотацію оцінного ставлення до дійсності: карантинчик, ковіденя², ковідик, ковідисько, ковідище, ковідка², ковідло, ковідняк, ковідько, коронак, пандемійка, уханька тощо. Досить продуктивними є форманти **-изм** на позначення позиції людини стосовно коронавірусу (ковідизм, ковідіотизм, ковід-скептицизм, ковід-фашизм, коронаідіотизм, коронаскептицизм, коронафашизм), **-изація** на оформлення назв дії, пов'язаних із вакцинацією (жизизація, ковід-паспортизація, факцинація, штрикізація). Менш уживаними є суфікси **-ство** та **-ість**: ковід-дисидентство, короназалежність, коронасмертність, коронашахрайство.

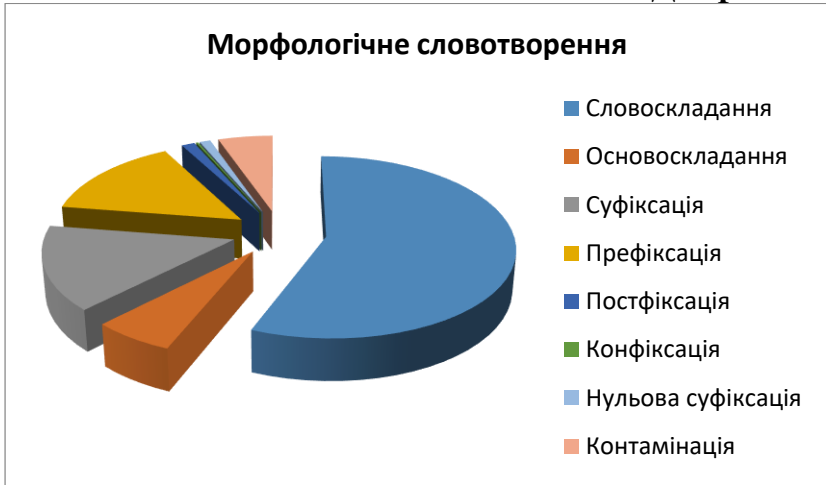
У кількісному відношенні префіксальний спосіб незначно поступається суфіксальному. Акцентуємо на особливій продуктивності форманта **анти-**, за допомогою якого утворено іменники і прикметники, пов'язані з рухом противників коронавірусних обмежень та вакцинації: антивакс, антиваксер, антивакцинальник, антикарантин, антикарантинний, антикарантинник, антиковід, антиковідист, антиковідний, антиковідник, антикорона, антикоронавірус, антикоронавірусний, антикоронний, антимасковий, антимасочний, антимасочник, антипандемічний. Більшість прикметників, утворена шляхом префіксації, виражає часові відношення: докарантинний, доковідний, докоронавірусний, докоронний, допандемічний, передкарантинний, передковідний, передкоронавірусний, передпандемічний, післякарантинний, післяковідний,

післякоронавірусний, післякоронний, післялокдауновий, післялокдаунський, післяпандемічний, позаковідний, позакоронавірусний.

Меншою активністю характеризуються префікси **пост-**, що означає наступність (*посткарантинний, постковідний, посткоронавірусний, посткоронний, постлокдаунський, постпандемічний*), **псевдо-**, що виражає переконання так званих коронаскептиків чи ковіддисидентів про штучне походження вірусу та недоцільність обмежень (*псевдокарантин, псевдоковід, псевдоковідний, псевдокорона, псевдокоронавірус, псевдолокдаун, псевдопандемія*), **без-** (*безковідний, безкоронавірусний, безкоронний, безмасковий, безмасочний*) та **проти-** (*протиковідний, протикоронавірусний*). Префіксальним способом утворено низку дієслів, для яких твірною основою слугувала лексема карантин: *відкарантинити, докарантинити, закарантинити, недокарантинити, перекарантинити, покарантинити, прокарантинити*. Також є декілька дієслів зі значенням ‘захворіти’ або ‘перехворіти на коронавірус’: *заковідити, перековідити, сковідитися*.

Зафіксовано нечисленні приклади вживання постфіксації, що є малопродуктивною у творенні неолексем періоду пандемії: *відкарантинитися, закарантинитися, карантинитися, ковідитися, ковіднутися, коронуватися*. Непродуктивним є конфіксальний спосіб, за допомогою якого утворено прислівник *покарантинному*.

Своєрідним видом афіксального словотворення періоду COVID-19 є нульова афіксація: *ковід-безпека* (від *ковід-безпечний*), *ковід-небезпека* (від *ковід-небезпечний*), *ковідолог* (від *ковідологія*), *коронапозитив* (від *коронапозитивний*), *коронафоб* (від *коронафобія*).

Діаграма 2

У морфологічному словотворенні коронанеологізмів найбільшу частку має словоскладання, суфіксальний і префіксальний способи. Твірними основами найчастіше є лексеми *корона* та *ковід*. Значно меншу словотворчу активність виявляють лексичні одиниці *карантин*, *вакцина*, *маска*, *зум* та *пандемія*.

Таблиця 2

Морфологічне словотворення:	Кількість	Відсоток
словоскладання	264	56,2 %
основоскладання	29	6 %
контамінація	25	5,3 %
суфіксація	71	15,1 %
префіксація	69	14,7 %
конфіксація	1	0,2 %
постфіксація	6	1,3 %
нульова суфіксація	5	1,1 %
Всього	470	

Неморфологічне словотворення

Неморфологічне словотворення в період пандемії COVID-19 малопродуктивне. Декілька інновацій утворено шляхом морфолого-синтаксичного способу, що полягає в переході слів або слівформ з однієї частини мови до іншої. Ми зафіксували такі приклади субстантивації: *ковід-інфікований* / *covid-інфікований*, *коронахворий*, *ковід-хворий*, *коронаінфікований*:

Сьогодні є доручення міністру охорони здоров'я на уряді представити звіт за березень місяць по всіх лікарнях, де були **коронахворі** у березні місяці (Стенограми Верховної Ради; ГРАК-17); Німеччина, де епідемія б'є рекорди, залучить військову авіацію для перевезення **коронахворих** (Європейська правда; 26.11.2021).

Зрідка мовці послуговувалися лексико-семантичним способом, що ґрунтується на переосмисленні та зміні значення: *намордник* (маска), *коронний* (прикметник до *корона/коронавірус*), *коронувати* (заразити коронавірусом), *коронований* (хворі / заражені коронавірусом). Деякі інновації є ефектом мовної гри: *лохдаун*, *коронавайрус*.

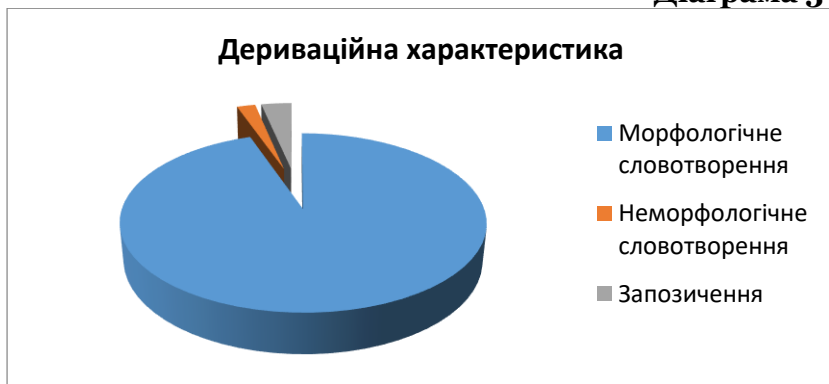
Запозичення

Одним зі способів поповнення українського коронавокабуляру є запозичення неологізмів, що виникли в англійській мові. Такі неолексеми набули статусу інтернаціоналізмів, наприклад *зумбомбінг* (від *zoombombing*), *інфодемія* (від *infodemic*), *твіндемія* (від *twindemic*), *маскне* (від *maskne*), *ковідсомнія* (від *covidsomnia*), *коронасомнія* (від *coronasomnia*), *тревел-шеймінг* (від *travel shaming*), *карантин-шеймінг* (від *quarantine shaming*) тощо. Іншими прикладами цілісних запозичень є такі новотвори: *вакцидрайв* (від *vaxidrive*), *факцина* (від *fucksine*), *пландемія* (від *plandemic*),

скамдемія (від *scandemic*), карантіні (від *guarantini*), ковід-пати (від *covid party*), корона-пати (від *coronaparty*), коронатайм (від *coronatime*), ковідіал (від *covidials*), короніал (від *coronials*).

Зауважимо, що такі інновації, як ковідіот, зумінар, короноя, ковід-фобія, коронаманія, коронапаніка, коронаскептик, ковід-фашист, ковід-апокаліпсис, ковідизм та інші, мають англомовні відповідники, тому можуть бути не власне українськими новотворами, а цілісними запозиченнями.

Діаграма 3

Морфологічне словотворення є домінантне серед коронавірусних інновацій, що свідчить про потенціал дериваційних ресурсів української мови. Запозичення з англійської мови та неморфологічне словотворення є малопродуктивними.

РОЗДІЛ 3

СЕМАНТИКО-СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ «КОВІДНОЇ» ЛЕКСИКИ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ

З метою формування тематичних груп польських коронанеологізмів було здійснено декілька спроб систематизації. А. Черпіх-Кожел на підставі ковід-інновацій, зафіксованих від 5 березня до 1 травня 2020, запропонувала такий поділ: 1) дійсність; 2) час ізоляції; 3) зустрічі; 4) людина або група осіб; 5) система освіти; 6) політика; 7) економіка; 8) послуги; 9) релігія; 10) емоції; 11) творчість (Cierpich-Kozieł, 2020, с. 113–114). Однак, як передбачала сама авторка, зібраний матеріал не є вичерпний, оскільки коронавокабуляр польської мови значно поповнився новими лексемами впродовж наступних років. У пізнішій розвідці М. Маковська доповнює вищезгаданий поділ новою тематичною групою «суспільний спротив» (Małowska, 2021, с. 7). Й. Сатола-Шашковяк виокремлює ряди коронавірусних інновацій, що стосуються польської та глобальної економічної ситуації, психологічного стану суспільства, організації служби здоров'я, науки, а також ігнорування пандемії громадянами (Satoła-Staśkowiak, 2021, с. 29).

Зазначені тематичні групи не є придатними в контексті нашого дослідження, тому що не охоплюють повною мірою зібраних нами коронанеологізмів. У зв'язку з цим під час аналізу та інтерпретації матеріалу застосовано такий поділ на лексико-семантичні групи відповідно до тематики та сфери, яку презентують зібрані інновації: 1) хвороба, 2) заходи і засоби безпеки, 3) боротьба з хворобою й опір, 4) люди і стосунки між ними, 5) психічний стан та емоції, 6) економіка і фінанси, 7) політика й ідеологія, 8) освіта, 9) право і порушення, 10) екологія, 11) відпочинок, 12) культура і творчість, 13) час та періоди, 14) дійсність, 15) статистика, 16) інформація й дезінформація, 17) документи, 18) релігія та поняття з нею пов'язані, 19) інше.

Лексико-семантичні трансформації Неолексеми на позначення хвороби

У Польщі перший випадок коронавірусу зафіксували 4 березня 2020 року, але вже кількома тижнями раніше медійний дискурс наповнився різноманітними сценаріями розвитку епідемії. Лексеми *ковід*, *корона*, *пандемія* стали найвживанішими в польській мові від початку COVID-19 і послуговували твірними основами для ряду неологізмів і метафор, які збагатили коронавокабуляр і допомогли описати нову, складну дійсність.

На позначення інфекції SARS-CoV-2 використовуються такі синонімічні коронаінновації: *wuhanka*, *koroniak*, *koronawajrus*, *koronainfekcja*:

Z trudnym tematem oswajał najmłodszych widzów spektakl «Opowieści w koronie: o świecie, który zjadł **koroniak**», zaprezentowany przez Teatr Kamyk (Wrota Podlasia; 09.08.2021); Czy tym razem plany pokrzyżują nam nasi piłkarze czy jednak **koronawajrus**? (Spojrzenie z kanapy; 16.10.2020),

а також дієслова, що стосуються хвороби: *covidować* / *kowidować*, *zacovidować*, *odszczepić się*:

Lepiej morsować, niż **kowidować**! (Wąbrzeźno-cva.pl; 31.12.2021); Plakaty z hasłem #ODSZCZEP SIĘ i treściami zniechęcającymi do szczepień, w tym, że szczepienia przeciwko covid-19 są niebezpieczne, pojawiły się w kilku miastach Polski (rynekapteek.pl).

У польській мові функціують також демінутиви, утворені за допомогою суфіксів **-ik**, **-ek**, **-uś**, **-unio**: *covidzik*, *koronaświrusek*¹, *coviduś*, *covidunio*, *covideczek*, *koronawirusek*:

Kocham święta i żaden **coviduś** mi ich nie zepsuje (Forum GRYonline.pl; 14.12.2020); **Koronaświrusek** to teraz wszystkim na rękę (Lokalna24.pl (коментар); 18.12.2020); Trwało tydzień i **covidzik** zaatakował i mnie (Wyborcza.pl (коментар); 28.01.2022).

Зафіксовано чимало спроб знехтувати загрозою та висміяти новий вірус за допомогою відповідних неологізмів з яскраво вираженим жартівливо-іронічним відтінком: *baranowirus*, *covid-cyrk*, *koronacyrk*, *koronamaskarada*, *koronaświr*¹, *koronaświrus*¹, *takaronowirus*, *pseudokorona*, *pseudokoronawirus*, *pseudocovid*, *koronaafera*, *koronaabsurd*, *covid-afera*, *mózgowirus*, *covidofrenia*:

KORONACYRK! Pociąg może zostać zatrzymany, jeśli pasażer ma objawy Covid-19 (Nczas.com; 16.11.2021); Jak zwykle – **baranowirus** bezobjawowy... (dziennik.pl (коментар); 28.12.2020); Masz ochotę to pierz sobie dalej głowę **koronaświrem**, zakładaj maskę, owiń się stretchem i nie wychodź z domu, ale zostaw normalnych ludzi w spokoju (wrzesnia.naszemiasto.pl; 23.05.2020).

Низку інновацій утворено на основі лексеми *pandemia* та *ściema* (розмовне слово, що вживається на окреслення речей, які не відповідають дійсності, з метою отримання зиску): *kantdemia*, *kłamdemia*, *koronawstyd*, *koronażenada*, *pidemia*, *plandemia*, *pseudopandemia*, *scamdemia*, *szwindemia*, *ściemdemia*, *pandemiościema*, *koronaściema*, *covidościema*, *epidemiościema*, *wirusościema*:

Epidemia czy «**koronaściema**»? – opinie mieszkańców (Przegląd Olkuski; 23.09.2020); a szkoda że ten cały interpol nie mówi że ta cała **kłamdemia** to bujda na resorach puszczana od marca tylko po to by nabrać wszystkich na te fałszywe szczepionki depopulacyjne (ZMIANYnaZIEMI.pl (коментар); 04.12.2020); W rozstrzygających czasach jak **szwindemia**, musimy jednocześnie a nie dzielić (piotrbein.net; 30.04.2021).

Такими ковід-неологізмами найчастіше послуговуються так звані коронаскептики, або ковід-атеїсти. У цьому разі, як зауважує В. Космаська, маємо вияв епідемії сміху, що викликає позитивні емоції, допомагаючи таким чином подолати страх і тривогу, викликані пандемією (Kosmalska, 2020, с. 210).

Зовсім інші функція та конотація притаманні неолексемам, метою яких є навіювання страху, вплив на дії

та погляди суспільства і заклик до беззаперечного підпорядкування санітарному режиму. Тут маємо справу з так званою епідемією страху, основним простором якої є засоби масової інформації (Kosmalska, 2020, с. 215). Поява таких неологізмів тісно пов'язана з активізацією процесів метафоризації, що, як вказують О. Бабелюк та Л. Дідух, «виступає потужним стилістичним засобом емоційного впливу на людей, спонукальним засобом змінити свою поведінку» (Бабелюк & Дідух, 2020, с. 9). Зокрема в польській мові є лексичні одиниці, що стосуються світу природи і найчастіше порівнюють інфекцію SARS-CoV-2 з екстремальними природними явищами: *koronaburza*, *koronafala*, *koronaszstorm*, *koronatsunami*, *koronażywiol*:

Koronatsunami uderzyło w Polskę. Pandemia nas zalewa (PLANETA; 15.10.2021); Zaszczepili 87 proc. obywateli, a **koronafala** wzbiera. Zapowiadają powrót obostrzeń, restrykcji, nakazów i zakazów (Nczas.com; 17.11.2021).

Щоб відтворити масштаби загрози, використовують метафору катастрофи: *covid-apokalipsa*, *koronapokalipsa*, *koronagedon*, *koronakataklizm*, *koronakatastrofa*, *koronatragedia*, *koronabieda*, *koronazło*, *koronahorror*, *koronazagrozenie*:

Koronagedon. Kolejny bardzo słaby początek tygodnia na rynkach finansowych (Parkiet; 10.03.2020); **Koronapokalipsa** 2020: Przepowiednie, według których koronawirus to zwiastun zagłady (Geekweek; 05.05.2020); **Koronakataklizm** w Polsce! Okropny rekord zakażeń (PLANETA; 24.11.2021).

Для опису хвороби часом послуговуються метафорами війни, що також указують на нагальність ситуації та необхідність радикальних заходів, спрямованих на припинення пандемії: *koronawalka*, *koronawojna*, *koronauderzenie*:

Koronauderzenie – kto i jak radzi sobie z kryzysem? (Walutomat; 14.08.2020); Dramatyczna sytuacja w szpitalach. «Trwa **koronawojna**, a dyrektorów zajmuje CBA» (Onet SZCZECIN; 30.10.2020).

Однак зауважимо, що мілітарна метафорика в польській мові представлена значно меншою кількістю лексем порівняно з українською.

Мовці також послуговуються лексемами, що вказують на масовість, заразливість вірусу та безконтрольність ситуації: *koronadżuma, koronazaraza, koronadomino, koronabałagan, koronachaos*:

«**Koronadomino**» zabiera szpitalom personel medyczny (PULS Medycyny; 02.04.2020); Przychodząca demolka relacji dzieci i rodziców w czasach **koronazarazy** (Sądeczanin.info; 01.05.2021).

Неметафоричні інновації виконують передусім номінативну функцію. До них можна зарахувати такі: *covidowanie, zakowidowanie, neurocovid, deltowirus, pandemiczność, twindemia* тощо:

Zacovidowanie tych oddziałów, łącznie z wprowadzeniem przede wszystkim teleporad w poradniach chorób płuc, to jest strasznie groźne zjawisko (abcZdrowie; 18.11.2021); Grozi nam **twindemia** – alarmują lekarze. Na pandemię koronawirusa nakłada się wielka fala grypy (wyborcz.pl Łódź; 20.11.2021).

На позначення симптомів хвороби вживають слова *koronasomnia, covid-somnia, koronaobjaw*:

Czy to były **koronaobjawy**, czy przypadek, mogą tylko gdybać (Forum WIZAZ.pl; 19.04.2020); Czym jest **koronasomnia** i jak ją leczyć? «Wskaźnik bezsenności wzrósł dwukrotnie» (Dzień dobry TVN; 16.05.2021).

Неолексеми на позначення заходів і засобів безпеки

Зафіксовано 50 неолексем на позначення заходів і засобів безпеки. У польській мові функціують коронанеологізми на позначення заборон, що діяли під час пандемії: *koronazakaz, koronarestrykcje, koronaograniczenie, covid-ograniczenie*:

Pierwsze **koronaograniczenia** wprowadzono na Ukrainie 12 marca, zaś osłabiać restrykcje zaczęto 11 maja (Gazeta Prawna; 17.06.2020); Europa: Jedne państwa zaostrzają **koronarestrykcje**, inne je znoszą (Gazeta Prawna; 09.09.2021).

Фінансування заходів із боротьби отримало назву *koronapaket*, а послідовний план введення епідеміологічних обмежень – *koronastrategia*:

Koronastrategia. Czas narodowej izolacji ogłoszony w reakcji na pandemię nagle zmienił nasze codzienne życie (korfbal.pl; 31.08.2020); Biden szuka sposobów na sfinansowanie **koronapakietu**. Wzrosną podatki (TVP info; 16.03.2021).

Однак багато людей таку коронастратегію сприймали негативно, доказом чого є лексема *koronalans* (акція боротьби з коронавірусом напоказ, для створення враження, здобуття популярності та позитивної оцінки з боку суспільства):

Przez rok władza kłamała, uprawiała propagandę i **koronalans** (Wieści24; 04.03.2021).

Для контролю над ситуацією та дотриманням усіх приписів, спрямованих на подолання пандемії, були створені різні спеціальні персонали, наприклад *koronakomisja*, *koronapatrol*:

Koronapatrole policji i żandarmerii (gorzow24.pl; 20.04.2020); Eksperti z powołanej przez rząd oraz opozycję «**koronakomisji**» stwierdzili, że koronawirus rozprzestrzenił się w Szwecji szybko po zimowych feriach na początku 2020 roku, a jego źródłem były wyjazdy na narty do Austrii oraz Włoch (mp.pl; 30.10.2021).

Одним із найважливіших вимушених COVID-19 заходів боротьби з вірусом став локдаун. Лексема є менш продуктивна в польській мові і слугувала твірною основою для лише кількох слів: *pseudolockdown*, *lockdownowski*, *lockdownowy*:

Niemcy zmieniają prawo, żeby powstrzymać **lockdownowy** chaos (DW; 09.04.2021).

Значно меншими активністю та креативністю вживання (порівняно з українським відповідником «карантин») характеризується *kwarantanna*, від якої утворено такі номінації: *covidokwarantanna*, *kawantanna*, *koronakwarantanna*, *korontanna*, *pseudokwarantanna*:

«**Korontanna**» w czasie «infodemii», czyli... – wykład online z cyklu UAMówi (Poznan.pl; 27.04.2020).

Місця, де можна прекарантинити, називали коронатаборами, або ж *koronaobozami*:

Chciał stworzyć «**korona-obóz**» dla kierowców Red Bull'a. «W ten sposób nabiorą odporności» (WPROST sport; 30.03.2020).

Більш творчо використано потенціал лексеми *maska* або *maseczka*. Окрім звичайних номінацій *koronamaseczka*, *koronamaska*, маємо *namordnik* із пейоративним значенням, а також *okagańcowanie* (*kaganiec* – намордник для тварин, *nakładać kaganiec* – обмежує чийось свободу дій чи самовираження) і *oszmacenie* (*szmata* в польській мові має декілька значень із виразним негативним відтінком: слабохарактерна людина, позбавлена гідності; брудний або ж подертий шматок тканини):

Mówią oni, że **oszmacenie** twarzy maską odbiera im wolność. Tylko co to za wolność, skoro może ją odebrać zwykły kawałek tkaniny nakładany przez 15 minut zakupów? (Facebook; 26.06.2020); Nie noszą maseczek, wzywają policję, gdy sprzedawcy nie chcą ich obsługiwać, a nagrania z zajęć publikują w sieci, dumni, że nie dali się zmusić do nałożenia «**namordnika**» (maseczki) (OKO.press; 16.09.2020).

Автомати з продажу одноразових захисних масок мають синонімічні назви – *maseczkomat*, *maskomat*:

Urząd Miejski w Bielsku-Białej ustawia kolejne **maskomaty** (Wyborcza.pl Bielsko-Biała; 07.05.2020).

Зафіксовано також неолексему *bezmaseczkowość*, що вживається на позначення стану «без маски»:

W niektórych **bezmaseczkowość** sięga ponad 50 %. Wiara w cuda nie ma granic (onet wiadomości; 01.08.2020).

Незвичайним засобом захисту став так званий *koronahelm* (коронашолом), який носив один з інспекторів поліції в Індії, щоб заохотити мешканців до дотримання епідеміологічних приписів:

Koronawirus. Policjant w «**koronahelmie**» ostrzega przed zarażeniem (o2.pl; 30.03.2020).

Інспектор поліції у «коронашоломі» (Twitter; 29.03.2020)

Для протидії коронавірусу та запобігання його розповсюдженню розпочалася кампанія щеплення. У Польщі, як в багатьох інших країнах, реакцією на пропагування вакцинації стали спротив і недовіра, унаслідок чого з'явилися такі іронічні інновації: *boosterek*, *szczepawka*, *szczyrawka*, *szczepka*² та похідні від них прикметники *zaszczypawkowany*, *szczyrawkowy*:

Boosterek taki cudowny. Jak tam szczepaki, gotowi na czwartą nóżkę? (Dziennik.pl (коментар); 05.01.2022); Zaś rozmowy o «**szczyrawkach**», oparte o przeraźliwe, nieprawdziwe historie, którymi buzuje internet w dobie COVID-19, tylko pogłębiają stres (TVP TYGODNIK; 14.01.2022).

Креативним є неологізм із яскраво вираженою глузливою інтонацією – *śmiercionka*, що прямо вказує на небезпеку життю від щеплення:

*To już oficjalne: od 1 marca obowiązek przyjęcia **śmiercionki** dla służb mundurowych (ASZ:dziennik; 15.12.2021).*

Функціують у мові й нейтральні окреслення, зокрема *koronaszczepionka, covidoszczepionka:*

Koronaszczepionki a liczba zgonów. Oto skuteczność szczepień przeciw Covid (Forsal.pl; 16.09.2021).

Під час коронавірусу поповнилася новими одиницями лексика, що стосується лікарні та лікування: *covid-oddział, covidówka²* (ковідний відділ у лікарні), *koronaszpital, koronatelefon* (коронавиклик), *koronaoddział, koronalekarstwo, koronatest:*

Brak miejsc i rąk do pracy. Trójmiejski «**koronaszpital**» praktycznie upadł (na:Temat; 21.09.2020); Dzięki wsparciu wojewody dolnośląskiego i Agencji Rezerw Materiałowych nowy **koronaoddział** będzie wyposażony w 12 kardiomonitorów, 2 aparaty do tlenoterapii, 6 respiratorów i 30 łóżek (Istotne.pl; 16.03.2021).

Також можна виокремити декілька лексем, що є назвами медичного транспорту, де можна зробити тест на коронавірус: *wymazobus, koronabus, koronaambulans:*

Wymazobus w akcji. Pomoc dla osób obłożnie chorych (beskidzka24.pl; 30.10.2020).

Неолексеми на позначення протестів проти обмежень

Уже в березні 2020 року, під час першої хвилі захворювання, виникли перші прояви бунту як проти обмежень, запроваджених урядом, так і проти самої епідемії. Середовище коронаскептиків характеризується різноманітністю і включає такі групи: ті, які вважають загрозу COVID-19 перебільшеною, а також ті, хто заперечує існування вірусу, стверджуючи, що хвороби взагалі немає. Наслідком таких настроїв стали масові демонстрації,

протести. Польська мова відреагувала на зміни появою відповідних інновацій: *koronabunt*, *koronaprotest*:

Koronaprotest w Lublinie. Mocne słowa ratownika medycznego (Nczas.com; 22.01.2022).

На окреслення критично-недовірливого ставлення до пандемії вживається декілька лексем: *wirusosceptycyzm*, *koronasceptycyzm*, *covidosceptycyzm*, *epidemiosceptycyzm*, *antykoronahisteria*:

Epidemiosceptycyzm zatriumfował (Radio Szczecin; 11.05.2020); «Rzeczpospolita»: **Koronasceptycyzm** i antysemityzm idą ze sobą w parze (pap.pl; 03.12.2021).

З'явилося поняття *antykwarantanna*, що означає ігнорування правил карантину та епідеміологічних розпоряджень:

Chociaż MeWe nie zajęło stanowiska politycznego, przyciągnęło to ogromną uwagę i pliki do pobrania ze strony grup ekstremistów i teoretyków spiskowych, takich jak QAnon i zwolennicy **antykwarantanny** (fafq; 29.11.2020).

До цієї ж групи зараховуємо нові прикметники, що вказують на бунтівний дух та незгоду носити маску, дотримуватися ізоляції або робити щеплення: *antyszczepawkowy*, *antymaseczkowy*, *antymaskowy*, *antykwarantanowy*, *koronasceptyczny*:

Ruch «**antymaskowy**» rośnie w siłę. Facebook zamyka grupy dyskusyjne za szerzenie dezinformacji (FOKUS.pl; 22.07.2020); W Odessie trwa «**antykwarantanny** bunt» pracowników jednego z miejskich targowiska, którzy m.in zablokowali wczoraj jedna z tras dojazdowych do miasta (marucha.wordpress.com; 23.11.2020).

Коронаінновації *antypandemiczny*, *antycovidowy*, *antykورونا*, *antykoronawirusowy* мають різну сполучуваність і можуть презентувати різні значення. Однак найчастіше використовуються в контексті протестного руху:

Antypandemiczny «ruch oporu» w Goleniowie? Pojawiły się ulotki (Goleniów.naszemiasto.pl; 07.09.2020); Marsz o wolność w Katowicach. **Antycovidowa** manifestacja odbyła się bez maseczek (Dziennik Zachodni; 08.03.2021).

Неолексеми на позначення людей

Тематичне поле коронанеологізмів на позначення людей є найчисельнішим і найбільш строкатим, оскільки налічує понад 100 лексичних одиниць. Для впорядкування такої кількості інновацій вважаємо за доцільне виокремити декілька підгруп: 1) лексеми, що стосуються осіб, які визнають факт існування вірусу і старанно дотримуються всіх карантинних норм; 2) лексеми, що стосуються осіб, які схиляються до думки про перебільшення небезпеки хвороби або навіть переконані в штучному походженні COVID-19 і спланованій пандемії; 3) лексеми, що стосуються осіб, що не мають чітко окресленої позиції і байдуже ставляться до коронавірусу; 4) лексеми, що стосуються осіб, які використовують нові реалії у своїх цілях та наживаються; 5) лексеми на позначення дітей; 6) інші лексеми на позначення осіб; 7) лексеми на окреслення взаємин між людьми; 8) лексеми, що стосуються життя людини.

Аналіз інновацій засвідчив, що неолексеми утворені на підставі дихотомічного поділу, який виражається в протиставленні «ми – вони». Те, що стосується «нас», є абсолютною цінністю, тоді як те, що належить «їм», не має жодного значення та вартості (Matyjaszyk-Łoboda, 2021, с. 104). Істотним таке протиставлення є в контексті напруженого протистояння прихильників і противників вакцинації та коронавірусних обмежень.

Серед так званих противників пандемії можна вирізнити тих, хто ставить під сумнів існування Covid-19, применшують небезпеку вірусу та не погоджуються з діями уряду. Особливою продуктивністю характеризуються лексеми *sceptyk* та *covid*, що слугували основою для

більшості інновацій: *antycovidianin*, *antycovidianka*, *antycovidka*, *antycovidowiec*, *antykوروناświr*, *antykوروناświrus*, *antypandemista*, *covid-dysydent*, *covidosceptyczka*, *covidosceptyk*, *epidemosceptyk*, *koronaaktywista*, *koronaateista*, *koronabuntownik*, *koronadenialista*, *koronadysydent*, *koronamenel* (особа, яка нехтує обмеженнями), *koronasceptyczka*, *koronasceptyk*, *pandemosceptyk*, *plandemistka*, *wirusosceptyczka*, *wirusosceptyk*, *wirusowątpiący*:

Potencjał **wirusowątpiących** zdążyli już zwęszyć politycy (Polityka; 15.09.2020); Katowice: Agresywny **antycovidianin** zaczął ludzi w galerii (Radio Eska; 19.03.2021); Kolejna aktorka z Covid w szpitalu! Była «**koronasceptyczką**» (Eska.pl Hotplota; 04.11.2021); Niemieccy **koronasceptycy** znaleźli bezpieczną przystań nad Morzem Czarnym: tam życie jest tańsze, a obostrzenia w związku z pandemią mniej zauważalne – opisuje «Der Spiegel» (Gazeta Prawna, 11.01.2022).

Дехто дотримувався думки про сплановану пандемію, припускаючи, що дії урядів та міжнародних організацій є змовою проти людства: *koronaspiskowiec*, *plandemista*, *plandemita*:

Wróblewska ostro o «Grażynkach z Facebooka». Aktorka wyśmiała teorie **koronaspiskowców** (na: Temat; 05.01.2021); Rośnie nam armia **plandemistów**, którzy niewłaściwie korzystają ze swojej popularności (na: Temat; 25.10.2021).

Сумніви про ризики хвороби, теорію змови знаходять «благодатний ґрунт» особливо серед прихильників антинаукових поглядів, які переконані в шкідливості та небезпеці щеплень: *antyszczep*, *antyszczeppek*, *antyszczepionkowiec*, *antyszczepionkowska*, *antyszczepka*, *antyszczypawka*, *antyszczypawkowiec*, *nieszczepan*, *nieszczepieniec*, *odszczepieniec*:

Czytałem wczoraj o śmierci jakiejś rzekomo **antyszczepionkowi**. Wszyscy oburzeni, że podobno celowo się zaraziła i umarła. Jak umarła? (Forum PhobiaSocialis.pl; 13.08.2021); **Antyszczepów** już totalnie pogięło. Chcą płacić szkołom, które się nie zaszczepią (Spider'sweb; 05.09.2021); Co z

tego, że ja mam już zaliczone 3 dawki, jak obok mnie będzie pracować «**nieszczepieniec** covidowy płaskoziemiec» i będzie potencjalnym nosicielem? (Szczecinek.com (коментар); 15.11.2021).

Чимало й тих, які наголошують, що обмеження, пов'язані з пандемією, є наступом на особисті свободи та права і запроваджуються незаконно, тому, зокрема, не схвалюють обов'язку носити маску в громадських місцях: *antymaseczkowiec*, *bezmaseczkowiec*, *bezmaseczkowy*, *bezmaskowiec*:

Policyjne «polowanie» na **bezmaskowców**. Niemal 150 tys. mandatów w cztery miesiące (Nczas.com; 04.12.2021).

Зовсім іншу модель поведінки презентують ті особи, які старанно дотримуються епідеміологічних приписів. Так звані прихильники дій уряду та всіх заходів, спрямованих на запобігання поширенню коронавірусу, нищівно критикують і засуджують недбальство коронаскептиків. Натомість представники опозиції утверджують негативний, часом кумедний образ своїх противників, прикладом чого є такі неолесемі: *covidianin / kowidianin*, *covid-faszysta*, *covidianka*, *covidoentuzjasta*, *covidonazista*, *covid-sekciarz*, *covidziarz* (образливий термін на позначення людей, які носять маски), *koronaentuzjasta*, *koronafaszysta*, *koronagłupek*, *koronagłupiec*, *koronagłuptas*, *koronakretyn*, *koronanazista*, *koronaniewolnik*, *koronapierdolec*, *koronaświrka*, *koronaszuler*, *koronawariat*, *koronawierzący*, *koronawyznawca*, *koroniarz*, *oszmacony* (походить від слова *szmata*, тобто маска) і *maseczkowiec*:

A **oszmaconych**, bojących się wirusa, zamknąć w specjalnych obozach antywirusowych. Niech tam sobie noszą maski, zostają w domu i siedzą na kwarantannie, ile tylko dusza zapagnie (Facebook; 24.05.2020); **Koronawierzący** już tracą cierpliwość, co jest procesem wyraźnie wzmaganym przez media (do RZECZY; 02.07.2021); **Koronawariaci**. Niech zamkną Polskę, bo wykryto w niej koronawirusa (Demotywatory.pl (коментар); 08.09.2021).

Вищезазначені коронанеологізми представляють тих, які бояться коронавірусу і ретельно дотримуються карантинних приписів, як осіб наївних, обмежених і податливих на маніпуляції. Не меншою експресивністю та іронічністю характеризуються лексеми, що стосуються тих, хто впадає в крайнощі та панікує: *koronahisteryczka*, *koronahisteryk*, *koronapanikara*, *koronapanikarz*, *koronaszaleniec*, *koronaświr*, *koronaświrus* (людина, яка сіє паніку і сама впадає в неї, з надлишком купує їжу, туалетний папір і весь вільний час проводить за читанням і переглядом новин про вірус), *koronaświrusek*², *koronawrażliwy*:

Mnie już lekko zdrażnia, jak mnie ktoś traktuje pobłaźliwie, jako **koronapanikarę** (forum.gazeta.pl; 20.08.20); Trzeba izolować **koronawrażliwych** a nie rujnować życie normalnym ludziom (Wyborcza.pl (коментар); 08.11.2020); **Koronaświr**. Psychiatrzy zbadają mężczyznę, który zaatakował kobietę za uwagę o braku maseczki (Nczas.com; 01.12.2020).

Яскраву негативну тональність, спрямовану на висміювання, мають ковід-інновації на позначення осіб, які роблять щеплення: *pfizerowicz*, *szczepak*, *szczepan*, *szczepionkowiec*, *szczepka*, *szczypawka*², *szczypawkowiec*, *szczypior*, *wyszczepieniec*, *zaszczepieniec*:

Ale bagno. Umiera człowiek, a **szczypawki** vs antyszczypawki swoje. Może ciszej nad tą trumną? (ototorun.pl (коментар); 12.12.2021); Długo było niejasne jak działają te szpryce. Część **szczepanów** nie odczuwała żadnych negatywnych skutków, część tak, ale nie wiedzano, dlaczego (Olsztyn.com.pl; 09.01.2022).

У польській мові, як і в українській, функціює декілька ковід-інновацій, що є залежними від контексту й використовуються на позначення двох опозиційних підходів до коронавірусу, тому їх не можна кваліфікувати як утворення тієї чи тієї групи. *Covidiota*, *covidiotka*, *koronadebil*, *koronaidiota*, *koronaidiotka*, *koronaterrorysta* стосуються осіб, які і нехтують загрозою COVID-19 і дотримуються всіх заходів безпеки:

Przypomnijmy, że mamy konstytucję, która mimo pisowskiego podejścia, nadal mocno wspiera nas w wolności, po drugie szczepionki na covid nadal są dopuszczone warunkowo, po trzecie nie są obowiązkowe, więc mokry sen **covidiotów** o zamykaniu tych, którzy nie chcą być eksperymentem medycznym, w łagrach nie ma w Polsce szans (Money.pl (komentarz); 23.09.2021); Lider grup Behemoth oraz Me And That Man ponownie nazwał przeciwników szczepień «**covidiotami**», jednocześnie apelując do fanów, by byli dla siebie mili (Interia.pl; 18.11.2021);

Jakaś kolejną **covidiotka** z sekty świętego kagańca. Nie daje zdrowym ludziom spokojne oddychać (Dziennik.pl (komentarz); 01.12.2020); Na głupotę nie ma szczepionki. Kolejna **covidiotka** się o tym przekonała. Nie żał mi jej. Zabobony i sPiSki zamiast nauki i medycyny (o2.pl (komentarz); 08.01.2022);

Koronaidioci i tak nie chcą się szczepić więc po co szczepionki. Zostawcie je dla państw gdzie żyją inteligentni ludzie (Gazeta Olsztyńska (komentarz); 27.01.2021); Zamknęliście wszystko co się dało zamknąć to teraz sami się zamknijcie. Najlepiej na wieki. **Koronaidioci** już zapowiedzieli że nie ma powrotu do stanu sprzed plandemii (Forum Istotne.pl; 05.04.2021);

Koronadebile są absolutnie odporne nawet na elementarna wiedzę i podążają do punktów szczepień jak muchy do gówna nie martwiąc się, że to co im zostanie tam wstrzyknięte w sumie niewiele różni się od Muchozolu (4lomza.pl; 06.07.2021); 33 latek, jakiś komentarz **koronadebili**, że to grypa i umierają starzy ludzie (Poznań Wyborcza.pl (komentarz); 28.09.2020);

Kto się boi koronawirusa?.. **Koronaterrorysta** oblizywał dezodoranty w sklepie (RMF24; 26.03.2020); Jest jednym z tysięcy lekarzy w Polsce, który ma serdecznie dość «korona-ściemy», ponieważ przekonał się, że to nie Covid-19 masowo prowadzi ludzi do piachu, ale głupota bezdusznych polityków i inspektorów-**koronaterrorystów** (iszczecinek.pl (komentarz); 01.10.2020).

Натомість у прикладах вживання неологізму *antycovidiota* виявлено лише одне значення. Таким словом послуговуються «прихильники» пандемії, називаючи тих, хто не поділяє їхньої точки зору і не дотримується карантинних вимог:

Czy szczepienia na covid są przymusowe? Nie są, ale **antycovidoci** i tak będą czekać, że rząd zmusza, hur durr, czas założyć foliową czapkę (forum.gazeta.pl; 23.09.21).

Між «двох вогнів» знаходяться особи, які не є ані прихильниками, ані противниками пандемії та не мають чітко окресленої позиції щодо вірусу SARS-CoV-2:

- ті, які не зважають на обмежувальні заходи, а подорожують або влаштовують гучні вечірки під час пандемії (*koronaimprezowicz, koronaturysta*):

Koronaimprezowicze w Żorach pozostawiają po sobie tony śmieci; Na Półwyspie Helskim na **koronaturystów** czekała policja (tuŻory.pl; 27.04.2020);

- ті, які використовують нові реалії для своїх цілей та наживи (*koronarabuś, koronaoszust, koronamanipulator*):

Maseczka nie pomogła. **Koronarabuś** schwytany w supermarkecie (TVP info; 29.04.2021); **Koronaoszuści** mają się dobrze. Uważajcie! (Bystrzyca Kłodzka naszemiasto.pl; 29.04.2020).

До «іншого» зараховуємо неолексеми, які з огляду на їхнє значення не можна було зарахувати до попередніх підгруп, зокрема назви на позначення хворих: *covidek, covidka, covidowiec, koronachory, koronadodatni, koronanosiciel, koronapacjent, koronapozytywny, rocovidowiec* (особа, яка вже перехворіла на коронавірус) тощо:

Sun&Fun odda pieniądze **koronadodatnim**. Wraz ze wznowieniem lotów do Egiptu Sun&Fun Holidays zapowiada, że pokryje koszty testów na koronawirusa, rozszerzonego ubezpieczenia uwzględniającego także skutki pandemii, deklaruje też, że zwróci pieniądze za wakacje, jeśli wynik testu PCR okaże się dodani (Wiadomości Turystyczne; 07.09.2020); A jednak proces! **Covidka**, która z kwarantanny wyszła na zakupy, stanie przed sądem w Toruniu (Nowości+; 11.12.2020); W dniu dzisiejszym odnotowano ponad 16300 zakażeń C-19, w szpitalach przebywa

ponad 1700 «**koronapacjentów**» z tego 327 osób pod respiratorami (Głos Polski; 11.11.2021).

На окреслення жертв COVID-19 поляки послуговуються неологізмом *covid-ofiara*:

W każdym razie przeważająca większość **covidofiar** jest bezobciawowa (Kwejk.pl (коментар); 25.06.2020).

Також у мові функціують такі інновації: *koronacelebryta* (особа, яка відома головню тим, що захворіла на коронавірус, або ж знаменитість, інфікована SARS-CoV-2), *koronawyborca* (особа, яка має право взяти участь у виборах). Поповнилася польська мова й назвами осіб за родом діяльності та професією. Лексеми *covidolog* і *koronawirusolog* номінують фахівців, які вивчають віруси:

Nawet ludzie, którzy mają wysoki poziom przeciwciał przeciwko tym wirusom, mogą się nimi zarazić – mówił Stanley Perlman, **koronawirusolog** z Uniwersytetu Iowa (Tvn24; 20.03.2020),

koronaszwaczka – волонтерок, які шиють маски:

Braniewskie #**KoronaSzwaczki**. Zamiast nudzić się w domu, zaczęły robić maseczki (Radio Eska; 15.04.2020).

Цікаво, що поняття *koronadektyw* у польській мові має інше значення, ніж в українській, та означає людей, відповідальних за відстеження контактів хворих на COVID-19:

W maju w Belgii planowane jest zatrudnienie ponad 2 tysięcy «**koronadetektywów**» (i.pl; 01.05.2020).

Збірною назвою осіб, які втратили роботу внаслідок пандемії, є лексема *koronaworkersi*:

Koronawirus i **koronaworkersi**. Stracili pracę, szukają nowej na czas epidemii (wiadomosci.wp.pl; 20.03.2020).

Також у Facebook з початком карантину було створено спеціальну групу «Koronaworkersi», у якій з'явилися пропозиції роботи. Поняття *koronapokolenie* вживається на окреслення молоді, яка живе в період коронавірусу:

W efekcie koronakryzys może wychować «**koronapokolenie**», które będzie odczuwało skutki obecnej sytuacji na rynku pracy przez całą karierę zawodową (pulsHR.pl; 28.09.2020),

a *koronials* – на позначення дітей, народжених під час COVID-19 або ж тих, чиє дитинство припало на період пандемії:

Urodzili się w świecie, którym rządzą smartfony i mobilny, wszechobecny internet. Coraz częściej mówi się o nich «**koronials**», bo pandemia koronawirusa przypadła w samym środku ich dorastania (Spider’sweb+; 23.09.2022).

Ізоляція змінила спосіб нашої діяльності та вплинула на соціальні контакти. З’явилися негативні тенденції, наприклад ворожість суспільства до хворих, випадки дискримінації та сегрегації, значна кількість правопорушень, на що польська мова відреагувала появою неологем *koronahejt*, *koronadyskryminacja*, *koronasegregacja*, *koronaskandal*:

Rozwija się **koronahejt** na medyków (Onet wiadomości; 30.03.2020); **Koronadyskryminacja**. «Polacy w Niemczech alarmują, że przez te obostrzenia zagrożony jest ich byt» (Nczas.com; 07.02.2021).

Одним із видів неприйнятної поведінки, що порушує соціальні норми, стало *koronaplucie*, яке полягало в навмисному чханні та плюванні на інших з метою заразити коронавірусом. Погіршила пандемія родинні стосунки, унаслідок чого збільшилася частка розлучень, так званих *koronarozwodów*:

«**Korona-rozwody**» w Japonii. Zamknięte pary mają siebie dość (Rp.pl; 27.04.2020).

Хвороба вплинула на святкування весіль або ж *koronawesel* і *koronaślubów*, які відбувалися з невеликою кількістю гостей та дотриманням усіх епідеміологічних приписів:

«**Koronaślub**». Lekarz i pielęgniarka pobrali się w szpitalnej kaplicy (Onet kobieta; 27.05.2020).

За доцільне вважаємо виокремити підгрупу, що стосується життя та діяльності осіб. Сюди належать лексеми, що стосуються поняття припинення існування людини як живої істоти, наприклад *covid-trup*, *koronapogrzeb*, *koronaśmierć*, *koronaśmiertelność*:

Мови ся nawet o problemie **koronaśmierci** w grupie dzieci i nastolatków. Tu jednak chodzi o coś innego: nie tyle o obawy przed własną śmiercią, a o obawy przed śmiercią rodziców czy w ogóle o nagłaśnianiu problemu śmierci, bo przecież śmierć dla tych młodych ludzi to temat obcy (Gazeta Wroclawska; 15.02.2021); 150 **covidtrupów**. Protesty trwają (wykop.pl; 12.11.2021),

чи використовуються на позначення організму і процесів життєдіяльності та фізіології загалом: *koronaporód*, *koronathuszcz*, *koronasadło*, *koronabrzech*, *pandemimika*:

To może jak publicznie zadeklaruję, że jak wrócimy do normalności, to zrzuć **koronasadło** (Forum cro.pl; 04.04.2020); **Koronaporód**, czyli o porodzie w czasie pandemii (tematrzekamleka.pl; 11.01.2021).

Неолексеми на позначення психічного стану та емоцій

Інфекція COVID-19 негативно позначилася на психіці людей. Стрес, невизначеність, ізоляція, тривале обмеження в живому спілкуванні, побоювання за здоров'я власне та близьких, загроза втрати доходу є травматичним досвідом. Коронавокабуляр польської мови поповнився новими лексичними одиницями, що описують емоційні стани людей.

З початком пандемії з'явилися неологізми на окреслення страху та інших його виявів: *koronastrach*, *koronafobia*, *koronalęk*, *covid-fobia*:

Koronastrach robi swoje... (Legnica.fm; 16.03.2020); Co autor chciał przez to powiedzieć, że chciał zaszcześcić czteromiesięcznego

niemowlaka na covid? Autor żyje w oparach absurdu i jakiejś **covidfobii** (Gazeta.pl (коментар); 21.09.2021).

Щоденна інформація про нові захворювання спричиняла занепокоєння, паніку й інші психічні розлади: *covid-obłąd, covidohisteria, covidomania, covidopanika, covidopsychoza, koronadepresja, koronahisteria, koronakretynizm, koronamania, koronamarazm, koronaobłąd, koronapanika, koronaparanajoja, koronapsychoza, koronaschizofrenia, koronastres, koronaszaleństwo, koronaszał, koronawariactwo, maseczkomania, maseczkopanika, pandemiopsychoza:*

Koronapsychoza w związku z wariantem OMIKRON. Znów święta zagrożone (Lega Artis; 28.11.2021); **Koronapanika** daje się we znaki coraz większej liczbie osób (Propolski.pl; 04.01.2022); Co za Świąt wszędzie tylko **covidomania** szprycowanie trucizną. Jak bardzo się boją ze wszyscy się nie zaszprycowali. Hmm to jakiś paradoks (Gazeta Wyborcza (коментар); 11.01.2022).

Коронавірусні обмеження, карантин, невизначеність майбутнього викликали широкий спектр негативних емоцій, що відображають такі ковід-інновації: *koronanuda, koronasmutek, koronazwątpienie* тощо:

Zostań pogromcą **koronanudy!** Weź udział w konkursie i wygraj kamerę GoPro (Płock wyborcza.pl; 06.05.2020).

Однак у польській мові на позначення психічного стану з'явилися й неологізми з позитивною тональністю: опанування і душевна рівновага в непростий час пандемії отримали назву *koronaspokój*:

Koronaspokój #10. Od paniki w Wuhan do masowych szczepień (podkasty.info; 18.02.2021),

намагання знайти щось оптимістичне окреслили лексемою *koronapozytyw*:

Koronapozytywy według Volkswagena (PolskieRadio; 03.06.2021),

а співчуття й бажання допомогти почали номінувати *covidarność, koronasolidarność*:

To niezwykle ważne pomimo tej izolacji czuć, że nie jest się samemu ... czyli o **koronasolidarności** (liceum.bystrzyca.eu; 18.03.2020).

Неолексеми на позначення економіки і фінансів

Початок пандемії змусив запровадити обмеження на економічну діяльність, метою таких дій було зменшити кількість захворювань та уникнути надмірного навантаження на службу охорони здоров'я. Однак побічним ефектом стало помітне зниження економічної активності. У польській мові на окреслення ситуації коронаекономіки, тобто *koronagospodarki*, вживаються номени *koronakrach, koronakryzys, koronarecesja*:

Rok **koronakrachu** na GPW. Strach, szybkie zyski i bolesne nauzki (Bankier.pl; 24.02.2021); **Koronakryzys** w lotnictwie: Rekordowe straty Lufthansy, Airbus redukuje etaty (DW; 04.03.2021).

Для боротьби з хворобою та для покриття видатків на охорону здоров'я створено спеціальну організацію – *koronafundusz*:

Premier Holandii Mark Rutte może zażądać od Komisji Europejskiej wstrzymania wypłaty Polsce pieniędzy z **koronafunduszu** (Onet wiadomości; 20.10.2021).

З'явилася низка нових термінів і понять, що стосуються фінансової системи: *koronadług, koronaobligacja, koronapieniądze, koronapożyczka, koronapremia*:

Dlaczego Holandia nie chce **koronaobligacji**? (EURACTIV.pl; 23.04.2020); **Koronadługi** zostaną z nami na długi (Nowa Konfederacja; 07.09.2020).

Сюди ж зараховуємо лексему *koronamandat*, який можна було отримати за порушення карантинних обмежень:

Koronamandat podważany przez sądy (Wieści24; 03.09.2020).

Коронаштрафів від початку пандемії було немало, тому на їх позначення використовувалася також метафорична лексична одиниця *koronażniwa*:

Policyjne **korona-żniwa**. Kontrole, grzywny i jeszcze raz mandaty (Nczas.com; 07.04.2021).

Сфера маркетингу та бізнесу представлена ковід-неологізмами *covid-biznes*, *koronabiznes*, *koronacena*, *koronamarketingu*, *koronapromocja*, *koronazakupy*, *koronazniżka*, *koronashopping*:

Na **koronabiznes** rzuciły się jednak również osoby trudniące się sprzedażą laptopów, zabawek czy sprzętu sportowego (INN: Poland; 28.02.2020); Szturm klientów na market budowlany w Katowicach. Przed nawalem miłośników **koronashoppingu** sklep trzeba było zamykać (Katowice Dziś; 25.03.2020); Rynek nieruchomości w czasie epidemii. Łowcy okazji czekają na «**koronaceny**» (wyborcza.biz; 14.04.2020).

Неолексеми на позначення політики та ідеології

У польській мові, як і в українській, на позначення загального внутрішньополітичного курсу держави та діяльності її органів влади під час COVID-19 використовуються синонімічні поняття *covidopolityka* і *koronapolityka*, а також неолексема *koronarząd*:

Koronapolityka. Coraz więcej osób nie wie na kogo zagłosować (dziennik.pl; 21.03.2020).

Одним із засобів здійснення зовнішньої політики в умовах пандемії стала *koronadyplomacja*:

«**Koronadyplomacja**» Turcji – wykorzystanie epidemii w tureckiej polityce zagranicznej (PISM; 09.04.2020).

У зв'язку з коронавірусом президентські вибори в Польщі, заплановані на 2020 рік, проводилися із суттєвими нововведеннями, зокрема з можливістю заочного голосування. Такі зміни спричинили появу неологем на окреслення виборчого процесу: *koronawybory*, *koronakampania*:

Koronawybory, czyli jak wirus usunął w cień kampanię prezydencką (PCh24.pl; 16.03.2020); Ważą się losy Kidawy-Błońskiej. «**Koronakampania** zabiła tę kandydaturę» (TOKfm; 14.05.2020).

Вище перераховані ковід-інновації характеризуються здебільшого нейтральною конотацією.

Більшість із зафіксованих неологізмів, що стосуються політики та ідеології, мають яскраво виражений пейоративний відтінок. Багато людей сприймали ворожо дії уряду, порівнюючи їх із тоталітарними доктринами: *covid-dyktatura*, *koronareżim*, *covidoterror*, *covid-terror*, *covid-tyrania*, *koronadyktatura*, *koronateror*, *koronatyrania*:

Walka z **covid-tyranią** w Australii. Brutalna policja. Jest kościelny głos (ChnNews.pl; 25.09.2021); Ja się tak zastanawiam, nawet jak rządy się cofną z tą **covid-dyktaturą**, to jak oni mają dalej rządzić? (Twitter; 05.02.2022); **Koronateror** w praktyce. Nauczyciel zawieszony. Porównał szczepienia do holokaustu. Pójdzie do więzienia? (Korwin24.pl; 28.11.2021).

Не бракує спроб створити негативний образ політики під час COVID-19 способом ототожнення з ідеологіями фашизму, нацизму чи расизму, унаслідок чого з'явилися інновації *covid-faszyzm*, *covidonazizm*, *koronafaszyzm*, *koronanazizm*, *koronarasizm*, від яких за аналогією утворено поняття *covidyzm*:

Sensacyjny wywiad z dr Verą Sharav: **Covidyzm** to nazizm w nowoczesnym wydaniu (Salon24; 22.03.2021); Natomiast idzie prawdziwy **covidonazizm** w Polsce. Onet podał, że «coraz większa część rządu» chce niezaszczepione polskie DZIECI skierować WYŁĄCZNIE na naukę zdalną (Dziennik zarazy

(коментар); 08.12.2021); Myślę, że większość straszących ma nieprzyjemność żyć w **covidfaszyzmie** zachodniej europy (Forum Gazeta.pl; 27.12.2021).

Новий суспільно-політичний лад, спричинений розповсюдженням вірусу SARS-CoV-2, що полягає в обмеженні прав і свобод, номінують лексемами *epidemiokracja* або *pandemiokracja*:

A może to już **epidemiokracja**, a więc system mający formalne ramy demokracji, w którym koronawirus wykorzystywany jest do podejmowania decyzji wypłukujących demokratyczną treść z politycznej formy i w którym epidemia jest pretekstem do forsowania za wszelką cenę swej politycznej woli po to, by utrwalić swoją władzę? (Rp.pl; 04.05.2020),

a самі зміни – лексемою *koronaprzewrót*:

Globalny **korona-przewrót**. Na całym świecie swobody demokratyczne są gwałtownie i powszechnie ograniczane (Krytyka polityczna; 24.04.2020).

Неолексеми на позначення освіти

Тематичне поле, що стосується системи освіти, є незначним за кількістю лексем. Через страх стрімкого поширення захворюваності COVID-19 12 березня 2020 року згідно з рішенням уряду, як і в багатьох інших країнах, навчальні заклади Польщі були тимчасово закриті. Перехід системи освіти на дистанційну форму отримав розмовну назву *zdalka*:

Wg mnie wszyscy uczniowie powinni wrócić do szkół!!! Z doświadczenia wiem że po prostu **zdalka** nie zastąpi normalnej nauki. KONIEC KROPKA (o2.pl (коментар); 15.01.2021).

У цій групі можна виокремити інновації, що стосуються середньої освіти, наприклад *coviszkoła*, *koronalekcje*, *koronamatura*, *koronaszkoła*:

KoronaMatura 2020, matura widmo jakiej jeszcze nikt nie przeżył (PRZYPINKA.pl; 21.04.2020); **Koronalekcje** – zobaczcie,

co potrafią zrobić uczniowie. Nauczyciele płaczą, jak to widzą (Gazeta Pomorska; 29.05.2020); Warszawa: **Koronaszkoła** czeka na uczniów! Sprawdź co czeka dzieci od 1 września (SUPERexpress; 31.08.2020),

та лексеми, що використовуються в контексті закладів вищої освіти: *koronaobrona, koronasesja, koronastudia*:

Koronastudia, czyli o 2 semestrze filologii polskiej drugiego stopnia (mirabell.blogspot.com; 10.06.2020); Sezon obronny powoli dobiega końca, a my ogłaszamy konkurs na najbardziej pozytywne zdjęcia z «**koronaobrony**». Wrzucajcie w komentarzach (Uniwersytet Warszawski; 14.09.2020).

Неолексеми на позначення права та порушень

Епідемія COVID-19 призвела до значних наслідків у різних сферах життя, а також уплинула на юриспруденцію, її функціонування та застосування, тому гостро постало питання правового регулювання суспільних відносин під час коронавірусу. У польській мові з'явився новий термін – *koronaprawo*:

Koronapis bądź **koronaprawo** i sprawiedliwość (Wykop.pl; 15.07.2020).

Через глобальну загрозу, пов'язану з поширенням інфекції SARS-CoV-2, від березня 2020 року були ухвалені закони, якими передбачено низку заходів щодо запобігання, протидії та боротьби з хворобою. Такі правові акти отримали назву *koronaustawa* або *covidówka*:

Wczoraj we Włodawie 44-latek z Łomaz złamał **koronaustawę** (Włodawa.net; 15.04.2020).

Пандемія перенесла в онлайн-режим більшість аспектів повсякденного життя, унаслідок чого шахраї отримали можливість швидкого й легкого прибутку в умовах хаосу та соціальної паніки. Афери в умовах коронавірусу стали трендом, на позначення якого в польській мові вживаються

ковід-інновації *covid-afera*, *koronaafera*, *koronaoszustwo*, *koronaprzekręt*:

Korona-oszustwo to «zbrodnia przeciw ludzkości». Niemiecki prawnik zapowiada międzynarodowy pozew zbiorowy (wPrawo.pl; 14.10.2020).

Неолексеми на позначення екології

Пандемія призвела до масового використання масок, рукавичок та інших засобів індивідуального захисту, які не придатні для переробки після викидання. Загострилася низка екологічних проблем, зокрема пов'язаних з утилізацією «ковідних» відходів, на позначення яких носії польської мови послуговуються синонімічними лексемами *covid-odpady*, *koronaśmieci*, *koronaodpady*:

Koronaśmieci zapełniają plaże, oceany i zwiększają emisje CO₂. Jak pandemia zaszkodziła planecie? (300gospodarka.pl; 23.06.2021); Rosną góry **koronaodpadów** (Interia zielona; 23.02.2022).

Неолексеми на позначення форм відпочинку

Серед інновацій, що стосуються форм відпочинку, можна виокремити декілька лексем, пов'язаних із періодом, вільним від навчання чи основної діяльності, наприклад: *koronaferie* (зимові канікули), *koronaurlap* або *koronawczasy* (відпустка), *koronawolne* (вихідні):

Mamy pandemię. Kwarantanna to nie **koronaferie!** (Klub Jagielloński; 11.03.2020); Artyści na **koronaurlapie**. Jak długo można żyć z oszczędności? (bielsko.biala.pl; 28.03.2020); Polscy celebryci zachwalają **koronawczasy** na Zanzibarze. Wspierają groźną mistyfikację (OKO.press; 13.04.2021).

Невизначеність, страх заразитися коронавірусом, карантин, локдаун, численні обмеження в пересуванні хоч і значно послабили туристичний сектор, знизили потік

туристів, але не припинили подорожей та виїздів за кордон. До ковід-неологізмів, що стосуються туризму, зараховуємо лексичні одиниці *korona-emigranci*, *koronaturystyka*, *koronaplaża*:

Włosi chcą pojechać nad morze w wakacje. Mają pomysł na **koronaplaże** z szybami pleksi (Gazeta.pl; 15.04.2020); Bałem się, że ta **koronaturystyka** przywlecze do nas wirusa (WPROST biznes; 17.04.2020); **Korona-emigranci** organizują wyjazdy za pośrednictwem Telegrama (Gazeta Prawna, 11.01.2022).

На позначення свят періоду коронавірусної інфекції використовувалися поняття *koronamajówka*, *koronaświęta*, *koronawalentynki*:

Koronaświęta w Polsce. Na Boże Narodzenie pozamykają nas w domach (PLANETA; 20.11.2020); **Koronamajówka** na pełnej. Inspektorzy i funkcjonariusze nie odpoczną. Rząd szykuje zmasowane kontrole (Nczas.com; 22.04.2021).

Пандемія внесла свої корективи у щорічне травневе дійство – ювеналії, тобто фестиваль студентів у Польщі, що супроводжувався масовими концертами та розвагами. З огляду на поширення коронавірусу такі заходи були скасовані, унаслідок чого утворено жартівливе окреслення *koronalia*:

Koronawirus śmiesz studentów? «**Koronalia** czas zacząć»! (Oświęcim naszymiasto.pl; 11.03.2020).

Незважаючи на карантин та численні пов'язані з ним заборони, молодь влаштовувала так звані *covid-party*, *koronaimprezy*, *koronaparty*, *koronadyskoteki* або *koronadisco*, за які потім отримувала штрафи:

Koronadyskoteka w Warszawie. Ile trupów musi paść pod szpitalami, by organizatorzy zawiesili zabawę? (wPolityce.pl; 31.10.2020); DJ ujawnił miejsca nielegalnych «**koronaimprez**», teraz dostaje pogróżki (Gazeta.pl; 11.04.2021).

Неолексеми на позначення культури і творчості

Пандемія коронавірусу миттєво змінила функціонування культурних установ. Мистецький світ змушений був адаптуватися до нових, непередбачуваних умов і перейти в онлайн-формат. Діяльність сектору культури в умовах пандемії позначається лексичною одиницею *covid-kultura*. Щоб урізноманітнити період карантину, було запропоновано різні форми проведення вільного часу, зокрема одна з бібліотек організувала *koronaczytanie*, тобто конкурс, що мав на меті популяризувати читання під час коронавірусної ізоляції. Окрім того, створювали *koronabajki*, знімали *covideo* та робили *koronaselfie*:

Koronabajki dla dorosłych, czyli jak wirus trafił do świata baśni (RMF24; 26.04.2020); Wszechobecne u pracowników służby zdrowia tzw. **koronaselfie**. Cały Facebook zapelnił się zdjęciami ludzi w covidowym rynsztunku, w maskach FFP3, ochronnych fartuchach i przyłbicach (Lena Bloor; 28.04.2021).

Незважаючи на повагу ситуації, небезпеку нової хвороби, людство не втрачало почуття гумору. Саме це й допомагало впоратися зі стресом, відновити рівновагу та опанувати негативні емоції. Пандемія стала предметом численних жартів і мемів. З'явилося поняття *memdemia*, що вказує на сплеск креативності та появу дотепних фраз, зображень або ж відео, тобто *koronamemów* іронічного характеру:

Jedni w strachu skupują mięso, inni tworzą prześmiewcze «**koronamemy**». Mamu poczucie zagubienia? (TVP tygodnik; 10.04.2020); **Memdemia** powoduje dylematy moralne. Powstrzymać śmiech z «Szkola TVP» czy przesłać nagranie koleżance i zagęścić sobie relacje społeczne? (wyborcza.pl; 02.05.2020).

Приклад мему періоду пандемії: «Березень: сьогодні зафіксовано 110 нових захворювань, це рекорд від початку пандемії. Жовтень: сьогодні зафіксовано 5300 нових захворювань, це рекорд від початку пандемії» (Мему pandemiczne; 11.11.2020)

У *koronadowcipach*, *koronażartach* обігрувалися дезінфекція, карантинні вимоги, дистанційна освіта, щеплення та інші аспекти ковідної дійсності. Здатність бачити смішне навіть у серйозних та нелегких обставинах отримала назву *koronahumor*:

To tylko jeden z powodów, dla których powinna znaleźć się na rynku wydawniczym – dopowiada i teorię, i praktykę do analiz tzw. **koronahumoru** i zachowań sprzyjających higienie psychicznej w okresie obostrzeń, nie przestając być przy tym wyczerpującym kompendium zjawiska czy – jak kto woli – tematu (Tygodnik Kępiński; 24.02.2022).

Неолексеми на позначення часу

Коронавокабуляр польської мови збагатився лексемами на окреслення темпоральних категорій. Серед іменників з часовою семантикою можна виокремити такі підгрупи:

- назви пір року та їх місяців: *koronajesień*, *koronakwiecień*, *koronawiosna*:

Ostatnio złapałem bakcyła wędrowniczego i chciałbym aktywnie spędzić **koronajesień**, bo wiele jest ciekawych miejsc do odkrycia w okolicy i nie tylko (ecency.com; 02.10.2020); Zeszłoroczny **koronakwiecień** spędzony w domu na zakazie został więc szybko przeбитy przez tegoroczny, prawdziwie tragiczny i covidowy (bikestats.pl; 14.09.2021);

- назви частин доби та конкретних вимірів часу: *koronamiesiąc*, *koronanos*, *koronarok*:

KoronaNoc? Czyli o reklamach wielkanocnych w dobie koronawirusa (100oideas.pl; 08.04.2020); Za nami «**koronarok**», sportowcy jednak nie dali się zarazie! (Nowiny24; 01.01.2021);

- назви загальних часових понять: *koronapauza*, *koronaprzerwa*, *koronasezon*, *covid-sezon*, *covid-time*, *koronaczasy*, *koronatime*:

Jeszcze raz bardzo dziękujemy Fundacji. To dzięki Wam Juleczka mogła wzmacniać swoje umiejętności i na dwa tygodnie zmienić otoczenie w tak trudnym dla nas wszystkich **Covidtime** (Fundacja Między Niebem a Ziemią; 21.03.2021); Po długiej **koronaprzerwie** Filharmonia Lubelska wznowia koncerty z udziałem publiczności (Kurier Lubelski; 20.05.2021).

Найбільшу частку в цьому тематичному полі становлять прикметники, що передають часові відношення за допомогою відповідних суфіксів *po-*, *przed-*, *post-*: *poscovidowy*, *pokoronawirusowy*, *pokwarantannowy*, *polockdownowy*, *popandemiczny*, *postcovidowy*, *postkoronawirusowy*, *postkwwarantannowy*, *postlockdownowy*, *postpandemiczny*, *przedcovidowy*,

*przedkoronawirusowy, przedkwarantanowy,
przedlockdownowy, przedpandemiczny;*

Zapraszamy Państwa na pierwszy we Wrocławiu **pokwarantannowy** wernisaż (Galeria DNA; 13.09.2020); Przeprowadzić uczniów przez **postlockdownowy** most, to podjąć się zadania, którego nikt nigdy wcześniej nie doświadczył (Mądra ochrona; 19.06.2021); Są również tacy, którzy pamiętają jeszcze świat **przedcovidowy** i nie przyzwyczaili się do «nowej normalności», więc począwszy od 2020 r. nic nie jest dla nich zwyczajne (Onet wiadomości; 03.01.2022).

Неолексеми на позначення дійсності

До лексем, що стосуються коронавірусної дійсності, спрямовуємо такі інновації: *covid-sytuacja, koronacodziennosc, koronarzczywistość, koronasytuacja, koronaświat*:

Ludzie wciąż cierpią z powodu pandemii. Ale chcą się wyrwać z tego «**koronaświata**», z tej kruchości i niepewności (DW; 16.09.2020); W tej nowej, trudnej **koronarzczywistości** służby medyczne codziennie walczą w trosce o zdrowie i życie pacjentów (Kurier Lubelski; 23.12.2020).

Ситуація, спричинена пандемією COVID-19, і дії, спрямовані на її обмеження, які сприймаються як надто обтяжливі чи навіть невинуваті, окреслюється лексемою з виразним відтінком несхвалення – *covidoza*:

W czasach **covidozy** [...] ośrodki zdrowia są zamknięte, a usługi medyczne ograniczone [...] (Jaslo4u.pl; 20.03.2021).

Найчастіше такою ковід-інновацією послуговуються ті, які заперечують існування коронавірусу або вважають, що він є результатом глобальної змови з метою контролю над суспільством і збільшення прибутків фармацевтичних компаній. Монотонність, буденність, відсутність змін і чогось нового, що асоціюється з карантинном, позначається лексичною одиницею *koronarutyna*:

Bardzo miła odskocznia od dobrze każdemu znanej **Koronarutyny** (Facebook; 15.05.2020),

а стан запустіння й занепаду – лексемою *koronapustka*:

Koronapustka w Gorczańskiej (Pomagam.pl; 20.04.2020).

Неолексеми на позначення статистики

Від початку пандемії медики щодня ретельно відстежували кількість хворих, тобто *koronaprzypadki*, оприлюднювали офіційні дані, що отримали синонімічні назви: *covid-statystyka*, *koronadane*, *koronaraport*, *koronastatystyka*:

Ministerstwo Zdrowia uaktualnia **koronastatystyki** (Życie.news; 03.09.2020); **Koronaraport**. Ponad 200 zakażeń w samym Olsztynie (TVP 3 Olsztyn; 24.01.2022).

Було створено також інтерактивні мапи, списки тощо, на яких зазначено актуальну інформацію про розповсюдження вірусу: *koronadziennik*, *koronalista*, *koronamapa*:

«**Koronamapa**» kraju ciągle się przeobraża, bo i pandemia przybiera na sile (Forbes.pl; 03.11.2020).

Лексема *koronarekord* номінувала найбільшу кількість хворих:

Padł kolejny **koronarekord** w Polsce (Radio Eska; 07.08.2020).

Неолексеми на позначення інформації та дезінформації

Такого висвітлення епідемії в засобах масової інформації, як у період коронавірусу, світ ще не бачив. Красномовним є факт, що лише від середини січня до 12 березня 2020 року в польських ЗМІ зафіксували загалом понад мільйон публікацій про нове захворювання

(Szczepanik, 2020). У мові з'явилися назви новин, що стосувалися пандемії: *koronaneWS*, *koronaneWSletter*, *koronawiadomości*:

«Inny #**koronaneWSletter**» to nowa usługa portalu Gazeta.pl (Agora). Projekt prowadzi Rafał Madajczak (Press; 26.03.2020).

Додаткову інформацію та відповіді на питання стосовно COVID-19 можна було отримати у спеціально створених додатках, що працювали цілодобово, – *koronabot* та *koronainfolinia*:

NFZ: nawet 10 tys. połączeń dziennie na **koronainfolinię**. Niezbędne dodatkowe wsparcie (Forsal.pl; 20.03.2020); Masz pytanie dotyczące pandemii? **Korona-bot** odpowie o każdej porze (Dzień Dobry TVN; 26.03.2020).

Однак поряд із перевіреними даними офіційних джерел, тобто *koronafaktami*, в інтернет-просторі кружляло багато фейків, що мали на меті викликати бажані емоції, маніпулювати діями та поглядами читачів або ж посяти паніку та посилити хаос. На позначення неправдивої інформації поляки послуговувалися лексемами різної оцінності:

– нейтральні: *korona-fake* / *koronafake*, *koronafejk*, *koronamit*:

Mikroczipy w szczepionce i inne **koronamity**. Co na to nauka? (Dziennik Związkowy; 19.01.2021); Ta sytuacja wyraźnie pokazuje, że rosja to stan umysłu oraz to, że putinoidy nigdy z rozumem nie miały nic wspólnego. W jednym wątku piszą igorki o **koronafake'u** (Forum Gazeta.pl; 15.11.20);

– експресивні з пейоративною конотацією: *covidklamstwo*, *covidpropaganda*, *koronabzdura*, *koronagłupota*, *koronaklamstwo*:

Kosmiczne **koronabzdury**. Fake newsy czasów pandemii (i.pl; 29.04.2020); «Alarm!». **Koronagłupota**, czyli wysyp bzdur wokół pandemii (TVP info; 30.10.2020).

Різні, нічим не підтвержені припущення, тобто *koronaprognozy*, залежно від інтенції тих, хто був їх

автором, могли бути спрямовані або на залякування, так зване *koronastraszenie*, або на посилення незадоволення діями уряду, спрямованими на подолання пандемії:

uważajcie na propagandowe i manipulujące, chwytliwe wpisy, socjotechnicy nie różnią nawet w sieci, bądźcie więc czujni, **korona-straszenie** odbywa się także przez komentarze, nie tylko przez medialne psychozy przeplatane paranojami i lękiem (Dlaedukacji.pl (коментар); 12.10.2020).

Загальною назвою тенденції поширення дезінформації на тлі COVID-19 є термін *infodemia* або *infopandemia*:

Infodemia w czasach COVID-19: Biały Dom obwinia Facebook'a (Med. express.pl; 16.07.2021).

Неолексеми на позначення релігії та пов'язаних із нею понять

В українському коронавокабулярі тематичне поле, що стосується релігії та пов'язаних із нею понять, ми не виокремлювали через брак відповідних лексем. Натомість у польській мові функціює декілька ковід-інновацій, пов'язаних із релігійною сферою, наприклад *koronamsza*:

Koronamsza. Kościół River of Grace Community w Seongnam zorganizował masowe odpędzanie koronawirusa (PLANETA; 17.03.2020).

Цікавим прикладом є лексична одиниця *koronawiara*, що, на відміну від сліпої довіри до технічного прогресу та дії вакцин, передбачає усвідомлення своєї слабкості та обмеженості, переосмислення духовного стану і повну довіру Всевишньому:

Przywódca jednego z ewangelikalnych Kościołów Edir Macedo twierdzi, że najlepszą szczepionką na koronawirusa jest «**koronawiara**» (Polityka; 01.09.2020).

Протилежними за конотацією та оцінністю є пейоративні збірні назви *covid-sekta*, *koronasekta*, якими послуговуються коронаскептики:

Współczuje wam, zastraszona **covidsekto**. Jeśli do tej pory nie przejrzelście na oczy, że żadnej pandemii nie ma to już wam nic nie pomoże, nawet 50 boster (Twitter; 27.11.2021).

Неолексеми на позначення документів

У польській мові тематичне поле, що стосується документів, представлене лексемами: *koronapaszport* і *koronaprotokół*:

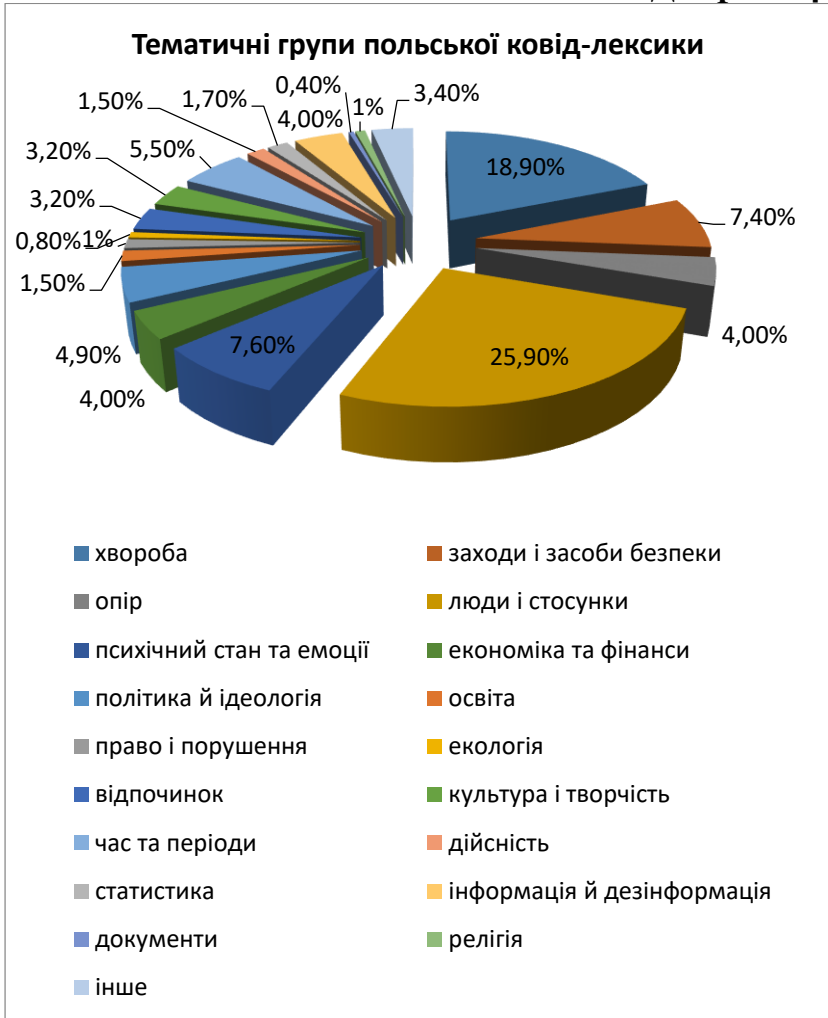
Co «**koronaprotokoły**» przewidują? W pierwszej kolejności testy» (issuu; 23.09.2020); **Koronapaszporty** przed wakacjami. Polska uczestniczy w unijnym procesie (Polsatnews.pl; 12.04.2021).

Інші неолексеми

До «іншого» належить досить строкатий набір неолексем, що важко було закваліфікувати до попередніх тематичних полів з огляду на їхнє значення, наприклад: *covid-niespodzianka*, *covidologia*, *covidoodporność*, *koronablokada*, *korona-eksperyment*, *koronamakaron*, *koronamoto*, *koronaniespodzianka*, *koronaplan*, *koronawirusologia*, *koronawyzwanie* тощо:

Na początku grudnia koordynator Narodowego Programu Szczepień i szef KPRM Michał Dworczyk zapewniał, że każdy zaszczepiony dostanie potwierdzenie wzięcia udziału w **koronaeksperymentie** (Nczas.com; 20.01.2021); A za rok – gdy okaże się, że w szafie nadal jest «**koronamakaron**», którego termin przydatności do spożycia już się zbliża – postanowimy wyrzucić opakowanie do kosza (Misyjne.pl; 25.03.2020).

Діаграма 4

Серед проаналізованих 544 польських ковід-неологізмів найбільшу частку становлять тематичні групи на позначення людей і стосунків між ними, хвороби, психічного стану та емоцій, заходів і засобів безпеки.

Таблиця 3

Тематичні поля польської ковід-лексики:	Кількість	Відсоток
неолексеми на позначення хвороби	105	18,9%
неолексеми на позначення заходів та засобів безпеки	41	7,4%
неолексеми на позначення опору	22	4%
неолексеми на позначення людей та стосунків між ними	141	25,9%
неолексеми на позначення психічного стану та емоцій	40	7,6%
неолексеми на позначення економіки та фінансів	22	4%
неолексеми на позначення політики та ідеології	26	4,9%
неолексеми на позначення освіти	8	1,5%
неолексеми на позначення права та порушення	7	1%
неолексеми на позначення екології	4	0,8%
неолексеми на позначення відпочинку	18	3,2%
неолексеми на позначення культури та творчості	18	3,2%
неолексеми на позначення часу та періодів	29	5,5%
неолексеми на позначення дійсності	8	1,5%
неолексеми на позначення статистики	9	1,7%
неолексеми на позначення інформації та дезінформації	22	4%
неолексеми на позначення документів	2	0,4%
неолексеми на позначення релігії та пов'язаних з нею понять	4	1%
інше	18	3,4%
Всього	544	

Дериваційна характеристика

Дослідження дериваційних моделей творення польських коронанеологізмів є об'єктом аналізу багатьох науковців. Зокрема, А. Черпіх-Кожел дослідила інновації з компонентом *korona-*, визначила формальний статус таких лексичних одиниць і порівняла їхню продуктивність у трьох мовах (польській, англійській та німецькій) (Cierpić-Kozieł, 2020). М. Маковська звернула увагу на окремі ковід-неологізми та проаналізувала їх під кутом словотвору (Makowska, 2021). М. Хойнацька-Кураш і М. Фалковська описали будову та механізм появи інновації *plandemia*, а також звернули увагу на словотвірну структуру інших нових мовних одиниць, пов'язаних із запереченням існування пандемії (Chojnacka-Kuraś & Falkowska, 2021). М. Гембка-Волак на прикладі обраних дериваційних моделей, що використовувалися під час COVID-19, доводить, що польська мова має всі необхідні засоби для опису та інтерпретації коронавірусної дійсності (Gębka-Wolak, 2020).

Морфологічне словотворення

Аналіз зібраного матеріалу засвідчив, що переважну більшість неолексем періоду коронавірусної пандемії в польській, як і в українській, мові утворено за допомогою морфологічного словотворення. Польський коронавокабуляр поповнився значною мірою за рахунок словоскладання. Зауважимо, що найактивнішим виявився компонент *korona-*: *koronaabsurd*, *koronaafera*, *koronaakcja*, *koronaaktywista*, *koronaambulans*, *koronaateista*, *koronabajka*, *koronabalagan*, *koronabezdušność*, *koronabezpieczeństwo*, *koronabieda*, *koronabiznes*, *koronablokada*, *koronabot*, *koronabrzuch*, *koronabunt*, *koronaburza*, *koronabus*, *koronabzdura*, *koronacelebryta*, *koronacena*, *koronachaos*, *koronacisza*,

koronacodzienność, koronacyrk, koronaczasy,
koronaczytanie, koronadane, koronadebil, koronadenialista,
koronadepresja, koronadetektyw, koronadisco, koronadług,
koronadomino, koronadowcip, koronadyktatura,
koronadyplomacja, koronadyskoteka, koronadyskryminacja,
koronadysydent, koronadziennik, koronadżuma,
koronaeksperyment, koronaemigracja, koronafakt,
koronafala, koronafaszysta, koronaferie, koronafestyn,
koronafilm, koronafobia, koronafundusz, koronagłupek,
koronagłupota, koronagłuptas, koronagorączka,
koronagospodarka, koronagrad, koronahejt, koronahelm,
koronahiena, koronahisteria, koronahorror, koronahumor,
koronaidiota, koronaifolinia, koronaimpreza, koronainfekcja,
koronajesień, koronakampania, koronakarnawał,
koronakataklizm, koronakatastrofa, koronakłamstwo,
koronakomisja, koronakoncert, koronakrach, koronakretyn,
koronakryzys, koronaksiążka, koronakwarantanna,
koronakwiecień, koronalans, koronalekarstwo, koronalekcje,
koronalek, koronalista, koronaluz, koronamajówka,
koronamakaron, koronamandat, koronamania,
koronamanipulator, koronamapa, koronamarazm,
koronamarketing, koronamaseczka, koronamaska,
koronamaskarada, koronamatrix, koronamatura,
koronamem, koronamenel, koronamiesiąc, koronamit,
koronamoto, koronamsza, koronanazista,
koronanegatywny, koronaniespodzianka, koronaniewolnik,
korananoc, korananosiciel, korananuda, koronaobjaw,
koronaobligacja, koronaobłąd, koronaobóz, koronaobrona,
koronaoddział, koronaodpady, koronaodporny,
koronaograniczenie, koronaopór, koronaoszust,
koronapacjent, koronapakiet, koronapanika,
koronaparanoja, koronapaszport, koronapatrol,
koronapauza, koronapieniądze, koronapierdolec,
koronapisanie, koronaplan, koronapłaża, koronaplucie,
koronapociąg, koronapogrzeb, koronapokolenie,
koronapolityka, koronaporód, koronapożyczka,
koronaprawo, koronapremia, koronaproblem,

koronaproгноза, koronapromocja, koronapropaganda,
 koronaprotest, koronaprotokół, koronaprzekręt,
 koronaprzerwa, koronaprzewrót, koronaprzypadek,
 koronapsychoza, koronapustka, koronarabuś, koronaraport,
 koronarasizm, koronarecesja, koronarekord,
 koronarestrykcje, koronareżim, koronarok, koronarozwód,
 koronarutyna, koronarząd, koronarzeczywistość,
 koronasadło, koronasceptyk, koronaschizofrenia,
 koronasegregacja, koronasekta, koronaselfie, koronasen,
 koronasesja, koronasezon, koronaskandal, koronasłużba,
 koronasmutek, koronasolidarność, koronaspisek,
 koronaspokój, koronaspotkanie, koronastatystyka,
 koronastop, koronastrach, koronastraszenie,
 koronastrategia, koronastres, koronastudia, koronasytuacja,
 koronaszaleństwo, koronaszal, koronaszczepionka,
 koronaszkoła, koronaszpital, koronaszstorm, koronaszuler,
 koronaszwaczka, koronaściema, koronaślub, koronaśmieci,
 koronaśmierć, koronaświat, koronaświęta, koronaświr¹,
 koronaświr², koronaświrus¹, koronaświrus², koronataniec,
 koronatelefon, koronateror, koronatest, koronathuszcz,
 koronatragedia, koronatsunami, koronaturysta, koronatusk,
 koronatyrania, koronauderzenie, koronaurlop,
 koronaustawa, koronawalentynki, koronawalka,
 koronawariat, koronawczasy, koronawesele,
 koronawiadomości, koronawiara, koronawiosna,
 koronawirusologia, koronawojna, koronawolne,
 koronawstyd, koronawybory, koronawyznawca,
 koronawyzwanie, koronazagrożenie, koronazakaz,
 koronazakupy, koronazamach, koronazaraza, koronazło,
 koronazniżka, koronazwątpienie, koronazart, koronazenada,
 koronazniwa, koronażywiół.

Ми зафіксували незначну кількість інновацій, утворених від covid. У польській мові ця лексема виявила меншу словотвірну активність, ніж в українській: covid-afera, covid-apokalipsa, covid-biznes, covid-cyrk, covid-dyktatura, covid-dysydent, covid-faszysta, covid-fobia, covid-klamstwo, covid-kultura, covid-niespodzianka, covid-obłęd, covid-

oddział, covid-odpady, covid-ofiara, covid-ograniczenie, covid-propaganda, covid-sekta, covid-sezon, covid-statystyka, covid-sytuacja, covid-terror, covid-trup, covid-tyrania.

Основоскладання – малопродуктивний спосіб творення польських коронанеологізмів: *baranowirus, deltowirus, epidemiosceptyk, epidemiosciema, makaronowirus, maseczkomania, maseczkopanika, mózgowirus, pandemiopsychoza, pandemiosceptyk, pandemiosciema, wirusosceptyk, wirusosciema, wymazobus.* Твірною основою для більшості композитів слугувала лексема *covid*: *covidohisteria, covidokwarantanna, covidomania, covidonazista, covidoodporny, covidopanika, covidopolityka, covidopsychoza, covidosceptyk, covidoszczepionka, covidosciema, covidoterror.*

Однією з активних словотворчих тенденцій періоду COVID-19 є накладання основ, тобто контамінація, або ж телескопія. Це спричинило появу нових лексем (найчастіше жартівливого та іронічного відтінку) в польському коронавокабулярі, серед яких можна визначити такі основні структурні типи контамінантів:

- 1) накладання повної форми першого слова на афезу другого: *covidarny* (*covid* + *solidarny*), *covidiota* (*covid* + *idiota*), *covidofrenia* (*covid* + *schizofrenia*), *epidemiokracja* (*epidemia* + *demokracja*), *kawantanna* (*kawa* + *kwarantanna*), *koronainfo* (*korona* + *informacja*), *koronagedon* (*korona* + *armagedon*), *koronalia* (*korona* + *juwenalia*), *koronapokalipsa* (*korona* + *apokalipsa*), *korontanna* (*korona* + *kwarantanna*), *maseczkomat* (*maseczka* + *automat*), *maskomat* (*maska* + *automat*), *memdemia* (*mem* + *pandemia*), *pandemiokracja* (*pandemia* + *demokracja*), *ściemdemia* (*ściema* + *pandemia*), *śmiercionka* (*śmierć* + *szczepionka*);
- 2) накладання апокопи першого слова на повну основу другого: *coviszkoła* (*covid* + *szkoła*), *infopandemia*

(informacja + pandemia), *pandemimika* (pandemia + mimika);

- 3) накладання апокопи першого слова на афезу другого: *infodemia* (informacja + pandemia), *kantdemia* (kantować + pandemia), *kłamdemia* (kłamstwo + pandemia), *picdemia* (picować + pandemia), *szwindemia* (szwidel + pandemia).

Продуктивністю серед коронавірусних інновацій характеризується суфіксальний спосіб. Найбільшу активність виявляють форманти *-k-*, *-ek*, *-owiec*, *-arz*, *-ysta*, *-ownik*, *-owicz*, *-eniec*, *-ista* та інші, за допомогою яких утворено назви осіб як чоловічої, так і жіночої статі: *antycovidianka*, *antyszczepk*, *antyszczepionkowka*, *antyszczepka*, *bezmaskowiec*, *covidek*¹, *covidianin* / *kowidianin*, *covidianka*, *covidiotka*, *covidka*, *covidoseptyczka*, *covidowiec*, *covid-sekciarz*, *covidziarz*, *koronabuntownik*, *koronaemigrant*, *koronahisteryczka*, *koronahisteryk*, *koronaidiotka*, *koronaimprezowicz*, *koronapanikara*, *koronapanikarz*, *koronasceptyczka*, *koronaspiskowiec*, *koronaszaleniec*, *koronaświrka*, *koronaświrusek*², *koronaterrorysta*, *koronawyborca*, *koroniarz*, *maseczkowiec*, *pfizerowicz*, *plandemista*, *plandemistka*, *plandemita*, *szczepak*, *szczepionkowiec*, *szczepka*¹, *szczyprawkowiec*, *wirusosceptyczka*, *wyszczepieniec*, *zaszczepieniec*. У неолексемах на позначення інфекції та щеплення застосовано суфікси суб'єктивної оцінки, за допомогою яких досягається відповідний емоційний відтінок (здебільшого іронії): *boosterek*, *covideczek*, *covidek*², *covidunio*, *coviduś*, *covidzik*, *koronaświrusek*¹. Зазначимо, що в наведених польських інноваціях періоду пандемії (на відміну від українських) використано лише зменшено-пестливі суфікси, натомість формантів, що формують деривати зі значенням згрубілості, немає. Є низка лексем зі значенням узагальненої ознаки, що утворені за допомогою суфіксів *-ość* (*bezmaseczkowość*, *bezmaskowość*, *covidarność*, *covidoodporność*, *koronaodporność*, *koronaśmiertelność*,

pandemiczność), *-oza* (*covidioza, pandemioza*). За допомогою формантів *-izm, -yzm* найчастіше утворюються неологізми на позначення критично-недовірливого ставлення до пандемії (*covid-faszym, covidianizm, covidiotyzm, covidonazizm, covidosceptycyzm, covidyzm, epidiosceptycyzm, koronadebilizm, koronafaszym, koronaidiotyzm, koronakretynizm, koronanazizm, koronasceptycyzm, wirusosceptycyzm*), а *-stwo, -ctwo* – на позначення якостей людини (*koronaoszustwo, koronawariactwo*). Також шляхом суфіксації з'явилися дієслово (*covidować / kowidować*), прислівник (*covidowo*) та лексеми із процесовим значенням (*covidowanie, okażańcowanie, oszmacenie, zakowidowanie*).

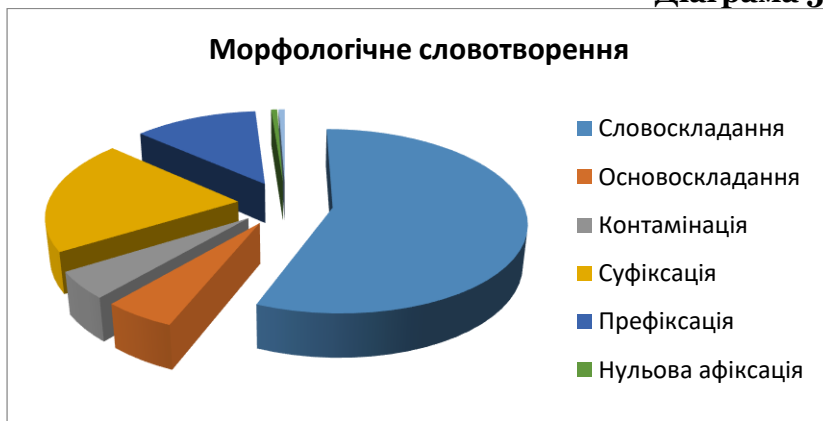
У процесі аналізу польського коронавокабуляру з'ясовано, що префіксація є менш продуктивною. Інновації за цією дериваційною моделлю були утворені за допомогою таких формантів:

- 1) *anty-* (*antycovid, antycovidianin, antycovidiański, antycovidiota, antycovidowiec, antycovidowy, antykorona, antykoronahisteria, antykoronaświr, antykoronaświrus, antykoronawirus, antykoronawirusowy, antykwarrantanna, antykwarrantanowy, antymaseczkowiec, antymaseczkowy, antymaskowy, antypandemiczny, antypandemista, antyszczepionka, antyszczypawka, antyszczypawkowiec*);
- 2) *bez-* (*bezcovidowiec, bezcovidowy, bezkoronawirusowy, bezmaseczkowiec, bezmaseczkowy, bezmaskowy*);
- 3) *pseudo-* (*pseudocovid, pseudocovidowiec, pseudocovidowy, pseudokorona, pseudokoronawirus, pseudokwarrantanna, pseudolockdown, pseudopandemia*);
- 4) *nie-* (*niecovidowy, niekoronawirusowy, nieszczepan*);
- 5) *przeciw-* (*przeciwcovidowy, przeciwkoronawirusowy*);
- 6) *pro-* (*procovidowy, proepidemiczny*);
- 7) *poza-* (*pozacovidowy, pozakoronawirusowy*).

Поляки активно послуговувалися префіксацією також як засобом творення коронанеологізмів із темпоральним значенням, про що свідчать численні інновації на кшталт *poscovidowiec*, *poscovidowy*, *pokoronawirusowy*, *pokwarantannowy*, *polockdownowy*, *popandemiczny*, *postcovidowy*, *postkoronawirusowy*, *postkwwarantannowy*, *postlockdownowy*, *postpandemiczny*, *przedcovidowy*, *przedkoronawirusowy*, *przedkwwarantannowy*, *przedpandemiczny*, *przedlockdownowy*. Зазначимо, що в українській мові функціює низка дієслів, утворених префіксальним способом, натомість у польській зафіксовано лише одне – *zascovidować*. Також бракує прикладів застосування постфіксації, що підтверджує неактуальність цієї дериваційної моделі в процесі творення польської пандемійної лексики.

Такі традиційні способи словотвору, як нульова афіксація (*covidolog* від *covidologia*, *koronawirusolog* від *koronawirusologia*, *koronapozytyw* від *koronapozytywny*, *antyszczep* від *antyszczepionkowiec*) та конфіксація (*nieszczepieniec*, *zaszczypawkowany*, *okagańcować*), є непродуктивними.

Діаграма 5

Проведений аналіз польськомовного пандемійного коронавокабуляру свідчить про те, що серед усіх

словотворчих моделей найвищу продуктивність мають словоскладання, суфіксація та префіксація.

Таблиця 4

Морфологічне словотворення:	Кількість	Відсоток
словоскладання	283	56,2%
основоскладання	26	5,2%
контамінація	24	4,8%
суфіксація	103	20,4%
префіксація	62	12,3%
конфіксація	3	0,6%
нульова суфіксація	3	0,6%
Всього	504	

Неморфологічне словотворення

Проведений аналіз польського пандемійного коронавокабуляру засвідчив, що неморфологічне словотворення є малорезультативним. Зокрема, деякі неолексеми періоду COVID-19 з'явилися шляхом переміщення з одного морфологічного класу до іншого без будь-яких змін, тобто внаслідок субстантивації: *koronachory*, *koronadodatni*, *koronapozytywny*, *koronawierzący*, *koronawrażliwy*, *oszmacony*, *wirusowatpiący*:

Sun&Fun odda pieniądze **koronadodatnim**. Wraz ze wznowieniem lotów do Egiptu Sun&Fun Holidays zapowiada, że pokryje koszty testów na koronawirusa [...]; A **oszmaconych**, bojących się wirusa, zamknąć w specjalnych obozach antywirusowych. Niech tam sobie noszą maski, zostają w domu i siedzą na kwarantannie, ile tylko dusza zapagnie; Trzeba izolować **koronawrażliwych** a nie rujnować życie normalnym ludziom.

Поповнення коронавірусного словника відбувається також через лексико-семантичний спосіб. За допомогою вже наявних у мові слів отримали вираження нові поняття й реалії:

- 1) лексеми *namordnik* і *kaganiec*, що раніше вживалися лише на позначення сітки на морду собаки або іншої тварини, отримали нове значення – маска;
- 2) лексема *odczepić się*, що мала значення ‘відступити від своїх переконань і принципів або відірватися від чого-небудь’, почала вживатися в контексті щеплення (‘виведення вакцини з організму’). Процес неосемантизації спостерігаємо також у слові *odszczypieniec*, що почали використовувати не лише для позначення особи, яка відступила від своїх переконань, а й на позначення того, хто намагається анулювати дію вакцини;
- 3) лексема *ukoronowany* позначає хворих на COVID-19, так званих коронованих.

Результатом мовної гри є поява інновацій на кшталт *koronawajrus*, *szczepan* (співвідношення між особою, яка зробила щеплення, та ім'ям *Szczepan*), *szczypawka* і *szczypawka*² (співвідношення між вакциною або особою жіночої статі, яка зробила щеплення, і комахоущипавкою), *szczypior* (співвідношення між особою, яка зробила щеплення, і неосвіченою людиною).

Запозичення

Поповнення словникового складу польської мови під час пандемії COVID-19 відбувалося також за рахунок перейнятих інновацій з англійської, що як *lingua franca* є доміантним джерелом запозичень. До неасимільованих можна зарахувати такі неолексеми: *corona-zombie*, *covideo*, *covid-party*, *covid-somnia*, *covid-time*, *maskne*. Прикладами адаптованих запозичень є неологізми на кшталт *covidologia*, *koronafejk* / *koronafake*, *koronanevs*, *koronanevsletter*, *koronaout*, *koronaparty*, *koronashopping*, *koronasomnia*, *koronateam*, *koronatime*, *koronaworkers*, *koronials*, *plandemia*, *scamdemia*, *twindemia*.

Зауважимо, що значна кількість інновацій польської мови має відповідники-англіцизми, тому розмежування запозичень і питомих польських короналексем досить проблемне.

Діаграма 6

Найпотужнішим джерелом поповнення коронавокабуляру польської мови слугує морфологічна деривація. Запозичення і неморфологічне словотворення є малопродуктивними, але їхній відсоток дещо вищий порівняно з часткою лексем, утворених таким способом в українській мові.

Спільне та відмінне в «ковідній» лексиці української та польської мов

Пандемія COVID-19 вплинула на всі сфери життя, доказом чого є, зокрема, поповнення різних тематичних груп польської та української мов новими лексемами. До зібраного матеріалу з двох мовних систем застосовано однаковий поділ: 1) хвороба, 2) заходи і засоби безпеки, 3) боротьба з хворобою й опір, 4) люди і стосунки між ними, 5) психічний стан та емоції, 6) економіка і фінанси, 7) політика й ідеологія, 8) освіта, 9) право і порушення,

10) екологія, 11) відпочинок, 12) культура і творчість, 13) час та періоди, 14) дійсність, 15) статистика, 16) інформація та дезінформація, 17) документи, 18) інше. Однак серед польських ковід-інновацій вирізняємо додаткове тематичне поле, що стосується релігії та понять, з нею пов'язаних.

Проведений лексико-семантичний аналіз 498 українських та 544 польських коронанеологізмів засвідчив, що носії обох мов схильні до метафоризації нового вірусу, яка є способом виразити емоції, скоментувати своє ставлення до ситуації, а також висловити оцінку того, що відбувається. На осмислення загрози COVID-19, заклик до посиленої уваги до власного здоров'я та життя спрямовані неолексеми, що порівнюють коронавірус із жахом, кінцем світу, стихійними лихами та війною. Найчастіше інновації, що використовують мілітарні або ж катастрофічні метафори, з'являються в засобах масової інформації, що мають на меті вплинути на дії суспільства та спонукати його до дотримання санітарного режиму. Зовсім інші функції та конотації притаманні неологізмам, що применшують небезпеку інфекції SARS-CoV-2 і висміюють тих, хто старанно виконує приписи служб охорони здоров'я. Такі лексеми спрямовані на подолання страху, напруги, відновлення рівноваги через позитивні емоції та сміх.

Подібні суспільні протиріччя та різноманіття настроїв характерні й для тематичного поля на позначення людей та стосунків між ними. І серед польських, і серед українських коронанеологізмів виокремлено декілька підгруп: 1) лексеми, що стосуються осіб, які визнають факт існування вірусу і старанно дотримуються всіх карантинних норм; 2) лексеми, що стосуються осіб, схильних до думки про перебільшення небезпеки хвороби або навіть переконаних у штучному походженні COVID-19 і спланованій пандемії; 3) лексеми, що стосуються осіб, які не мають чітко окресленої позиції і байдуже ставляться до коронавірусу; 4) лексеми, що стосуються осіб, які

використовують нові реалії у своїх цілях та наживаються; 5) лексеми на позначення дітей; 6) інші лексеми на позначення осіб; 7) лексеми на окреслення взаємин між людьми. В обох мовах зафіксовано випадки повної лексичної омонімії, коли ковід-інновації використовувалися на позначення двох опозиційних підходів до коронавірусу (наприклад, *covidiota* і *коронадіот*).

Інші тематичні групи неолексем української та польської мов мають подібне наповнення й відрізняються лише статистичними даними.

Таблиця 5

Тематичні поля ковід-лексики	Частка ковід- неологізмів в українській мові	Частка ковід- неологізмів у польській мові
Хвороба	21,9%	18,9%
Заходи та засоби безпеки	16,8%	7,4%
Опір	2,6%	4%
Люди та стосунки між ними	17,4%	25,9%
Психічний стан та емоцій	6,1%	7,6%
Економіка та фінанси	4,9%	4%
Політика та ідеологія	3,7%	4,9%
Освіта	3,7%	1,5%
Право та порушення	1%	1%
Екологія	0,8%	0,8%
Відпочинок	1,2%	3,2%
Культура та творчість	2,6%	3,2%
Час та періоди	7,7%	5,5%
Дійсність	1,2%	1,5%
Статистика	2,4%	1,7%
Інформація та дезінформація	2,2%	4%

Документи	1,6%	0,4%
Релігії та пов'язані з нею поняття	–	1%
Інше	2%	3,4%

Серед ковід-інновацій у польській мові найбільшу частку мають лексичні одиниці на позначення людей та стосунків між ними, натомість в українській – на окреслення хвороби. Значна різниця в кількісному співвідношенні помітна в тематичній групі «Заходи та засоби безпеки». Диспропорцію можна пояснити тим, що в польській мові лексема *карантин* не має такої словотворчої активності, як в українській мові, і є твірною основою лише для кількох слів. Неологізми, що стосуються екології, права та порушення, мають однаковий відсоток. У межах 1–2 % у польській мові більше інновацій на позначення опору, психічного та емоційного стану, політики та ідеології, відпочинку, культури та творчості, інформації та дезінформації, а в українській – на позначення економіки та фінансів, освіти, часу та періодів, статистики та документів.

Структурний аналіз польських та українських коронанеологізмів засвідчив, що переважну більшість неолексем періоду пандемії COVID-19 в обох мовах утворено за допомогою морфологічного словотворення.

Таблиця 6

Словотворення ковід-лексики	Частка ковід-неологізмів в українській мові	Частка ковід-неологізмів у польській мові
<i>Морфологічні способи</i>	94,8%	92,8%
Словоскладання	53,2%	52%
Основоскладання	5,8%	4,8%
Контамінація	5%	4,4%
Суфіксація	14,3%	19%
Префіксація	14%	11,4%

Конфіксація	0,2%	0,6%
Постфіксація	1,3%	–
Нульова суфіксація	1,1%	0,6%
Неморфологічні способи	1,6%	2,9%
Морфолого- синтаксичний спосіб	0,8%	1,3%
Неосемантизація	0,8%	1,7%
Запозичення	3,6%	4,2%

Найпродуктивнішою дериваційною моделлю є словоскладання, а мотиваційною основою для таких новотворів найчастіше є лексеми *корона* і *корона*. Меншу кількість інновацій утворено за допомогою компонентів *ковід* і *covid*. Зауважимо, що в польській мові формант *covid-* не виявив такої словотвірної активності, як в українській.

Однією з активних словотворчих тенденцій є використання суфіксації, що найбільш задіяна у процесі формування слів на позначення осіб та хвороби. У польській мові частка інновацій, утворених цим способом, є дещо вищою. Це пояснюється тим, що тематичне поле «Люди та стосунки між ними» в польській мові є домінантним.

Українська ковідна лексика багата на емоційно-експресивне забарвлення, саме тому в коронавокабулярі нашої мови функціують і зменшено-пестливі, і згрубілі форми, утворені за допомогою відповідних суфіксів. Натомість польському словниковому складу періоду пандемії притаманні лише демінутиви.

Продуктивність властива і префіксації, що виявила потенціал у творенні дієслів, лексем із темпоральним значенням та інновацій, пов'язаних із рухом противників коронавірусних обмежень і вакцинації. Проведений аналіз засвідчив, що в українській мові цей спосіб має більші можливості, доказом чого є, зокрема, низка нових дієслів (на відміну від польської, де функціює лише одна лексема,

що належить до класу дієслів), утворених за допомогою відповідних префіксів.

У досліджуваних мовах способи контамінації та основоскладання є менш уживаними, а конфіксація та нульова афіксація – непродуктивні. В українській мові зафіксовано декілька прикладів застосування постфіксації, натомість у польській – таких прикладів бракує, що підтверджує неактуальність цієї дериваційної моделі в процесі формування польської пандемійної лексики.

Неморфологічне словотворення є малорезультативним. Незначний відсоток українських і польських неолексем періоду COVID-19 з'явився шляхом субстантивації та неосемантизації. Поповнення словникового складу обох мов відбувалося також за рахунок запозичень. Однак багато польських та українських ковід-інновацій має агломовні відповідники, тому розмежування запозичених і питомих лексем є досить проблемним.

ВИСНОВКИ

Для української та польської мов кінця XX – початку XXI століття характерні спільні інноваційні процеси: глобалізація, варваризація, демократизація, термінологізація, мовна економія, мода на ті чи ті лексичні одиниці тощо. Ця низка тенденцій, способів і засобів поповнення й оновлення лексичної системи зумовлена взаємодією як лінгвальних, так і екстралінгвальних чинників, що є рушійною силою розвитку мови. Одним з останніх факторів, що детермінували появу значного корпусу новотворів, об'єднаних тематикою, стала пандемія коронавірусу COVID-19.

Нові реалії життя активізували кількісні зміни у словниковому складі досліджуваних мов, що підтверджує обсяг зібраного матеріалу: 498 українських ковід-інновацій та 544 польські неолексеми. Для впорядкування такого масиву «коронавірусних» неологізмів мовознавці здійснили чимало спроб класифікувати їх за тематичними групами. Однак коронавокабуляр як відкрита динамічна система знаходився в процесі постійних модифікацій, тому різні типології швидко втрачали свою актуальність і не охоплювали значної частини новотворів. Сьогодні ж пандемія COVID-19 поволі вщухає, а новий пласт лексики завершує формування й не так активно поповнюється інноваціями. Це дало нам можливість розробити більш цілісний тематичний поділ неологізмів періоду коронавірусної інфекції, що уможливило комплексну кількісно-якісну характеристику.

Для систематизації зібраного матеріалу виокремлюємо 18 лексико-семантичних полів ковід-інновацій в українській мові та 19 – у польській: 1) хвороба, 2) заходи і засоби безпеки, 3) боротьба з хворобою й опір, 4) люди і стосунки між ними, 5) психічний стан та емоції, 6) економіка і фінанси, 7) політика й ідеологія, 8) освіта, 9) право і порушення, 10) екологія, 11) відпочинок, 12) культура і творчість, 13) час та періоди, 14) дійсність,

15) статистика, 16) інформація та дезінформація, 17) документи, 18) інше; 19) релігія та пов'язані з нею поняття (стосується лише польських неолексем). Також розбудовано підполя окремих тематичних полів. Наприклад, у межах інновацій на позначення людей та стосунків між ними вважаємо за доцільне вирізнити лексеми на позначення осіб, які визнають факт існування вірусу і старанно дотримуються всіх карантинних норм; лексеми на позначення осіб, які схилиються до думки про перебільшення небезпеки хвороби або навіть переконані в штучному походженні COVID-19 і спланованій пандемії; лексеми на позначення осіб, які не мають чітко окресленої позиції і байдуже ставляться до коронавірусу; лексеми на позначення осіб, які використовують нові реалії у своїх цілях та для наживи; лексеми на позначення дітей; інші лексеми на позначення осіб; лексеми на окреслення взаємин між людьми.

Серед проаналізованих ковід-неологізмів досліджуваних мов найбільшу частку становлять тематичні групи на позначення людей і стосунків між ними (17,4 % – в українській, 25,9 % – у польській), хвороби (21,9 % – в українській, 18,9 % – у польській), психічного стану та емоцій (6,1 % – в українській, 7,6 % – у польській), заходів та засобів безпеки (16,8 % – в українській, 7,4 % – у польській). Інші лексико-семантичні поля менш представлені.

Переважає більшість новотворів періоду пандемії вербалізують багату палітру емоційних відтінків, за допомогою яких мовці виражали ставлення до обмежувальних заходів, окреслювали рівень загрози та пояснювали свої моделі поведінки. Особи, які сумнівалися в існуванні вірусу й доцільності заборон, спрямованих на подолання інфекції SARS-CoV-2, послуговувалися неолексемами з гумористичним, іронічним, часто й саркастичним звучанням, демонструючи таким чином глузування та зневагу до тих, хто не поділяв їхньої думки. Такі інновації стали маркерами сміхового дискурсу або ж

так званої епідемії сміху. Протилежні погляди та оцінність репрезентують законослухняні особи, які ретельно дотримуються санітарно-епідеміологічних приписів. В активному використанні «коронавіруючих» були неологізми, що виражали спектр негативних емоцій: хвилювання, тривогу, безнадію, страх, паніку. Лексем подібного звучання не бракувало й у засобах масової інформації, які, схилиючись до метафоризації нового вірусу, порівнювали COVID-19 із катастрофою, стихійними лихами, ворожою силою, з якою людство перебуває у стані війни. Такі інновації вважаємо маркерами епідемії страху, оскільки вони мали на меті не тільки апеляцію до здорового глузду людей, спонукання до відповідальної поведінки та дотримання санітарного режиму і коронавірусних обмежень, але й занепокоєння, залякування через наведення відповідних статистичних даних.

За результатами нашого дослідження можна стверджувати, що коронавокабуляри двох мов поповнилися здебільшого за рахунок словоскладання (53,2 % – в українській, 52 % – у польській). Менш продуктивними є суфіксація (14,3 % – в українській, 19 % – у польській), префіксація (14 % – в українській, 11,4 % – у польській), основоскладання (5,8 % – в українській, 4,8 % – у польській) та контамінація (5 % – в українській, 4,4 % – у польській). Найменшу кількість становлять лексичні одиниці, утворені за допомогою конфіксації, нульової афіксації та постфіксації (у польській мові взагалі не зафіксовано ковід-інновацій, утворених постфіксацією), а також неморфологічними способами словотворення – лише 1–2 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Бабелюк, О., & Дідух, Л. (2020). Способи творення неологізмів на позначення явищ COVID-19 в англомовному епідеміологічному дискурсі. *Львівський філологічний часопис*, 7, с. 5–12.
- Баранник, Д. (2001). Українська мова на межі століть. *Мовознавство*, 3, 40–47.
- Бібліотека «Мальвіна» та творча майстерня «Оберіг» запрошують на виставку ляльок-мотанок. *Управління культури та молоді Мелітопольської міської ради Запорізької області*. URL: <https://mvk.zp.ua/biblioteka-malvina-ta-tvorcha-majsternya-oberig-zaproschuyut-na-vistavku-lyalok-motanok/> (дата запити: 17.08.2022).
- Бондаренко, О. (2020). Аналіз морфологічних неологізмів англійської мови, створених у зв'язку з пандемією COVID-19. *Нова філологія*, 80/1, 79–83.
- Весна, Т., & Телецька, Т. (2020). Лексичні інновації періоду коронавірусної пандемії. *Записки з романо-германської філології*, 1 (44), 82–89.
- Ганечко, В. (2021). Термінологічна лексика за часів COVID-19: номінативний аспект. *Грааль науки*, 5, 209–213. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.04.06.2021.038> (дата запити: 25.10.2022).
- Датченко, Ю. (2021). Коронатвори в польській мові. У *Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах* (с. 47–49). Ліра. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_6obo2b7_632968.pdf (дата запити: 21.09.2022).
- Деркачова, О. (2020). COVID-неологізми в системі української мови. У *Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції* (73–74). МЦНД.
- Деркачова, О. (2021). Мовна картина Covid-ного світу: український контекст. *Język. Religia. Tożsamość*, 1 (23), 23–39.
- Долусова, Н., Красницька, К., & Степанюк Н. (2020). Глобальне явище CORONAVIRUS як новий концепт в англомовній лінгвокогнітивній картині світу. У *Актуальні питання гуманітарних наук* (с. 148–153). Дрогобич, вип. 32.

- Єрмоленко, С. (2004). Актуалізація. У *Українська мова*. Енциклопедія (с. 14). Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана.
- Єрмоленко, С. (2007). *Мова і українознавчий світогляд*. НДІУ, 2007.
- Жарко, С. (2021). Вербалізація коронавірусу в українському медіадискурсі. У *Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах* (с. 59–62). Ліра. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_60b02b7_632968.pdf (дата запиту: 21.09.2022).
- Жила, Т. (2022). Лінгвальна презентація коронавірусу в українському релігійному медійному дискурсі. *Філологічний часопис*, 1 (19), 52–59.
- Жулінська, М. (2021). Неологізми періоду пандемії як відображення суспільної свідомості. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, 1 (9), 63–72.
- Карпіловська Є. (2007–2008). Тенденції розвитку сучасного українського лексикону: чинники стабілізації інновацій. *Українська мова*, 4, 3–15; 1, 24–35.
- Карпіловська Є. (2009). Інновації в сучасній українській мові: чинники появи та тенденції усталення. *Rocznik Slawistyczny*, LVIII, 47–66.
- Карпіловська, Є. (2004). Динаміка сучасної української мови в словниках нового покоління (проект серії словників нової української лексики). *Українська мова*, 3, 3–29.
- Клименко, Н., Карпіловська, Є., & Кислюк, Л. (2008). *Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі*. Видавничий Дім Дмитра Бураго.
- Ковбасюк, Л. (2020). Коронавірус Covid-19 та номінативний склад сучасної німецької мови. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, 31 (70), 113–118.
- Колоїз, Ж. (2007). *Українська оказіональна деривація*. Акцент.
- Косович, О. (2021). «Корона-словотворчість» мови в умовах пандемії – 2020. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 32 (71), 30–37. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/1_2021/part_1/8.pdf (дата запиту: 12.10.2022).

- Лисиченко, Л. (2009) Динамічні процеси в українській мові кінця ХХ – початку ХХІ століття. *Лінгвістичні дослідження*, 28, 100–105.
- Лисичкіна, О., & Лисичкіна, О. (2020). Особливості неологізмів COVID-19 в англійській мові. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, 31 (70), 108–112.
- Маторіна, Н. (2021). Лексико-фразеологічні інновації в сучасній українській мові періоду коронавірусної пандемії. У *Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах* (с. 101–104). Ліра. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_6obo2b7_632968.pdf (дата запиту: 21.09.2022).
- Медведева, С., Никопорець, С., Гадайчук, Н., & Герасименко, Н. (2021). Порівняльний аналіз неологізмів англійської та української мов, що виникли внаслідок пандемії COVID-19. *Проблеми гуманітарних наук. Серія «Філологія»*, 48, 93–100.
- Навальна, М. (2011). *Динаміка лексики української періодики початку ХХІ ст.* Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Найсмішніші меми тижня. 24 канал. URL: https://24tv.ua/naysmishnishi_memi_tizhnya_obnuleniy_pu_tin_kosmonavt_nudga_ukrayintsiv_i_karantinki_valentinki_n1306690 (дата запиту: 29.09.2022).
- Омельчук, С. (2020). Відіменникові ад'єктиви «пандемічний» і «пандемійний» у сучасному українському лексиконі. *Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. Серія «Філологічні науки» / Current issues of Social studies and History of Medicine. Joint Ukrainian-Romanian scientific journal. Series «Philological sciences»*, 3 (27), 15–18.
- Омельчук, С., & Мандич, Т. Контекстний аналіз аббревіатури COVID-19 та лексичних варіантів її на перетині лексикології, словотвору й синтаксису. У *Challenges and achievements of European countries in the area of philological researches* (pp. 112–131). «Baltija Publishing». Vol. 2.
- Орел, А., & Кривич, М. Структурні особливості лексичних інновацій періоду COVID-19 в німецькій мові. У *Сучасна філологія: теорія та практика* (с. 81–86). Нац. академія СБУ.

- Петренко, А., & Чуланова, Г. (2021). Лексико-семантичні групи неологізмів пандемії COVID-19 в англійській мові. *Проблеми гуманітарних наук. Серія «Філологія»*, 48, 130–135.
- Попкова, А. (2021). Комунікативно-прагматичний потенціал складних слів періоду пандемії (на матеріалі українських газетних текстів). *Записки з українського мовознавства*, 8, 168–181. URL: <http://zum.onu.edu.ua/article/view/235534> (дата запити: 12.08.2022).
- Рись, Л., & Пасик, Л. (2020). Неологізми німецької мови під час коронакризи. *Кременецькі компаративні студії*, 10, 289–299. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18676/1/Rys_Pasyk_Article.pdf (дата запити: 10.10.2022).
- Романова, Н. (2021). Коронавірус і німецька мова. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського: Лінгвістичні науки*, 32, 94–105.
- Сандига, Л., Свиридчук, Т., & Романчук, С. (2020). Англійські неологізми коронавірусної кризи. *Лінгвістичні дослідження*, 53, 117–126.
- Серебрянська, І. (2018). Метафоризація освіти в мові ЗМІ (соціоморфні моделі). *Українське мовознавство*, 2 (48), 112–117.
- Сизонов, Д. (2021). Мовні інновації в добу інфодемії / Linguistic innovations in the Age of infodemic. У *Соціолінгвістика та парадигмальні зсуви у сучасному світі / Social Linguistics and Paradigm Shifts in Modern World* (с. 134–137). URL: <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/6627/document.pdf> (дата запити: 10.10.2022).
- Степаненко, М. (2021). Лексико-семантична система української мови в новітньому динамічному представленні. *Філологічний часопис*, 1 (17), 117–131.
- Стишов, О. (2003). *Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінця ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації)* [Дис. ... д-ра філол. наук]. Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні.
- Стишов, О. (2005). *Українська лексика кінця ХХ століття: на матеріалі мови засобів масової інформації*. 2-ге вид. Пугач.

- Стишов, О. (2012). Основні тенденції розвитку лексичного складу української мови початку XXI століття. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*, 1, 406–415.
- Стишов, О. (2013). Актуалізовані слова в українській мові кінця XX – початку XXI століття. *Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії*, 21 (3), 71–74.
- Стишов, О. (2015). Семантичні неологізми в дискурсі українськомовних мас-медіа початку XXI століття. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького національного університету*, 13, 364–374.
- Стишов, О. (2019). Динаміка лексичного складу сучасної української мови. *Лексикологія. Лексикографія*. Авторитет.
- Струганець, Л. (2002). Динаміка лексичних норм української літературної мови XX століття. Астон.
- Струганець, Л. (ред.). (2018). *Лексика на перетині наукових парадигм*. Осадца Ю. В.
- Таран, А. (2011). *Конкурування номінацій у сучасній українській літературній мові: тенденції стабілізації нової лексики*. Видавець Чабаненко Ю.
- Тараненко, О. (2004). Пасивний словник. У *Українська мова. Енциклопедія* (с. 462). Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана.
- Тараненко, О. (2015). *Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець XX – XXI ст.)*. Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Тимошук, Н. (2021). Неологізми на позначення явищ COVID-19: морфологічний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 35/5, 168–172.
- Українські боти для роботи та відпочинку. *Чорноморський національний університет ім. Петра Могили*. URL: <https://chmnu.edu.ua/ukrayinski-boti-dlya-roboti-ta-vidpochinku/> (дата запити: 12.09.2020).
- Фелоненко, М. (2021). Лінгвальні та соціолінгвальні аспекти появи нових слів, пов'язаних із світовою пандемією COVID-19. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*, 12 (80), 67–69.
- Франко, М. (2020). Сильні люди на карантині. Навіть найбільш міцне дерево падає від бурі. *Твоє місто*. URL: <https://tvoemisto.tv/blogs/koly-syla-staie-slabkistyuu-108424.html> (дата запити: 13.07.2022).

- Харченко, С. (2020). Новотвори періоду коронавірусної пандемії в медійному просторі України. *Міжнародний філологічний часопис*, 4, 104–110.
- Хода, Л. (2020). Мова реклами в часи пандемії коронавірусу COVID-19 (на матеріалі українських та словацьких текстів). *Південний архів (філологічні науки)*, 82, 130–134.
- Щепка, О. (2021). Український коронавокабуляр коронавірусу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 32 (71), 83–88.
- Юхно, Є. (2020). КОРОНАВІРУС як прецедентна одиниця в сучасному інформаційному просторі. *Лінгвістичні дослідження*, 53, 55–62.
- Breitenbach, D. (2021). 1,200 new German terms coined during pandemic. *DW*. URL: <https://www.dw.com/en/1200-new-german-terms-coined-during-covid-pandemic/a-56703789> (дата запиту: 01.09.2022).
- Chojnacka-Kuraś, M., & Falkowska, M. (2021). Neologizm plandemia jako amalgamat formalny i pojęciowy na tle innych wyrażen związanych z negowaniem pandemii koronawirusa. *Język Polski*, 3, 61–74.
- Cierpich-Kozieł, A. (2020). Koronarzeczywistość – o nowych złożeniach z członem korona- w dobie pandemii. *Język Polski*, 4, 102–117.
- Drózdź-Łuszczuk, K. (2022). Nowa leksyka języka polskiego – jej źródła i tendencje rozwoju (wybrane zagadnienia). *Poradnik Językowy*, 1, 71–88.
- Dubisz, S. (2013). Rozwój słownictwa polszczyzny ogólnej w jej najnowszych dziejach. W *70 lat współczesnej polszczyzny. Zjawiska, procesy, tendencje. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Janowi Mazurowi* (s. 109–130). Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Dunaj, B. (2000). O stanie współczesnej polszczyzny. W *Język trzeciego tysiąclecia* (s. 25–34). Kraków.
- Gębka-Wolak, M. (2020). Jak polszczyzna radzi sobie z koronawirusem? O środkach językowych wykorzystywanych do opisu rzeczywistości w czasie pandemii. *Dyskurs & Dialog. Czasopismo lepszej debaty publicznej*, 4, 159–173.
- Goltsova, M., & Chybis, L. (2021). Coronavirus neologisms in the English and Ukrainian languages. *International journal of philology*, 12 (1), 45–48. URL:

- https://www.dnu.dp.ua/docs/zborniki/ffil/program_6obo2b7_632968.pdf (дата запыту: 01.09.2022).
- Jadacka, H. (2001). *System słowotwórczy polszczyzny (1945–2000)*. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Kesselová, J., Budnikova, L., & Petrica, N. (2023). Súčasný Slovakistický výskum na univerzitách Ukrajiny. *Slovenská reč*, 88/3, 299–319.
- Koncewicz-Dziduch, E. (2022). Koronajęzyk – analiza terminologii związanej z pandemią koronawirusa w polskich i chorwackich przekazach medialnych. *Tertium*, 7/2, 58–74. DOI: <https://doi.org/10.7592/Tertium.2022.7.2.223>
- Kosmalska, W. (2020). Język w czasie epidemii, epidemia w języku. *Polonistyka. Innowacje*, 12, 209–220.
- Makowska, M. (2021). Język i obraz wobec koronawirusa. Przyczynek do rozważań nad komunikacją medialną w czasach pandemii. *Forum Lingwistyczne*, 8, 1–14.
- Matyjaszczyk-Łoboda, O. (2021). Opis jednostki leksykalnej covidianin. *Oblicza Komunikacji*, 13, 99–114.
- Ostromęcka-Frączak, B. (2016). Dokąd zmierza polszczyzna? *Rozprawy Komisji Językowej ŁTN*, 62, 81–89.
- Ożóg, K. (2001). *Polszczyzna przelomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia*. Wydawnictwo Otwarty Rozdział.
- Piotrowski, M. & Kacprzykowski, K. (2021). Koronamowa, czyli neologizmy powstałe w 2020 r. w związku z pandemią. Słownik słów covidowych. URL: <https://nadwyraz.com/blog/blog-ubierz-sie-w-slowa/koronamowa-czyli-neologizmy-powstale-w-2020-r-w-zwiazku-z-pandemia-sownik-slow-covidowych> (дата запыту: 23.10.2022).
- Pisarek, W. (1993). Moda w języku. *Ojczyzna – Polszczyzna*, 3, 56–63.
- Roig-Marín, A. (2021). English-based coroneologisms: A short survey of our Covid-19-related vocabulary. *English Today*, 37 (4), 193–195.
- Satola-Staškowiak, J. (2021). Wpływ pandemii na polską, bułgarską i czeską leksykologię. *Językoznawstwo*, 1 (15), 23–37.
- Smółkowa, T. (1998). Słownictwo – zmienność i stabilność. *Prace Filologiczne*, 43, 425–431.
- Szczepanik, W. (2020). Koronawirus w mediach: COVID COVIDA COVIDEM pogania. *Serwis ZDROWIE*. URL: <https://zdrowie.pap.pl/blog/byc-zdrowym/koronawirus-w->

- [mediach-covid-covida-covidem-pogania](#) (data zapitu: 10.10.2022).
- Waszakowa, K. (2005). *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny*. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Waszakowa, K. (2011). Polszczyzna przelomu XX i XXI wieku: dynamika procesów sprzyjających internacjonalizacji. *Исследования по славянским языкам*, 16 (1), 125–142.
- Waszakowa, K. (2019). Internacjonalizacja w słowotwórstwie polszczyzny przelomu XX i XXI w. jako przykład jednostronnych kontaktów językowych. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*, LXXV, 173–186.
- Włoskowitz, W. (2020). Koronawirus jako problem językoznawstwa polonistycznego. *Poradnik Językowy*, 7, 98–111.
- Zawidzka, E. (2020). Słownik terminów covidowych. URL: <https://sklep.alablaboratoria.pl/centrum-wiedzy/koronawirus-sars-cov-2-slownik-pojec/> (data zapitu: 23.10.2022).

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

1. Онлайн-словник неологізмів та сленгу сучасної української мови «Мислово». URL: <http://myslovo.com/>
2. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/>
3. Słownik języka polskiego PWN. URL: <https://sjp.pwn.pl/>
4. Wielki słownik języka polskiego PAN. URL: <https://wsjp.pl/>
5. Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego. Najnowsze słownictwo polskie. URL: www.obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДОСЛІДЖЕННЯ

- #шотам – <https://shotam.info/koronabulinh-v-ukraini-iaak-susidy-znushchaiutsia-z-khvorykh-na-covid-19-ta-iaak-dopomahaiut-video/>
- 0352 Сайт Тернополя – <https://www.0352.ua/news/3204651/kovid-surpriz-kabmin-vstanoviv-novi-karantinni-normi>
- 1000ideas.pl – <https://1000i.pl/blog/creative/koronanoc-czyli-o-reklamach-wielkanocnych-w-dobie-koronawirusa/>
- 24 lifestyle – <https://lifestyle.24tv.ua/v-merezhi-zyavilisya-mili-karantinki-yaki-mozhna-nadsilati-odne-odnomu-v-period-korona-virusu-n1303304>
- 24 канал – <https://24tv.ua/ne-zakritis-ne-zvilnyati-lyudey-vistoyati-zelenskiy-garyachi-novini-n1459646>
- 24 канал – <https://24tv.ua/pasazhirka-mala-pozitivniy-plr-test-reys-skyup-ukrayina-novini-n1771619>
- 300gospodarka.pl – <https://300gospodarka.pl/news/maseczki-rekawiczki-plastik-pandemia-smieci-eea>
- 33 канал – <https://33tv.com.ua/>
- 4lomza.pl – <https://4lomza.pl/forum/read.php?f=1&i=560944&t=560944>
- abcZdrowie – <https://portal.abczdrowie.pl/czwarta-fala-bedzie-fala-zgonow>
- ar25.org – <https://www.ar25.org/article/u-londoni-tryvayut-masovi-protesty-proty-plandemiyi-lokdauniv-i-psyhoteroru.html>
- ar25.org (коментар) – <https://www.ar25.org/pt/node/46557>
- ASPInews – <https://aspi.com.ua/news/zdorovya/u-ternopoli-zapidozrili-spalakh-koronainfekcii#gsc.tab=0>
- ASZ:dziennik – <https://aszdziennik.pl/136136.polityk-konfederacji-niezaszczepieni-mundurowi-to-nowi-zolnierze-wykleci>
- Bankier.pl – <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Rok-koronakrachu-na-GPW-Strach-szybkie-zyski-i-bolesne-nauczki-8062068.html>
- Barabooka – <https://www.barabooka.com.ua/dokumentalnij-film-pro-gurtok-napisator/>

- BBC News Ukrainian (коментар) – https://m.facebook.com/BBCnewsUkrainian/posts/4026411004057184?locale=th_TH
- BBC news Україна – <https://www.bbc.com/ukrainian/features-55452930>
- BBC news Україна – <https://www.bbc.com/ukrainian/features-58077780>
- BBS news Україна – <https://www.bbc.com/ukrainian/news-55472928>
- Beautystyleculture.com – <https://uk.beautystyleculture.com/7864163-denis-matsuev-nadezhda-obolentseva-and-others-about-the-changes-during-self-isolation-heroes>
- beskidzka24.pl – <https://beskidzka24.pl/wymazobus-w-akcji-pomoc-dla-osob-obloznie-chorych/>
- bielsko.biala.pl – <https://bielsko.biala.pl/aktualnosci/42648/artysci-na-koronauroplie-jak-dlugo-mozna-zyc-z-oszczednosci>
- BigKyiv – <https://bigkyiv.com.ua/czyfra-dnya-skilky-zlisnyh-bezmasochnykiv-oshtrafuvaly-v-pidzemci/>
- BigKyiv – <https://bigkyiv.com.ua/kovid-vechirka-u-lavri-moskovska-czerkva-zibrala-na-bogosluzhinnya-tysyachi-viryani-v-tysnyavi-i-bez-masok/>
- bikestats.pl – http://www.bikestats.pl/wycieczka/Plaskowyz-Twardowicki-142021_1954601.html
- Brovary-osvita.gov.ua – <http://www.brovary-osvita.gov.ua/instruktyvno-metodychna-zoom-narada-dlya-zastupnykiv-dyrektoziv/>
- Bystrzyca Kłodzka naszemiasto.pl – <https://bystrzycaklodzka.naszemiasto.pl/koronaosusci-majasię-dobrze-uważajcie/ar/c1-7678789>
- ChnNews.pl – <https://chnnews.pl/reszta-swiata/item/4786-walka-z-covid-tyrania-w-australii-brutalna-policja.html>
- cvu.org.ua – <http://www.cvu.org.ua/nodes/view/type:news/slug:reanimatsii-zavantazheni-na-86-kovid-sytuatsiia-u-vinnytsi-ta-oblasti-napruzhena>
- Delta Finance – <https://delta-finance.com.ua/yak-zahistiti-bankivsku-kartku-vid-shahrayiv/>

- Demotywatory.pl (коментар) – <https://demotywatory.pl/5090401/COVID-w-nastepnych-szkolach>
- Дерозакарпаття – <https://zak.depo.ua/ukr/zak/vidomiy-zakarpatskiy-likar-zvernuvsya-do-antikarantinshchikiv-202003201134656>
- Dlaedukacji.pl (коментар) – <https://www.portalsamorzadowy.pl/edukacja/wraca-nauka-zdalna-trudno-jest-w-tej-chwili-przesadzac,220367.html>
- do RZECZY – <https://dorzeczy.pl/opinie/189999/karwelis-kowidnianizm-jako-religia.html>
- dou.ua – <https://dou.ua/forums/topic/33843/>
- DW – <https://www.dw.com/pl/koronakryzys-w-lotnictwie-rekordowe-straty-lufthansy-airbus-redukuje-etaty/a-56768822>
- DW – <https://www.dw.com/pl/niemcy-zmieniaj%C4%85-prawo-%C5%BCeby-powstrzyma%C4%87-lockdownowy-chaos/a-57148162>
- DW – <https://www.dw.com/pl/ue-ambitniej-co-do-klimatu-ostro-w-obronie-lgbti/a-54946336>
- DW – <https://www.dw.com/uk/delta-variant-koronavirusu-strimko-poshyriuietsia-u-sviti/a-58065643>
- DW – <https://www.dw.com/uk/omikron-variant-koronavirusu-pochatok-kintsia-pandemii/a-60264845>
- DW – <https://www.dw.com/uk/%Do%BA%Do%BE%D1%80%Do%BE%Do%BD>
- Dzień Dobry TVN – <https://dziendobry.tvn.pl/styl-zycia/koronawirus-w-polsce-czy-jest-bot-glosowy-da310860-5327609>
- Dzień dobry TVN – <https://dziendobry.tvn.pl/zdrowie/profilaktyka-zdrowia/czym-jest-koronasomni-i-jak-ja-leczyc-da338732-5312666>
- Dziennik Zachodni – <https://dziennikzachodni.pl/katowice-marsz-o-wolnosc-szedl-mimo-blokady-policji-antycovidowcy-szli-bez-maseczek-przemawial-iwan-komarenko-i-anna-martynowska/ar/c1-15476450>
- Dziennik zarazy (коментар) – <https://dziennikzarazy.pl/7-12-statystyka-w-sluzbie-pandemicznosci-pandemii/>

- Dziennik Związkowy –
<https://dziennikzwiązkowy.com/koronawirus/fakty-mity-szczepionka-na-koronawirusa/>
- dziennik.pl –
<https://wiadomosci.dziennik.pl/polityka/artykuly/6465562.koronawirus-polityka-covid-19-glosowanie-wyborcy.html>
- dziennik.pl (komentarz) – <https://sport.dziennik.pl/sporty-zimowe/artykuly/8054314.turniej-czterech-skocznicy-testy-badania-koronawirus-klemens-muranka-kamil-stoch-dawid-kubacki.html>
- Dziennik.pl (komentarz) –
<https://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/8026934.lodz-pobicie-kobieta-maseczka-koronawirus-covid-19-epidemia-policja.html>
- ecency.com – <https://ecency.com/hive-193552/@browery/actifit-browery-20201012t161443443z>
- Eska.pl Hotplota – <https://www.eska.pl/hotplota/news/kolejna-z-covid-w-szpitalu-koronasceptyczna-aa-F7co-2w1R-7aAY.html>
- EURACTIV.pl – <https://www.euractiv.pl/section/instytucje-ue/news/koronaobligacje-holandia-mark-rutte-wopke-hoekstra-unia-europejska-kryzys-koronawirus/>
- Facebook –
https://m.facebook.com/jarek.kefir.bez.cenzury/photos/a.1428429373936959/3019873264792554/?type=3&paipv=0&eav=AfYSvZBi-np6q5XJgcqnzAZEof9u4kPMYQhMkBIwDCGGK4IKGr_H1F3ivDQSLxjmk&_rd=1
- Facebook –
https://m.facebook.com/jarek.kefir.bez.cenzury/photos/a.1428429373936959/2935425459904002/?type=3&_rd=1
- Facebook –
https://m.facebook.com/opolskagrupamilsimowa/posts/1335538546637613/?_rd=1
- Facebook –
<https://m.facebook.com/summerchallenge.fest/videos/>
- Facebook – <https://uk-ua.facebook.com/koljady/posts/315827030439686>
- Facebook –
<https://www.facebook.com/groups/Cinema.Club.Mistsevy/p/posts/1132833360591053/>

- Facebook – <https://www.facebook.com/photo/?fbid=1597052930660184&set=a.135296546835837>
- Facebook – <https://www.facebook.com/profile/100006264850672/search/?q=>
- Facebook – <https://www.facebook.com/tsn.ua/photos/%fafaq> – <https://pl.fafaq.eu/411-on-mewe-platforma-mediow-spolesznosciowych-zyskujaca-popularnosc-wsrod-zablokowanych-uzytkownikow-facebooka/>
- FOKUS.pl – <https://www.focus.pl/artykul/ruch-antymaskowy-rownie-w-sile-facebook-zamyka-grupy-dyskusyjne-za-szerzenie-dezinformacji>
- Forbes.pl – <https://www.forbes.pl/opinie/liderzy-i-kadra-kierownicza-doceniaja-znajomosc-trendow-rynkowych/49jj4r2>
- Forsal.pl – <https://forsal.pl/artykuly/1462367.polacy-dzwonia-na-infolinie-nfz-pytaja-o-koronawirus.html>
- Forsal.pl – <https://forsal.pl/lifestyle/zdrowie/artykuly/8246802.koronas-zczepionki-a-liczba-zgonow-skuteczność-szczepien-przeciw-covid.html>
- Forum Cro.pl – <https://www.cro.pl/po-prostu-peloponez-t54554-705.html>
- Forum Gazeta.pl – https://forum.gazeta.pl/forum/w,50,170800946,170800946,Antycovidowcy_z_rosji.html
- Forum Gazeta.pl – https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,172921534,172921534,4_dawki_rocznie_.html
- Forum GRYonline.pl – <https://www.gryonline.pl/So43.asp?ID=15483803>
- Forum Istotne.pl – <https://istotne.pl/boleslawiec/forum/AGdx/imprezy-halas-i-smieci-miedzy-cmentarzem-a-swietlica-w-zebrzydowej>
- Forum PhobiaSocialis.pl – <https://www.phobiasocialis.pl/thread-33623-page-28.html>
- Forum WIZAZ.pl – <https://wizaz.pl/forum/showthread.php?t=1274910&page=10>

- forum.gazeta.pl – https://forum.gazeta.pl/forum/w,50.172374541,172374541,Czy_szczepienia_na_covid_sa_przymusowe_.html
- forum.gazeta.pl – https://forum.gazeta.pl/forum/w,567.170378677,170378677,zasady_kwarantanny_dla_rodzicow_dzieci_szkolnych.html
- forum.pravda.com.ua – <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=1103863.23040>
- fotoafisha.com – <https://fotoafisha.com/vystavki/610-fotovistavka-koronaskop-abo-schasliviyy-kvitok.html>
- Fundacja Między Niebem a Ziemią – <https://miedzyniebemaziemia.pl/turnus-rehabilitacyjny-julci/>
- Galeria DNA – <http://www.dnagallery.pl/projekty/3/wernisaz-malgorzaty-jojnowicz-moniki-solorz-violi-tycz>
- Gazeta Olsztyńska (коментар) – <https://gazetaolsztynska.pl/689728,Szczepionek-ciagle-jest-jak-na-lekarstwo.html>
- Gazeta Pomorska – <https://pomorska.pl/koronalekcje-zobaczcie-co-potrafia-zrobic-uczniowie-nauczyciele-placza-jak-to-widzamy/ar/c1-14993535>
- Gazeta Prawna – <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/8240981,restrykcje-koronawirus-europa-zaostrzenie-znoszenie.html>
- Gazeta Prawna – <https://www.gazetaprawna.pl/wiadomosci/artykuly/1483728,ukraina-rzad-przedluzyl-ograniczenia-koronawirusowe-dokonca-lipca.html>
- Gazeta Prawna – <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/8330338,koronasceptycy-azyl-niemcy-bulgaria.html>
- Gazeta Wroclawska – <https://gazetawroclawska.pl/jestesmy-samotni-jak-nigdy-wczesniej-caly-kraj-bedzie-potrzebowal-psychologa/ar/c1-15443841>
- Gazeta Wyborcza (коментар) – https://m.facebook.com/wyborcza/posts/10159370505708557/?locale=ms_MY
- Gazeta.pl – <https://next.gazeta.pl/next/7,173953,25870715,wlosi-chca-pojechac-nad-moze-w-wakacje-maja-pomysl-na-koronaplaze.html>

- Gazeta.pl – https://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7.173952.2696820_6.dj-ujawnil-miejsca-nielegalnych-koronaimprez-teraz-dostaje.html
- Gazeta.pl (коментар) – <https://www.edziecko.pl/rodzice/7.79361.27598185.dzieci-zakazone-koronawirusem-trafiaja-do-szpitala-zakaznego.html>
- Gazeta.ua – <https://gazeta.ua/articles/life/hvorih-pobilshalo-svizhi-koronacifri-v-ukrayini/1067188>
- Geekweek – <https://geekweek.interia.pl/styl-zycia/ciekawostki/news-koronapokalipsa-2020-przepowiednie-wedlug-ktorych-koronawiru.nId,4478570>
- Głos Polski – <https://glospolski.nl/rzad-holandii-wprowadzi-lockdown-na-2-tygodnie/>
- Goleniów.naszemiasto.pl – <https://goleniow.naszemiasto.pl/antypandemiczny-ruch-oporu-w-goleniowie-pojawily-sie-ulotki/ar/c1-7885785>
- Gorod.cn.ua – https://m.gorod.cn.ua/news_134436.html
- gorzow24.pl – <https://www.gorzow24.pl/news/1/z-miasta/2020-04-20/koronapatrole-policji-i-zandarmerii-7479.html>
- Hromadske – <https://hromadske.ua/posts/u-yes-zayavili-pro-zagrozu-tvindemiyi-odnochasnogo-splesku-zahvoryuvanosti-na-covid-19-ta-grip>
- i.pl – <https://i.pl/kosmiczne-koronabzdury-fake-newsy-czasow-pandemii/ar/c1-14944586>
- i.pl – <https://i.pl/testy-na-koronawirusa-dlaczego-w-polsce-od-poczatku-robilismy-i-dalej-robimy-ich-za-malo-raport/ar/c1-14948354>
- ICTV – <https://ranok.ictv.ua/ua/videos/po-svyatih-mistsyah-koronavirus-ne-hodit-eksperti-pro-najabsurdnishi-koronamifi/>
- INN: Poland – <https://innpoland.pl/158237.maski-koronawirus-najlepsze-oferty>
- interfax-Україна – <https://ua.interfax.com.ua/news/general/714825.html>
- Interia zielona – <https://zielona.interia.pl/aktualnosci/news-plastik-z-pandemii-zalewa-swiat-odpady-medyczne-to-spyry-pro.nId,5805809>
- Interia.pl – <https://muzyka.interia.pl/wiadomosci/news-nergal-behemoth-zaszczepiony-trzecia-dawka-przeciwo->

- [koronaw.nId,5652866#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome](#)
- Irshava News (коментар) – http://www.irshava-news.com/NewsOpen/id_news_437527
- Issuu – <https://issuu.com/szosa/docs/szosa-2020-4-digital>
- Istotne.pl – <https://istotne.pl/boleslawiec/wiadomosc/Y76/trzecia-fala-w-boleslawcu-bedzie-nowy-oddzial-covidowy-zoz-z-140-lozkami-dla-zakazonych>
- iszczecinek.pl (коментар) – https://iszczecinek.pl/pl/691_koronawirus/21460_5-kobiet-zakazonych-koronawirusem-najnowsze-dane-sanepidu-.html
- Jaslo4u.pl – <https://www.jaslo4u.pl/gmina-szykuje-sie-do-przebudowy-i-termomodernizacji-budynku--newsy-jaslo-27092>
- Karantinka.exore.pro – <https://karantinka.exore.pro/>
- Katowice Dziś – <https://katowicedzis.pl/2020/03/szturm-klientow-na-market-budowlany-w-katowicach-przed-nawalem-milosnikow-koronashoppingu-sklep-trzeba-bylo-zamykac/>
- Klub Jagielloński – <https://klubjagiellonski.pl/2020/03/11/mamy-pandemie-kwarantanna-to-nie-koronaferie/>
- korfball.pl – <https://www.korfball.pl/1538/koronastrategia/>
- Korwin24.pl – <https://korwin24.pl/index.php/2021/11/28/13672/>
- Krytyka polityczna – <https://krytykapolityczna.pl/swiat/jak-prawica-korzysta-na-pandemii-provost/>
- Kurier Lubelski – <https://kurierlubelski.pl/po-dlugiej-koronaprzerwie-filharmonia-lubelska-wznawia-koncerty-z-udzialem-publicznosci/ar/c13-15620928>
- Kurier Lubelski – <https://kurierlubelski.pl/symfonia-losu-filharmonia-lubelska-wykonala-wyjatkowy-koncert-dla-medykow/ar/c13-15361503>
- Kwejk.pl (коментар) – <https://kwejk.pl/obrazek/3661575/tak-zimne-jest-tylko-serce-prezesa.html>
- LB.ua – https://lb.ua/society/2022/03/23/510739_ukraini_vigotovly_atimut_oralny.html

- LB.ua – https://lb.ua/world/2020/03/12/452300_biy_iz_koronatinn_yu.html
- Lega Artis – <https://legaartis.pl/blog/2021/11/28/europa-koronapsychoza-w-zwiazku-z-wariantem-omikron-znow-swieta-zagrozona/>
- Legnica.fm – <https://legnica.fm/wiadomosci/wiadomosci-fakty/16-fakty-legnica/32111-koronastrach-robi-swoje>
- Lena Bloor – <http://lena-bloor.com/marze-o-prostym-zyciu-a-ty>
- Leopolis.news – <https://leopolis.news/post/42772/masky-na-oblychchi--novyy-zasib-tyrani-mojnovladciv>
- liceum.bystrzyca.eu – <https://liceum.bystrzyca.eu/2020/03/18/to-niezwykle-wazne-pomimo-tej-izolacji-czuc-ze-nie-jest-sie-samemu-czyli-o-koronasolidarnosci/>
- Lokalna24.pl – <https://www.lokalna24.pl/artykul/6248.protest-pracownikow-grupy-azoty-zak-sa-o-karpiowe>
- Mądra ochrona – <https://madraochrona.pl/artykuly/powrot-doszkol-od-czego-zaczac-wskazowki-dla-nauczycieli/>
- marie claire – <https://marieclaire.ua/uk/obshhestvo/karantin-v-portugalii-glazami-ukrainki>
- marucha.wordpress.com – <https://marucha.wordpress.com/2020/11/20/wolne-tematy-80-2020/>
- Matrix-info – <https://matrix-info.com/maska-majbutnogo/>
- Med. express.pl – <https://www.medexpress.pl/bialy-dom-obwinia-facebook-a/82265>
- Memy pandemiczne – <https://www.memypandemiczne.pl/category/wirus/>
- Mind – <https://mind.ua/news/20209487-niderlandi-planuyut-stvoriti-koronafond-dlya-krayin-yaki-najbilshe-postrazhdali-vid-covid-19>
- Mind – <https://mind.ua/publications/20207778-infodemiya-koronavirusu-yak-likari-ryatuyut-svit-vid-dezinformacijnogo-vibuhu>
- mirabell.blogspot.com – <https://mirabell.blogspot.com/2020/06/koronastudia-czyli-o-2-semesterze.html>
- Misyjne.pl – <https://misyjne.pl/rachunek-sumienia-z-marnowania-zywnosci/>

- Money.pl (коментар) – <https://www.money.pl/gospodarka/niemcy-nie-wyplaca-zasilku-chorobowego-niezaszczepionym-w-polsce-brakuje-takich-dzialan-6686263890430464a.html>
- mp.pl – <https://www.mp.pl/covid19/covid19-aktualnosci/283447,swecja-dobrowolne-restrykcje-nie-sprawdzily-sie>
- na: Temat – <https://natemat.pl/333133,julia-wroblewska-ostro-o-koronasceptykach>
- na: Temat – <https://natemat.pl/380639,bozena-dykiel-o-plantemii-koronawirusa-i-o-walce-z-depresja>
- na: Temat – <https://natemat.pl/320887,zamknieto-izbe-przyjeczszpitala-w-gdanskuchorzy-przewozeni-do-grudziadza?CD=>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2020/12/01/koronaswirpsychiatrzy-zbadaja-mezczyzne-ktory-zaatakowal-kobieta-za-uwage-o-braku-maseczki/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2021/01/20/tekturowy-koronarezim-sa-kody-qr-dla-zaszczepionych-ale-nie-ma-aplikacji-ktora-miala-je-weryfikowac/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2021/02/07/koronadyskryminacja-polacyw-niemczech-alarmuja-ze-przez-te-obostrzenia-zagrozony-jest-ich-byt/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2021/04/07/policyjne-koronazniwa-kontrola-grzywny-i-jeszcze-raz-mandaty/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2021/04/22/koronamajowka-napelnej-inspektorzy-i-funkcjonariusze-nie-odpoczna-rzadszykuje-zmasowane-kontrola/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2021/11/16/koronacyrk-pociag-moze-zostac-zatrzymany-jesli-pasazer-ma-objawy-covid-19/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2021/11/17/zaszczepili-87-proc-obywateli-a-koronafala-wzbiera-zapowiadaja-powrot-obostrzen-restrykcji-nakazow-i-zakazow/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2021/12/04/policyjne-polowanie-na-bezmaskowcow-niemal-150-tys-mandatow-w-cztery-miesiace/>
- Nczas.com – <https://nczas.com/2022/01/22/koronaprotest-w-lublinie-mocne-slowa-ratownika-medycznego-video-foto/>
- Newsua.one – https://newsua.one/news-video/taemni-blogerifofisu-prezidenta-ukraini-watchdogs_info.html

- News-ukraine.info – <https://news-ukraine.info/news-ukraine-and-worlds/84768-treyleri-tizhnya-dev-d-bou-enton-hopk-ns-dzherem-ayrons-dzhek-chan.html>
- Nowa Konfederacja – <https://nowakonfederacja.pl/koronadlugi-zostana-z-nami-na-dlugo/>
- Nowiny24 – <https://nowiny24.pl/za-nami-koronarok-sportowcy-jednak-nie-dali-sie-zarazie-sportowe-podsumowanie-roku-2020-na-podkarpaciu/ar/c2-15371450>
- Nowości+ – <https://plus.nowosci.com.pl/a-jednak-proces-covidka-ktora-z-kwarantanny-wyszla-na-zakupy-stanie-przed-sadem-w-toruniu/ar/c15-15339758>
- o2.pl – <https://www.o2.pl/arttykul/koronawirus-policjant-w-koronahelmie-ostrzega-przed-zarazeniem-6494466898069633a>
- o2.pl (komentarz) – <https://www.o2.pl/informacje/mowila-ze-tylko-idioci-umieraja-na-wirusa-wlasnie-zmarla-na-covid-6724207744486368a>
- o2.pl (komentarz) – <https://www.o2.pl/informacje/powrot-do-szkol-rzad-oglosil-kiedy-rozpoznana-sie-stacjonarne-lekcje-6597582424181632a>
- Obozrevatel – <https://news.obozrevatel.com/ukr/sport/tennis/dzhokovich-prograw-sud-i-bude-deportowanij-iz-avstralii.htm>
- OKO.press – <https://oko.press/antypandemisci-walczą-z-systemem-maseczkami-i-koronawirusem>
- OKO.press – <https://oko.press/polscy-celebryci-zachwalaja-koronawczasy-na-zanzibarze-wspieraja-grozna-mistyfikacje>
- Olsztyn.com.pl – <https://www.olsztyn.com.pl/mikroblog-wpis,2679.html>
- Onet kobieta – <https://kobieta.onet.pl/koronaslub-lekarz-i-pielegniarka-pobrali-sie-w-szpitalnej-kaplicy/hyxv5r4>
- Onet SZCZECIN – <https://wiadomosci.onet.pl/szczecin/koronawirus-w-polsce-zachodniopomorskie-brakuje-sprzetu-i-personelu/g833qyo>
- Onet wiadomości – <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/maseczkowa-ciuciubabka/66v57p9>
- Onet wiadomości – <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/warzecha-to-bedzie-rok-wyjatkowo-kiepski-idzie-tsunami-komentarz/l79klcz>

- Onet wiadomości – <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/konflikt-polski-z-ue-spor-uderza-w-morawieckiego-rosnie-niechec-w-pis/g4x4phe>
- Onet wiadomości – <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/koronawirus-w-polsce-hejt-w-wobec-lekarzy-pielegniarek-i-ratownikow/desomdw>
- Oświęcim [naszemiasto.pl](https://oswiecim.naszemiasto.pl) – <https://oswiecim.naszemiasto.pl/koronawirus-smieszy-studentow-koronalia-czas-zaczac-memy/ar/c1-7594019>
- ototorun.pl (коментар) – <https://ototorun.pl/artykul/nie-zyje-wykladowczyni/1251516>
- Pap.pl – <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1017657%2Crzeczp-ospolita-koronasceptycyzm-i-antysemityzm-ida-ze-soba-w-parze.html>
- Parkiet – <https://www.parkiet.com/waluty/art19927851-koronagedon>
- PCh24.pl – <https://pch24.pl/koronawybory-czyli-jak-wirus-usunal-w-cien-kampanie-prezydencka/>
- piotrbein.net – <https://piotrbein.net/2021/04/30/lizniewicz-jaka-nacja-rzadzi-rynkiem-kapitalowym-zydowskie-masy-ofiara-terroru-banksterskiego/>
- PISM – https://pism.pl/publikacje/Koronadyplomacja_Turcji_wyk-orzysztanie_epidemii_w_tureckiej_polityce_zagranicznej
- PLANETA – <https://www.planeta.pl/Wiadomosci/Polska/KORONATSUN-AMI-UDERZYLO-W-POLSKE.-Pandemia-nas-zalewa-15-10-2021>
- PLANETA – <https://www.planeta.pl/Wiadomosci/Polska/Kwarantanna-narodowa-na-Boze-Narodzenie-Adam-Niedzielski-ostrzega>
- PLANETA – <https://www.planeta.pl/Wiadomosci/Polska/Niepokojacy-atak-koronawirusa.-Nowy-rekord-zakazen-w-Polsce-24-11-2021>
- PLANETA – <https://www.planeta.pl/Wiadomosci/Swiat/Koronawirus-Korea-Poludniowa.-46-osob-zakazonych-SARS-COV-2-w-kosciele>

- Platfor.ma – <https://platfor.ma/topic/turbotovirus-br-yak-ukrayintsi-robylat-dobro-pid-chas-karantynu/>
- Płock wyborcza.pl – <https://plock.wyborcza.pl/plock/7,35681,25923338,zostan-pogromca-koronanudy-wez-udzial-w-konkursie-i-wygraj.html>
- podkasty.info – https://www.podkasty.info/katalog/podkast/6686-Koronaspok%C3%B3j/Koronaspok%C3%B3j_10_Od_paniki_w_Wuhan_do_masowych_szczepie%C5%84
- Polityka – <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1971352.1.nie-wierzacy-w-koronawirusa.read>
- Polityka – <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/1969258.1.br-azylia-prezydent-oskarzany-o-ludobojstwo.read>
- Polsatnews.pl – <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2021-04-12/paszporty-covidowy-w-ue/>
- PolskieRadio – <https://www.polskieradio.pl/129/53/Artykul/2740622%2CKoronapozytywy-wedlug-Volkswagena>
- Pomagam.pl – <https://pomagam.pl/pustowchacie>
- Poznań Wyborcza.pl (коментар) – <https://poznan.wyborcza.pl/poznan/7,36001,26345774,koronawirus-rekordowa-liczba-przypadkow-w-wielkopolsce-az.html#sortBy:Popularity-Desc>
- Poznan.pl – <https://www.poznan.pl/mim/turystyka/events/2020-04-27/korontanna-w-czasie-infodemii-czyli-wyklad-online-z-cyklu-uamowi,117210.html>
- Press – https://www.press.pl/tresc/60993,gazeta_pl-wprowadzila-cotygodniowy-inny-koronanewsletter
- probapera.org (коментар) – <https://probapera.org/publication/13/54618/koronaveresen.html>
- Propolski.pl – <https://propolski.pl/koronapanika-w-natarciu-siedziala-piec-godzin-w-toalecie-bo-nie-chciala-nikogo-zarazic/>
- Przegląd Olkuski – <https://przeglad.olkuski.pl/epidemia-czy-koronasciema-opinie-mieszkanow/>
- PRZYPINKA.pl – <https://przypinka.pl/koronamatura-2020-przypinki-dla->

- maturzystow?fbclid=IwY2xjawGdo_JleHRuA2FlbQIxMAABHXDuRyhP_mmmMbLFq7ythKzmIDOEmFE9ZrIRu5pN5yUYmZJhWWFjDLYVoQ_aem_8xtp1wYVZe2LFMn_Gl6dNQ
- PULS Medycyny – <https://pulsmedycyny.pl/koronadomino-zabiera-szpitalom-personel-medyczny-987122>
- pulsHR.pl – <https://www.pulshr.pl/praca-tymczasowa/dualizm-rynku-pracy-poglebia-sie-pandemiczny-kryzys-moze-wychowac-koronapokolenie,76705.html>
- Radio Eska – <https://www.eska.pl/braniewo/braniewskie-koronaszczepki-zamiast-nudzic-sie-w-domu-zaczely-robic-maseczki-aa-rmSK-WtYH-L57n.html>
- Radio Eska – <https://www.eska.pl/slaskie/katowice-agresywny-przeciwnik-maseczek-atakuj-ludzi-w-galerii-i-na-dworcu-video-aa-UeoP-Wtxq-Bcf1.html>
- Radio Eska – <https://www.eska.pl/slaskie/kolejny-rekord-ponad-800-zakazen-koronawirusem-w-polsce-jednej-doby-tak-zle-jeszcze-nie-bylo-aa-S64G-hShL-kxoS.html>
- Radio Szczecin – <https://radioszczecin.pl/1.405582.10052020-stan-epidemiczny-dzien-piecdziesiaty-sz>
- RMF24 – https://www.rmf24.pl/raporty/raport-koronawirus-z-chin/najnowsze-fakty/news-kto-sie-boi-koronawirusa-koronaterrorysta-oblizywal-dezodora.nId.4403870?fbclid=IwAR3m5Z7piEUO35mlQ6-HrIgbEz672j5vHwKCN8Q_AgUfberHzrVjC3AzKS4#crp_stat_e=1
- RMF24 – https://www.rmf24.pl/raporty/raport-koronawirus-z-chin/polska/news-koronabajki-dla-doroslych-czyli-jak-wirus-trafil-do-swiata-b.nId.4461639#crp_state=1
- Rp.pl – <https://www.rp.pl/komentarze/art8954011-szuldrzynski-ryzyko-epidemiokracji>
- Rp.pl – <https://www.rp.pl/swiat/art751461-korona-rozwoj-w-japonii-zamkniete-pary-maja-siebie-dosc>
- Rynekaptek.pl – <https://www.rynekaptek.pl/marketing-i-zarzadzanie/odszczep-sie-antyszczepionkowcy-atakuja-plakatami,43263.html>
- Sądecznanin.info – <https://sadecznanin.info/o-zdrowiu-sadecznan/psychologiczna-demolka-relacji-dzieci-i-rodzicow-w-czasach-koronazarazy>
- Salon24 – <https://www.salon24.pl/u/wawel24/1121146.sensacyjny->

- [wywiad-z-dr-vera-sharav-covidyzm-to-nazizm-w-nowoczesnym-wydaniu](#)
- Socvektor.org.ua – <https://www.socvector.org.ua/?p=1506>
- Spider’sweb – <https://spidersweb.pl/2021/09/antyszczepow-juz-totalnie-pogielo.html>
- Spider’sweb+ – <https://spidersweb.pl/plus/2022/09/pokolenie-alfa-co-to-jest-edukacja-dzieci-pandemia>
- Spojrzenie z kanapy – <https://spojrzeniezkanapy.pl/polecane-transfery-przed-gw5-2/>
- Stopfake.org – <https://www.stopfake.org/uk/fejk-v-kanadi-politsejski-pobili-cholovika-za-porushennya-karantinu/>
- SUPERexpress – <https://www.se.pl/warszawa/warszawa-koronaszkola-czeka-na-uczniow-sprawdz-co-czeka-dzieci-od-1-wrzesnia-wideo-galeria-aa-gnWA-zptj-E4Ho.html>
- suspilne.media – <https://suspilne.media/culture/126226-covid-eksperiment-v-ispanii-pisla-koncertu-na-pat-tisac-ludej-zahvorili-dvoe/>
- Szczecinek.com (коментар) – <https://szczecinek.com/artukul/dluzsza-waznosc/1241951>
- tematrzekamleka.pl – <https://www.tematrzekamleka.pl/koronaprod-czyli-o-porodzie-w-czasie-pandemii/>
- THE EPOCH TIMES – <https://www.epochtimes.com.ua/novyny-suspilstva/nimeckyy-polityk-krytykuye-vyrobnyka-vakcyn-pfizer-kovidioty-zlovzhyvannya-vladyu-i-maniya-velychi-138085>
- TOKfm – <https://www.tokfm.pl/Tokfm/7.103087.25946960.waza-sie-losy-kidawy-blonskiej-koronakampania-zabila-te-kandydature.html>
- TOPNews Україна – <https://top-news.com.ua/mista/lviv/nadnij-sczeni-z-vovkom-iz-voll-strit-lvivska-biznes-trenerka-rozkazhe-yak-rozvynty-biznes-v-ukrayinskyh-realiyah/>
- tripmydream.ua – <https://tripmydream.ua/media/layfhak/skasyvannja-rejsiv-cherez-koronavirysa-jak-povernuti-groshi-za-kvitki>
- tuŻory.pl – <https://www.tuzory.pl/wiadomosci/harcerze-majadosc-koronaimprezowiczow-publikuja-zdjecia-z-okolic-smieszka.wia5-3311-19372.html>
- tv5 – <https://tv5.zp.ua/news/jaki-shahrajski-shemi-u-2020-roci-stali-najpopuljarnishimi-v-ukraini/>

- tv7+ – <https://tv7plus.com/novini/korona-gumor-oglyad-najpopularyarnishyh-memiv-povyazanyh-z-koronavirusom/>
- Tvn24 – <https://tvn24.pl/tvnmeteo/najnowsze/prace-nadszczepionka-na-covid-19-nabraly-rozpedu-z-czym-mierza-sie-badacze-4954051>
- TVP 3 Olsztyn – <https://olsztyn.tvp.pl/58113404/koronaraport-ponad-200-zakazen-w-samym-olsztynie>
- TVP info – <https://www.tvp.info/47802091/koronawirus-wlochy-rabus-w-masce-schwytany-w-supermarkecie-wieszwiecej>
- TVP info – <https://www.tvp.info/50571825/alarm-koronaglutota-czyli-wysyp-bzdur-wokol-pandemii>
- TVP info – <https://www.tvp.info/52802108/usa-administracja-joego-bidena-ma-podniec-podatki>
- TVP tygodnik – <https://tygodnik.tvp.pl/47448775/w-czasach-zarazy-ludzie-wszedzie-zachowuja-sie-podobnie-panika-wybuchu-gdy-choroba-jest-nieznana>
- TVP TYGODNIK – <https://tygodnik.tvp.pl/57897166/lek-przed-szczypawka>
- Twitter – <https://twitter.com/MarinaChikitita/status/1247466170598465536,07.04.2020>
- Twitter – <https://twitter.com/Magmag77711777/status/1478812547474202624>
- Twitter – <https://twitter.com/pashaxvi/status/1308253648917590016?lang=bn>
- Twitter – <https://twitter.com/pluviophil15/status/1544719931316617217>
- Twitter – <https://twitter.com/SzmerLasu/status/1464479559873712129>
- Twitter – <https://twitter.com/ohreallyguys/status/1244334223428894721/photo/1>
- Tygodnik Kępiński – <http://www.tygodnikkepinski.pl/recenzja-o-humorze-i-usmiechu-jak-rozmieszac-siebie-i-innych/>
- ua.news – <https://ua.news/ua/covid/severnaya-koreya-mozhet-stat-ystochnykom-novyh-mutatsyj-koronavyrusa>
- UA.NEWS – <https://uazmi.org/news/post/gnkYG135pnyrZeL67ZleSe>

- UAR – <https://ua-reporter.com/uk/news/specoperaciya-sbu-na-pidpilniy-typografii-v-zakarpatti-falshuvaly-tysyachi-svidoctv-pro>
- Uniwersytet Warszawski – <https://www.facebook.com/fanpageUW/photos/sezon-obronny-powoli-dobiega-ko%C5%84ca-a-my-og%C5%82aszamy-konkurs-na-najbardziej-pozytyw/3426757104077681/>
- UNN 23 – <https://www.unn.com.ua/uk/news/1964975-u-noviy-zelandiyi-kovid-protesti-nabirayut-novikh-obertiv>
- vcolnuft.volyn.ua – <https://vcolnuft.volyn.ua/uchast-u-vseukrayinskij-zoom-konferentsiyi-osvitorium-pro-krayeznavstvo-ta-istoriyu/>
- VDALO – <https://vdalo.info/na-peredovij-koronavijny-u-kamyanczi-stvoryly-mobilnu-grupu-medykiv/>
- Wąbrzeźno-cwa.pl – <https://wabrzezno-cwa.pl/arttykul/lepiej-morsowac-niz/1259368>
- Walutomat – <https://www.walutomat.pl/poradnik/koronauderzenie-radzi-kryzysem/>
- Wiadomości Turystyczne – http://www.wiadomosciturystyczne.pl/aktualnosci/aktualnosc-i/3358.0.0.o.sunfun_odda_pieniadze_koronadodatnim.html
- wiadomosci.wp.pl – <https://wiadomosci.wp.pl/koronawirus-i-koronaworkersi-stracili-prace-szukaja-nowej-na-czas-epidemii-6490285263931009a>
- Więści24 – <https://wiesci24.pl/2020/09/03/kolejny-bubel-prawny-pis-sedziowie-podwazaja-legalnosc-wypisywania-koronamandatow/>
- Więści24 – <https://wiesci24.pl/2021/03/04/przez-rok-wladza-klamala-i-uprawiala-propagande-psl-przedstawia-7-grzechow-pis-zwiazanych-z-pandemia/>
- Włodawa.net – <https://wlodawa.net/112-wczoraj-we-wlodawie-44-latek-z-lomaz-zlamal-koronaustawe/>
- wPolityce.pl – <https://wpolityce.pl/polityka/524505-koronadisco-bawi-sie-jakby-mialo-nie-byc-jutra-tak-bedzie>
- wPrawo.pl – <https://wprawo.pl/korona-oszustwo-to-zbrodnia-przeciw-ludzkości-niemiecki-prawnik-zapowiada-miedzynarodowy-pozew-zbiorowy-wideo/>

- WPROST biznes – <https://biznes.wprost.pl/technologie/10315683/gdzie-w-polsce-nie-ma-koronawirusa-dokladna-mapa-powiatow.html>
- WPROST sport – <https://sport.wprost.pl/10310853/helmut-marko-chcial-stworzyc-korona-oboz-dla-kierowcow.html>
- Wrota Podlasia – https://www.wrotapodlasia.pl/pl/kultura/kultura_sztuka/repertuar/wertep-na-podlasiu-potrzeba-smiechu-i-wzruszen.html
- wrzesnia.naszemiasto.pl – <https://wrzesnia.naszemiasto.pl/wrzesnia-te-fotografie-wywolaly-dyskusyjna-burze-czy-to/ar/c1-7719465>
- wyborcz.pl Łódź – <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7.35136.27659294.koronawirus-mieszka-sie-z-grypa-grozi-nam-twindemia-alarmuja.html>
- wyborcza.biz – <https://wyborcza.biz/biznes/7.177151.25850973.rynek-nieruchomosci-w-czasie-epidemii-lowcy-okazji-czekaja.html?disableRedirects=true>
- wyborcza.pl – <https://wyborcza.pl/magazyn/7.124059.25912372.eksperci-rozkladaja-rece-politycy-udaja-ze-panuja-nad-sytuacja.html>
- Wyborcza.pl (коментар) – <https://wyborcza.pl/7.75399.26491966.wloskie-regiony-robia-wszystko-by-uniknac-obostrzen-lacznie.html?disableRedirects=true>
- Wyborcza.pl (коментар) – <https://wyborcza.pl/TylkoZdrowie/7.137474.28045681.gdy-jeden-z-domownikow-jest-zakazony-omikronem-cala-rodzina.html?disableRedirects=true>
- Wyborcza.pl Bielsko-Biała – <https://bielskobiała.wyborcza.pl/bielskobiała/7.88025.25926370.maskomaty-na-najwiekszych-osiedlach-w-bielsku-bialej-kazdy.html>
- Wykop.pl – <https://www.wykop.pl/tag/heheszki/wszystkie/next/entry-47952521/>
- Wykop.pl – <https://www.wykop.pl/tag/wpisy/polityka/wszystkie/next/entry-53009069/>
- YouTube – <https://www.youtube.com/watch?v=QfeQ4xFd9Ig>

- Zahid.net – https://zaxid.net/golovniy_koronaskeptik_norvegiyi_pomer_vid_koronavirusu_pislya_domashnih_vechirok_n1517653
- ZMIANYnaZIEMI.pl – <https://zmianynaziemi.pl/bezczenzury/interpol-ostrzega-ze-na-rynku-moga-pojawic-sie-podrobione-szczepionki>
- Życie.news – <https://zycie.news/ciekawostki/24388-ministerstwo-zdrowia-wciaz-pracuje-nad-pandemia-najnowsze-dane-nie-pozostawiaja-zludzen-zbliza-sie-planowana-druga-fala-zakazen>
- Апостроф – <https://apostrophe.ua/ua/news/world/ex-ussr/2020-04-27/v-rossii-ustroili-dikuyu-kovid-pati-posredilitsyi-i-narvalis-na-kopov-video/195196>
- Апостроф. Суспільство – <https://apostrophe.ua/ua/article/society/2020-04-16/eyforiya-dlya-okrujayuschey-sredyi-kakie-ekologicheskie-posledstviya-prineset-korona-krizis/32261>
- Балканський оглядач – <https://nep.facebook.com/BalkanObserverforUkraine/photos/a.344723309341030/1064488894032031/?type=3>
- Буг – <http://bug.org.ua/news/11-khabariv-za-tyzhden-proponuvaly-prykordonnykam-shchob-unyknuty-karantynku-514138/>
- Вечірній Кам'янець – <https://vk-kp.info/novyny-ukrainy-ta-svitu/15705-koronafobiia-shcho-robyty-shchob-ne-ziity-z-rozumu-vid-strakhu-5-porad>
- Вечірній Київ – <https://vechirniy.kyiv.ua/news/59929/>
- Високий замок – <https://wz.lviv.ua/news/424973-postkoronavirusnyi-syndrom-shcho-varto-znaty-liudiam-iaki-vzhe-perekhvorily-na-covid>
- Вокс Україна – <https://voxukraine.org/konspirologiya-kanada-buduye-kontstabori-zaradi-bezpeki-gromadyan-vid-covid-19/>
- Вокс Україна – <https://voxukraine.org/npravda-tramp-zaklikaye-ne-nositi-maski-ne-buti-rabami-ta-ne-viriti-v-baranovirus/>
- Волинські новини – <https://www.volynnews.com/news/all/ostanniy-shans-luchan-klychut-na-peredkarantynnyy-kontsert-harmyder/>
- Волинські новини (коментар) – <https://www.volynnews.com/news/all/volyn-zabezpechena-neobkhidnym-prote-epidemiia-tilky-pochynayetsia-/>

- Волинські новини (коментар) –
<https://www.volynnews.com/news/all/volyn-zabezpechena-neobkhdnym-prote-epidemiia-tilky-pochynayetsia/>
- Галас – <https://galas.te.ua/2022/02/>
- Галичина – <https://galychyna.if.ua/analytic/v-umovah-karantynu-proyti-viprobuвання-i-chogos-navchitis/>
- Главком – <https://glavcom.ua/interviews/andriy-yarmak-ukrajina-ne-tilki-povtorila-pomilki-italiji-ale-shche-y-primnozhila-jih--668905.html>
- Громадський простір – <https://www.prostir.ua/?news=v-ukrajini-startuje-desyatydennyj-onlajn-marafon-dlya-veteranivok-ta-vsih-hto-pratsyuje-z-vijskovymy>
- Гроші YouTube – <https://www.youtube.com/watch?v=Oc-9qa2tBEY>
- Дніпропетровська ОДА – <https://adm.dp.gov.ua/news/nadnipropetrovshchyni-viyavili-12-novih-vipadkiv-covid-zahvoryuvannya>
- Економічна правда –
<https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/2/681991/>
- Ексклюзив ТСН – <https://tsn.ua/exclusive/navchannya-rozbratu-distanciyka-za-dva-roki-tak-i-ne-otrimala-priynatnoyi-formi-schob-zadovilniti-batkiv-i-vchiteliv-1969801.html>
- Європейська правда –
<https://www.eurointegration.com.ua/news/2021/09/25/7128246/>
- Європейська правда –
<https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/03/31/7108180/>
- Європейська правда –
<https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/04/8/7108494/>
- Європейська правда –
<https://www.eurointegration.com.ua/news/2021/11/26/7130802/>
- Європейська Солідарність –
<https://eurosolidarity.org/2021/10/21/iryna-gerashhenko-nasovisti-obmezhenoyi-bezvidpovidalnoyi-amoralnoyi-vlady-tysyachi-smertej-ukrayincziv/>

- Знай.уа – <https://breaking.znaj.ua/360416-larisa-nicoy-znayshla-provinu-nechistoji-sili-u-pandemiji-maliy-i-zliy-zhiti-zavazhaye>
- Золотоноша City – <https://zoloto.city/articles/72824/chiplatitimus-zolotoniski-shashlichniki-tisyachni-shtrafi-za-dozvillya-u-lisi>
- Католицький оглядач – <http://catholicnews.org.ua/ispaniya-koronarozluchennya-za-24-godini-dramaticzni-naslidki-vimushenogo-karantinu>
- Кий-інфо – <https://kyiinfo.com.ua/pislya-shheplennya-vid-kovidu-potribno-oberigatys-tak-samo-yak-i-do-shheplennya-moz/>
- Київ.Медіа – <https://kyiv.media/news/koshty-na-liky-ta-komunalku-uryad-rozshyryv-programu-vepidtrymka>
- Кореспондент.net – <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4281379-pora-oduzhuvaty-yak-ukraina-hotuietsia-do-koronavyboriv>
- КОРОТКО про все у Вінниці – <https://www.korotko.vn.ua/vinnychany-vyvchayut-kovidni-kolyadky/>
- Мінфін – <https://minfin.com.ua/ua/realty/articles/gde-kupit-kvartiru-u-morya-za-10-tys/>
- МІСТО – <https://mi100.info/2021/04/06/frankivski-medyyk-rozpovily-yak-vony-vylikuvaly-cholovika-z-legenyamy-urazhenyumu-na-70/>
- Народний оглядач – <https://www.ar25.org/article/koronoaferachyslo-ymovirnyh-smertey-vid-covid-v-italiyi-vypravleno-zi-132161-do-3783-u-35>
- НБ бізнес – <https://biz.nv.ua/ukr/experts/svitova-ta-ukrajinska-ekonomika-inflyaciya-chi-deflyaciya-prognoz-ostanni-novini-50108455.html>
- НВ – <https://nv.ua/ukr/opinion/lokdaun-yak-z-koronavirusom-boryutsya-v-estoniji-ostanni-novini-50129539.html>
- НВ – <https://nv.ua/ukr/world/countries/u-rosiji-vid-covid-19-pomre-blizko-2-milyoniv-lyudey-ivan-yakovina-ostanni-novini-50193090.html>
- НВ Бізнес – <https://biz.nv.ua/ukr/experts/pidtrimka-zahodu-na-velosini-signali-vidnovlennya-ekonomiki-i-plan-putina-golovne-50121416.html>

- НВ Бізнес – <https://biz.nv.ua/ukr/experts/skorochennya-pid-chas-karantinu-chi-zahistit-pracivnikiv-nove-zakonodavstvo-50079678.html>
- Новий шлях. Українські Вісті – <https://newpathway.ca/covid-19->
- НТН – <https://m.facebook.com/ntn.channel/videos//>
- НТН – <https://ntn.ua/uk/video/news/2021/11/24/53485>
- Останній бастион – https://bastion.tv/alyeksyej-kungurov-koronavirus-fejk-debili-peremogli_n34814
- Перший український інформаційний телеканал «5 канал» – <https://www.5.ua/polityka/khto-stoit-za-reviziieiu-movnoho-zakondavstva-pidsumky-tyzhnia-z-annoiu-miroshnychenko-219141.html>
- Пильний погляд – <https://www.poglyad.info/2022/02/22/kovid-statystyka-zamynulu-dobu-51/>
- Погляд – <https://poglyad.te.ua/polityka/strongnavishho-ternopolyu-psevdokarantynstrong.html>
- Політичний форум – <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=1090727.60;wap2>
- Правда Волинь – <https://pravda.volyn.ua/koronarealnist-ukraina-na-mezhi-serjoznykh-potriasin/>
- Правда Волинь – <https://pravda.volyn.ua/koronavirus-epidemiia-iaka-vbyvaie-ekonomiku/>
- Про Ковель – https://prokovel.com/kovel_2020/1765-.html
- Процес – <https://processer.media/ua/zumbombing-ta-zaboronishho-zaraz-vidbuvaetsya-z-zoom/>
- Прямий – <https://prm.ua/v-ukraini-hotuietsia-koruptsiyna-afera-storichchia-spravzhnie-kovid-maroderstvo-ivasiuk/>
- Радіо.Трек – <https://radiotrek.rv.ua/articles/namordnyk-zalyshyte-billu-geytsu-yak-pratsyuie-antykovidnyy-ruh-v-ukraini-up-263282.html>
- РадіоТрек – <https://radiotrek.rv.ua/news/273859.html>
- Радіо MAXIMUM – https://maximum.fm/shcho-take-trevelshejming-i-chomu-vin-stav-osoblivo-aktualnim-u-period-pandemiyi-covid-19_n181833
- Радіо Свобода – <https://www.svoboda.org/a/30508570.html>
- Ранок з Інтером – <https://www.facebook.com/ranok.inter/videos>

- РБК-Україна – <https://www.rbc.ua/ukr/news/evakuiovannye-uhanya-pribyli-novye-sanzhary-1582195629.html>
- Слово Варвинщини – <https://www.varvaslovo.com.ua/desyatki-sortiv-klematisiv-vinogradu-plodovix-derev-i-yagidnikiv-dekorativnix-bagatorichnikiv-proponuyut-varvinski-sadivniki-nosenki/>
- Слово і діло – <https://www.slovoidilo.ua/2021/12/22/novyna/suspilstvo/om-ikron-shtam-mensh-smertelnyj-vtrychi-zaraznishyj-delta-shtam-vchenyj>
- Суспільне – <https://suspilne.media/122465-vakcinacia-v-avto-u-francii-vidkrili-persij-vakcidrajv/>
- Суспільне Культура – <https://suspilne.media/118280-vsi-ci-onlajn-strimingi-z-vistavok-strasenno-nudni-intervu-z-paskalem-gilenom-ta-marlis-de-munk/>
- Суспільне Новини – <https://suspilne.media/168308-na-lvivsini-1633-ludej-gospitalizovani-u-kovid-viddilenna-likaren/>
- Телеканал Україна – <https://kanalukraina.tv/news/golovna-tema-koronovannye-kto-iz-ukraincev-imeet-immunitet-k-covid-19>
- Ужгородка – <https://www.uzhgorodka.uz.ua/20459.html>
- Україна молода – <https://umoloda.kyiv.ua/number/3581/180/145248/>
- Українська правда – <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/05/27/7253395/>
- Українська правда – <https://www.pravda.com.ua/news/2020/07/3/7258043/>
- Українська правда – <https://www.pravda.com.ua/news/2021/06/22/7297993/>
- Українське радіо – <http://www.nrcu.gov.ua/news.html?newsID=95465>
- Укрінформ – <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3386051-koronakriza-avstria-vitratila-na-pidtrimku-goteliv-i-restaurantiv-ponad-4-milardi.html>
- Укрінформ – <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3110146-drugu-hvilu-covid19-evropa-tez-zustricae-lokdaunom-ale-makim.html>
- Укрінформ – <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3375963-na-antikarantinnij-protest-u-brusseli-vijsli-tisaci-ludej.html>

- УНІАН – <https://www.unian.ua/health/country/lyashko-nebezpeku-shtamu-delta-bachat-usi-okrim-kovidiotiv-i-antivakcinalnikiv-novini-ukrajini-11584894.html>
- УНІАН – <https://www.unian.ua/ecology/covid-vidhodi-v-ukrajini-na-starih-skladah-znayshli-tonni-nebezpechnogo-smittya-foto-video-11319179.html>
- ФАКТИ – <https://fakty.com.ua/ua/videos/chomu-ukrayinski-medyky-masovo-hvoriyut-na-koronavirus/>
- ФБУ – https://www.fbu.org.ua/news/federation_news/1223.html&lang=en
- Форум «Українська правда» – <https://forum.pravda.com.ua/index.php?topic=1081331.0>
- Форум Kidstaff – <https://sovet.kidstaff.com.ua/question-3081264-8>
- Форум Overclockers.ua – <https://forum.overclockers.ua/viewtopic.php?p=3267302>
- Цензор.нет (коментар) – https://censor.net/ua/news/3275724/covidsertyfikat_pid_chas_lokdaunu_dozvolyt_maty_mojlyvist_hodyty_na_robotu_moz
- Цензор.нет (коментар) – https://censor.net/ua/news/3284420/zaprovadjennya_lokdaunu_zalejyt_vid_svidomosti_suspilstva_v_pytannjah_vaktsynatsiyi_glava_minfinu_marchenko
- Чортків City – <https://chortkiv.city/articles/126164/chortkivskij-epidemiolog-chomu-j-2021-mu-svitit-znak-kovidu-ta-yak-koronuvalosya-selo-sosulivka->

ДОДАТКИ

Додаток А

Коронанеологізми в українській мові

1. Covid-детектив
2. Covid-лікарня
3. Covid-стрес
4. Zoom-етикет
5. Zoom-зустріч
6. Zoom-конференція
7. Zoom-лекція
8. Zoom-нарада
9. ZOOM-практичне
10. Автоковід
11. Антивакс
12. Антиваксер
13. Антивакцинальний
14. Антикарантин
15. Антикарантинний
16. Антикарантинник
17. Антиковід
18. Антиковідист
19. Антиковідний
20. Антиковідник
21. Антиковідниця
22. Анतिकорона
23. Анतिकоронавірус
24. Анतिकоронавірусний
25. Анतिकоронний
26. Антимасковий
27. Антимасочний
28. Антимасочник
29. Антимасочниця
30. Антипандемічний
31. Барановірус
32. Безковідний
33. Безкоронавірусний
34. Безкоронний
35. Безмасковий
36. Безмасочний
37. Безмасочник
38. Безмасочниця
39. Бустерка
40. Вакцидрайв
41. Вакциноафера
42. Вакцинобум
43. Відкарантинити
44. Відкарантинитися
45. Вірусоскептик
46. Віруспруденція
47. Голомордий
48. Дельта-варіант
49. Дельта-вірус
50. Дельта-штам
51. Дельтовий
52. Дистанційка
53. Докарантинити
54. Докарантинний
55. Доковідний
56. Докоронавірусний
57. Докоронний
58. Допандемічний
59. Жижизація
60. Закарантинити
61. Закарантинитися
62. Заковідити
63. Заштрикізація
64. Зумбомбінг
65. Зум-вебінар
66. Зум-заняття
67. Зум-злив
68. Зумінар
69. Зумозалежність
70. Зум-рейд

71. Інфодемія
72. Інфопандемія
73. Кавоізоляція
74. Карантець
75. Карантинень
76. Карантинитися
77. Карантинка¹
78. Карантинка²
79. Карантинка³
80. Карантинник
81. Карантинниця
82. Карантиносесія
83. Карантинчик
84. Карантин-шеймінг
85. Карантинщик
86. Карантинщиця
87. Карантікули
88. Карантіндер
89. Карантіні
90. Ковід-апокаліпсис
91. Ковідарій
92. Ковід-атеїст
93. Ковід-афера
94. Ковід-безпека
95. Ковід-безпечний
96. Ковід-бізнес
97. Ковід-божевілля
98. Ковід-булінг
99. Ковід-вакцина
100. Ковід-вечірка
101. Ковід-виклик
102. Ковід-вимога
103. Ковід-випадок
104. Ковід-відділення
105. Ковід-відходи / covid-відходи
106. Ковід-віруючий
107. Ковід-гейт
108. Ковід-госпіталізація
109. Ковід-госпіталь
110. Ковід-гроші
111. Ковід-дані
112. Ковід-диктатура
113. Ковід-дисидент
114. Ковід-дисидентка
115. Ковід-дисидентство
116. Ковід-дисидентський
117. Ковід-документ
118. Ковід-експеримент
119. Ковідень
120. Ковіденя¹
121. Ковіденя²
122. Ковід-епоха
123. Ковід-жертва
124. Ковід-захист
125. Ковід-зашуганий
126. Ковідизм
127. Ковідик
128. Ковідисько
129. Ковідити
130. Ковідитися
131. Ковідіще
132. Ковідіал
133. Ковідіант
134. Ковід-інфекція / covid-інфекція
135. Ковід-інфікований / covid-інфікований
136. Ковідіот
137. Ковідіотизм
138. Ковідіотка
139. Ковідіотський
140. Ковід-істерик
141. Ковід-істерія
142. Ковідка¹
143. Ковідка²
144. Ковідка³
145. Ковід-карантин
146. Ковід-карта
147. Ковід-катастрофа
148. Ковід-концтабір
149. Ковід-криза

150. Ковід-культура
151. Ковід-ліжко
152. Ковід-лікарня
153. Ковід-ліки
154. Ковідло
155. Ковід-локдаун
156. Ковід-мародерство
157. Ковід-маска
158. Ковід-настрашений
159. Ковід-наступ
160. Ковід-небезпека
161. Ковід-небезпечний
162. Ковід-невразливі
163. Ковід-негативний
164. Ковід-несподіванка
165. Ковідний
166. Ковідник
167. Ковідниця
168. Ковіднутися
169. Ковідняк
170. Ковідобісся
171. Ковід-обмеження /
covid-обмеження
172. Ковідовакцинація
173. Ковідовдарений
174. Ковідозалежний
175. Ковідолог
176. Ковідологія
177. Ковідоманія
178. Ковідомаразм
179. Ковідомор
180. Ковідонацизм
181. Ковідоніміка
182. Ковідонісець
183. Ковідопаніка
184. Ковідополітика
185. Ковідотерор
186. Ковідотирання
187. Ковідіфренік
188. Ковідіфренія
189. Ковідішиза
190. Ковідішизанутий
191. Ковідішмурдяк
192. Ковід-ангідот
193. Ковід-пакет
194. Ковід-паспорт / covid-
паспорт
195. Ковід-паспортизація
196. Ковід-паті
197. Ковід-патруль
198. Ковід-пауза
199. Ковід-пацієнт
200. Ковід-пацієнтка
201. Ковід-пневмонія
202. Ковід-позитивний
203. Ковід-показник
204. Ковід-пофігіст
205. Ковід-премія
206. Ковід-прогноз
207. Ковід-пропаганда
208. Ковід-протест
209. Ковід-протокол
210. Ковід-психоз
211. Ковід-реальність
212. Ковід-сектант
213. Ковід-сертифікат
214. Ковід-симптоми
215. Ковід-ситуація
216. Ковід-скандал
217. Ковід-скептик
218. Ковід-скептицизм
219. Ковід-служба
220. Ковід-сміття
221. Ковід-сомнія
222. Ковід-спротив
223. Ковід-статистика
224. Ковід-суперечка
225. Ковід-сюрприз
226. Ковід-тайм
227. Ковід-терор
228. Ковід-тест
229. Ковід-груп

230. Ковід-урок
231. Ковід-фаталіст
232. Ковід-фашизм
233. Ковід-фашист
234. Ковід-фобія
235. Ковід-фонд
236. Ковід-фронт
237. Ковід-хаос
238. Ковід-хвиля
239. Ковід-хворий
240. Ковід-центр
241. Ковід-цунамі
242. Ковід-цькування
243. Ковід-шахрай
244. Ковід-штам
245. Ковідько
246. Коронаабсурд
247. Коронаактивіст
248. Коронаапокаліпсис
249. Коронаармагедон
250. Коронаатеїст
251. Коронааффера
252. Коронабандит
253. Коронабезпечний
254. Коронабезумство
255. Коронабізнес
256. Коронабісся
257. Коронабожевілля
258. Коронаборотьба
259. Коронабот
260. Коронабрехня
261. Коронабудні
262. Коронабулінг
263. Коронабум
264. Коронабунт
265. Коронабус
266. Коронавайрус
267. Коронавакцина
268. Коронавересень
269. Коронавесілля
270. Коронавечірка /
 корона-вечірка
271. Коронавибори
272. Коронавиклик
273. Коронавимога
274. Коронавипадок
275. Коронавідпустка
276. Коронавійна
277. Коронавіруска
278. Коронавірусний
279. Коронавірусно
280. Коронавіруючий
281. Коронавітер
282. Коронавсесвіт
283. Коронавт
284. Коронагроші
285. Коронагрудень
286. Коронагумор
287. Коронадайджест
288. Коронадебютант
289. Коронадепресія
290. Коронадиктатура
291. Коронадипломатія
292. Коронадисидент
293. Коронадурість
294. Коронаекологія
295. Корона-експеримент
296. Коронажарт
297. Коронажах
298. Коронажовтень
299. Короназагроза
300. Короназалежний
301. Короназалежність
302. Короназараза
303. Короназахист
304. Короназбитки
305. Короназло
306. Короназмова
307. Короназнижка
308. Короназомбі
309. Коронадіот

310. Коронаїдіотизм
311. Коронаінфекція
312. Коронаінфікований
313. Коронаінфо
314. Коронаістерія
315. Коронакарантин
316. Коронакарта
317. Коронакатастрофа
318. Коронакомісія
319. Коронакриза
320. Коронакризовий
321. Короналихо
322. Короналокдаун
323. Коронамайдан
324. Коронаманія
325. Коронамаразм
326. Коронамаркетинг
327. Коронамистецтво
328. Коронаміф
329. Коронамор
330. Корона-напасть
331. Коронанебезпечний
332. Коронановини
333. Коронаоблігація
334. Коронаобмеження
335. Коронаопір
336. Коронаоптиміст
337. Коронаосінь
338. Коронапаніка
339. Коронапанікер
340. Коронапараноя
341. Коронапаспорт
342. Коронапаті
343. Коронапатруль
344. Коронапауза
345. Коронапацієнт
346. Коронапереворот
347. Коронаплан
348. Коронапозика
349. Коронапозитив
350. Коронапозитивний
351. Коронаполітика
352. Коронапоміч
353. Коронапошесть
354. Коронаправо
355. Коронапремія
356. Коронапрогноз
357. Коронапропуск
358. Коронапротест
359. Коронапротокол
360. Коронапсихоз
361. Коронарасизм
362. Коронареальність
363. Коронарежим
364. Коронарекорд
365. Коронареcesія
366. Коронарік
367. Коронарозлучення
368. Коронасвіт
369. Коронасектант
370. Коронаситуація
371. Коронаскандал
372. Коронаскептик
373. Коронаскептицизм
374. Коронаскептичний
375. Коронаскоп
376. Коронасмертність
377. Коронасмерть
378. Коронасміття
379. Коронасомнія
380. Коронасплоїтейшн
381. Коронастатистика
382. Коронастихія
383. Коронастрах
384. Коронастрес
385. Коронатайм
386. Коронатанець
387. Коронатерор
388. Коронатест
389. Коронатінь
390. Коронатуризм
391. Коронаудар

392. Коронаурок
393. Коронафашизм
394. Коронафашист
395. Коронафейк
396. Коронафоб
397. Коронафобія
398. Коронафонд
399. Коронафронт
400. Коронахаос
401. Коронахвиля
402. Коронахворий
403. Коронахейт
404. Коронахроніка
405. Коронацирк
406. Коронацифри
407. Коронаціна
408. Коронацунамі
409. Короначас
410. Короначелендж
411. Короначума
412. Коронашахрай
413. Коронашахрайство
414. Коронашопінг
415. Коронашоу
416. Корона-шторм
417. Коронаштраф
418. Коронащоденник
419. Коронний
420. Короніал
421. Коронований
422. Короновий
423. Короноекономіка
424. Корономіка
425. Короноя
426. Коронтин
427. Коронувати
428. Коронуватися
429. Короняк
430. Короняшка
431. Локдауновий
432. Локдаунський
433. Локдаунщик
434. Лохдаун
435. Макароновірус
436. Маскне
437. Маскобісса
438. Маскомат
439. Масочник
440. Намордник
441. Недокарантинити
442. Нековідний
443. Некоронавірусний
444. Омікрон-варіант
445. Омікроновий
446. Омікронський
447. Омікрон-штам
448. Пандемійка
449. Панденоміка
450. Пандурмія
451. Передкарантинний
452. Передковідний
453. Передкоронавірусний
454. Передпандемічний
455. Перекарантинити
456. Перековідити
457. Післякарантинний
458. Післяковідний
459. Післякоронавірусний
460. Післякоронний
461. Післялокдауновий
462. Післялокдаунський
463. Післяпандемічний
464. Пландемічний
465. Пландемія
466. Позаковідний
467. Позакоронавірусний
468. Покарантинити
469. По-карантинному
470. Посткарантинний
471. Постковідний
472. Посткоронавірусний
473. Посткоронний

474. Постлокдаунський
475. Постпандемічний
476. Прокарантинити
477. Протиковідний
478. Протикоронавірусний
479. Псевдокарантин
480. Псевдоковід
481. Псевдоковідний
482. Псевдокорона
483. Псевдокоронавірус
484. Псевдолокдаун
485. Псевдопандемія
486. Самоізолянт
487. Скамдемія
488. Сковідитися
489. Твіндемія
490. Тревел-шеймінг
491. Турботовірус
492. Уханити
493. Уханька
494. Факцина
495. Факцинація
496. Фуфловакцина
497. Шашличник
498. ШВЛоманія
499. Штрикізація

Коронанеологізми в польській мові

1. Antycovidianin	38. Boosterek
2. Antycovidianka	39. Corona-zombie
3. Antycovidiański	40. Covid-afery
4. Antycovidiota	41. Covid-apokalipsa
5. Antycovidowiec	42. Covidarność
6. Antycovidowy	43. Covidarny
7. Antykorona	44. Covid-biznes
8. Antykoronahisteria	45. Covid-cyrk
9. Antykoronaświr	46. Covid-dyktatura
10. Antykoronaświrus	47. Covid-dysydent
11. Antykoronawirus	48. Covideczek
12. Antykoronawirusowy	49. Covidek ²
13. Antykwarrantanna	50. Covidek ¹
14. Antykwarrantanowy	51. Covideo
15. Antymaseczkowiec	52. Covid-faszysta
16. Antymaseczkowy	53. Covid-faszyzm
17. Antymaskowy	54. Covid-fobia
18. Antypandemiczny	55. Covidianin / kowidianin
19. Antypandemista	56. Covidianizm
20. Antyszczep	57. Covidianka
21. Antyszczepiek	58. Covidiański
22. Antyszczepionka	59. Covidiota
23. Antyszczepionkowka	60. Covidiotka
24. Antyszczepka	61. Covidiotowy
25. Antyszczypawka	62. Covidiotyzm
26. Antyszczypawkowiec	63. Covidka
27. Antyszczypawkowy	64. Covid-klamstwo
28. Baranowirus	65. Covid-kultura
29. Bezcovidowiec	66. Covid-niespodzianka
30. Bezcovidowy	67. Covid-obłąd
31. Bezkoronawirusowy	68. Covid-oddział
32. Bezmaszczkowiec	69. Covid-odpady
33. Bezmaszczkowość	70. Covid-ofiara
34. Bezmaszczkowy	71. Covidofrenia
35. Bezmaskowiec	72. Covid-ograniczenie
36. Bezmaskowość	73. Covidohisteria
37. Bezmaskowy	74. Covidokwarantanna

75. Covidolog	116. Covidzik
76. Covidologia	117. Coviszkoła
77. Covidomania	118. Deltowirus
78. Covidonazista	119. Epidemiokracja
79. Covidonazizm	120. Epidemiosceptycyzm
80. Covidoodporność	121. Epidemiosceptyk
81. Covidoodporny	122. Epidemiościema
82. Covidopanika	123. Infodemia
83. Covidopolityka	124. Infopandemia
84. Covidopsychoza	125. Kaganiec
85. Covidosceptycyzm	126. Kantdemia
86. Covidosceptyczka	127. Kawantanna
87. Covidosceptyk	128. Kłamdemia
88. Covidościema	129. Koronaabsurd
89. Covidoszczepionka	130. Koronaafera
90. Covidoterror	131. Koronaakcja
91. Covidować / kowidować	132. Koronaaktywista
92. Covidowanie	133. Koronaambulans
93. Covidowiec	134. Koronaateista
94. Covidówka ¹	135. Koronabajka
95. Covidówka ²	136. Koronabałagan
96. Covidowo	137. Koronabezdusznosc
97. Covidowy / kowidowy	138. Koronabezpieczeństwo
98. Covidozza	139. Koronabieda
99. Covid-party	140. Koronabiznes
100. Covid-propaganda	141. Koronablokada
101. Covid-propagandowy	142. Koronabot
102. Covid-sekciarz	143. Koronabrzech
103. Covid-sekta	144. Koronabunt
104. Covid-sezon	145. Koronabuntownik
105. Covid-somnia	146. Koronaburza
106. Covid-statystyka	147. Koronabus
107. Covid-sytuacja	148. Koronabzdura
108. Covid-terror	149. Koronacelebryta
109. Covid-time	150. Koronacena
110. Covid-trup	151. Koronachaos
111. Covid-tyrania	152. Koronachory
112. Covidunio	153. Koronacisza
113. Coviduś	154. Koronacodzienność
114. Covidyzm	155. Koronacyrk
115. Covidziarz	156. Koronaczasy

157. Koronaczytanie
158. Koronadane
159. Koronadebil
160. Koronadebilizm
161. Koronadenialista
162. Koronadepresja
163. Koronadetektyw
164. Koronadisco
165. Koronadług
166. Koronadodatni
167. Koronadomino
168. Koronadowcip
169. Koronadyktatura
170. Koronadyplomacja
171. Koronadyskoteka
172. Koronadyskryminacja
173. Koronadysydent
174. Koronadziennik
175. Koronadżuma
176. Koronaeksperyment
177. Koronaemigracja
178. Koronaemigrant
179. Korona-fake
180. Koronafakt
181. Koronafala
182. Koronafaszysta
183. Koronafaszyzm
184. Koronafejk / koronafake
185. Koronaferie
186. Koronafestyn
187. Koronafilm
188. Koronafobia
189. Koronafundusz
190. Koronagedon
191. Koronagłupek
192. Koronagłupota
193. Koronagłuptas
194. Koronagorączka
195. Koronagospodarka
196. Koronagrad
197. Koronahejt
198. Koronahelm
199. Koronahiena
200. Koronahisteria
201. Koronahisteryczka
202. Koronahisteryk
203. Koronahorror
204. Koronahumor
205. Koronaidiota
206. Koronaidiotka
207. Koronaidiotyzm
208. Koronaifolinia
209. Koronaimpreza
210. Koronaimprezowicz
211. Koronainfekcja
212. Koronainfo
213. Koronajesień
214. Koronakampania
215. Koronakarnawał
216. Koronakatakizm
217. Koronakatastrofa
218. Koronakłamstwo
219. Koronakomisja
220. Koronakoncert
221. Koronakrach
222. Koronakretyn
223. Koronakretynizm
224. Koronakryzys
225. Koronakryzysowy
226. Koronaksiążka
227. Koronakwarantanna
228. Koronakwiecień
229. Koronalans
230. Koronalek
231. Koronalekarstwo
232. Koronalekcje
233. Koronalia
234. Koronalista
235. Koronaluz
236. Koronamajówka
237. Koronamakaron
238. Koronamandat

239. Koronamania
240. Koronamanipulator
241. Koronamapa
242. Koronamarazm
243. Koronamarketing
244. Koronamaseczka
245. Koronamaska
246. Koronamaskarada
247. Koronamatrix
248. Koronamatura
249. Koronamem
250. Koronamenel
251. Koronamiesiąc
252. Koronamit
253. Koronamitologia
254. Koronamotto
255. Koronamsza
256. Koronanazista
257. Koronanazizm
258. Koronanegatywny
259. Koronanews
260. Koronanewsletter
261. Koronaniespodzianka
262. Koronaniewolnik
263. Koronanoc
264. Koronanosiciel
265. Koronanuda
266. Koronaobjaw
267. Koronaobłąd
268. Koronaobligacja
269. Koronaobóz
270. Koronaobrona
271. Koronaoddział
272. Koronaodpady
273. Koronaodporność
274. Koronaodporny
275. Koronaograniczenie
276. Koronaopór
277. Koronaoszust
278. Koronaoszustwo
279. Koronaout
280. Koronapacjent
281. Koronapakiet
282. Koronapanika
283. Koronapanikara
284. Koronapanikarz
285. Koronaparanoja
286. Koronaparty
287. Koronapaszport
288. Koronapatrol
289. Koronapauza
290. Koronapieniądze
291. Koronapierdolec
292. Koronapisanie
293. Koronaplan
294. Koronapłaża
295. Koronaplucie
296. Koronapociąg
297. Koronapogrzeb
298. Koronapokalipsa
299. Koronapokolenie
300. Koronapolityka
301. Koronaporód
302. Koronapozyczka
303. Koronapozytyw
304. Koronapozytywny
305. Koronaprawo
306. Koronapremia
307. Koronaproblem
308. Koronaprognoza
309. Koronapromocja
310. Koronapropaganda
311. Koronaprotest
312. Koronaprotokół
313. Koronaprzekręt
314. Koronaprzerwa
315. Koronaprzewrót
316. Koronaprzypadek
317. Koronapsychoza
318. Koronapustka
319. Koronarabuş
320. Koronaraport

321. Koronarasizm
322. Koronarecesja
323. Koronarekord
324. Koronarestrykcje
325. Koronareżim
326. Koronarok
327. Koronarozwód
328. Koronarutyna
329. Koronarząd
330. Koronarzeczywistość
331. Koronasadło
332. Koronasceptycyzm
333. Koronasceptyczka
334. Koronasceptyczny
335. Koronasceptyk
336. Koronaschizofrenia
337. Koronaściema
338. Koronasegregacja
339. Koronasekta
340. Koronaselfie
341. Koronasen
342. Koronasesja
343. Koronasezon
344. Koronasceptyk
345. Koronashopping
346. Koronaskandal
347. Koronaślub
348. Koronaszługa
349. Koronaśmieci
350. Koronaśmierć
351. Koronaśmiertelność
352. Koronasmutek
353. Koronasolidarność
354. Koronasomnia
355. Koronaspisek
356. Koronaspiskowiec
357. Koronaspokój
358. Koronaspotkanie
359. Koronastatystyka
360. Koronastop
361. Koronastrach
362. Koronastraszenie
363. Koronastrategia
364. Koronastres
365. Koronastudia
366. Koronaświat
367. Koronaświęta
368. Koronaświr¹
369. Koronaświr²
370. Koronaświrka
371. Koronaświrus¹
372. Koronaświrus²
373. Koronaświrusek¹
374. Koronaświrusek²
375. Koronasytuacja
376. Koronaszał
377. Koronaszaleniec
378. Koronaszaleństwo
379. Koronaszczepionka
380. Koronaszkoła
381. Koronaszpital
382. Koronaszstorm
383. Koronaszuler
384. Koronaszwaczka
385. Koronataniec
386. Koronateam
387. Koronatelefon
388. Koronaterror
389. Koronaterrorysta
390. Koronatest
391. Koronatime
392. Koronatłuszcz
393. Koronatragedia
394. Koronatsunami
395. Koronaturysta
396. Koronaturystyka
397. Koronatusk
398. Koronatyrania
399. Koronauderzenie
400. Koronaurlop
401. Koronaustawa
402. Koronawajrus

403. Koronawalentynki
404. Koronawalka
405. Koronawariactwo
406. Koronawariat
407. Koronawczasy
408. Koronawesele
409. Koronawiadomości
410. Koronawiara
411. Koronawierzący
412. Koronawiosenny
413. Koronawiosna
414. Koronawirussek
415. Koronawirusolog
416. Koronawirusologia
417. Koronawirusowy
418. Koronawojna
419. Koronawolne
420. Koronaworkers
421. Koronawrażliwy
422. Koronawystyd
423. Koronawyborca
424. Koronawybory
425. Koronawyznawca
426. Koronawyzwanie
427. Koronazagrożenie
428. Koronazakaz
429. Koronazakażenie
430. Koronazakupy
431. Koronazamach
432. Koronazaraza
433. Koronazart
434. Koronazénada
435. Koronazło
436. Koronazniwa
437. Koronazniżka
438. Koronazwątpienie
439. Koronazywiól
440. Koroniak
441. Koronials
442. Koroniarz
443. Koronowy
444. Korontanna
445. Kowidek
446. Lockdownowski
447. Lockdownowy
448. Makaronowirus
449. Maseczkomania
450. Maseczkomat
451. Maseczkopenika
452. Maseczkowiec
453. Maskne
454. Maskomat
455. Memdemia
456. Mózgowirus
457. Namordnik
458. Neuro-covid
459. Niecovidowy
460. Niekoronawirusowy
461. Nieszczepan
462. Nieszczepieniec
463. Odszczepić się
464. Odszczepieniec
465. Okagańcować
466. Okagańcowanie
467. Omikronowy
468. Oszmacenie
469. Oszmacony
470. Pandemiczność
471. Pandemimika
472. Pandemiokracja
473. Pandemiopsychoza
474. Pandemiosceptyk
475. Pandemiościema
476. Pandemioza
477. Pfizerowicz
478. Pfizerowy
479. Picdemia
480. Plandemia
481. Plandemiczny
482. Plandemista
483. Plandemistka
484. Plandemita

485. Pocovidowiec
486. Pocovidowy
487. Pokoronawirusowy
488. Pokwarantannowy
489. Polockdownowy
490. Popandemiczny
491. Postcovidowy
492. Postkoronawirusowy
493. Postkwarantannowy
494. Postlockdownowy
495. Postpandemiczny
496. Pozacovidowy
497. Pozakoronawirusowy
498. Procovidowy
499. Proepidemiczny
500. Przeciwcovidowy
501. Przeciwkoronawirusowy
502. Przedcovidowy
503. Przedkoronawirusowy
504. Przedkwarantannowy
505. Przedlockdownowy
506. Przedpandemiczny
507. Pseudocovid
508. Pseudocovidowiec
509. Pseudocovidowy
510. Pseudokorona
511. Pseudokoronawirus
512. Pseudokwarantanna
513. Pseudolockdown
514. Pseudopandemia
515. Scamdemia
516. Ściemdemia
517. Śmiercionka
518. Szczepak
519. Szczepan
520. Szczepawka
521. Szczepionkowiec
522. Szczepka¹
523. Szczepka²
524. Szczypawka¹
525. Szczypawka²
526. Szczypawkowiec
527. Szczypawkowy
528. Szczypior
529. Szwindemia
530. Twindemia
531. Ukoronowany
532. Wirusosceptycyzm
533. Wirusosceptyczka
534. Wirusosceptyk
535. Wirusościema
536. Wirusowąpiący
537. Wuhanka
538. Wymazobus
539. Wyszczepieniec
540. Zacovidować
541. Zakowidowanie
542. Zaszczepieniec
543. Zaszczypawkowany
544. Zdalka

Наукове видання

Пивовар Лілія
Денисюк Василь

**НЕОЛЕКСЕМИ ПЕРІОДУ ПАНДЕМІЇ COVID-19
В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ПОЛЬСЬКІЙ МОВАХ**

Підписано до друку 31.05.2024 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 10,6
Тираж 100 прим. Замовлення № 556

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 4-67-77, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com